

Andres Kuusk: „Sa oled täpselt nii hea, kui hea oli su viimane saade”

Loe lk 22-25

EBSi üliõpilasesinduse
ajaloost
Lk 5-7

Naljakad vahejuhtumid
EBSis läbi aegade
Lk 11

EBS International Week
Lk 15-18

Aktuaalset Eesti
maksusüsteemis
Lk 26-27

Vahur Krafti majandus-
prognoos 2010. aastaks
Lk 31-32

EBS students from China
enjoy Estonia
Lk 38-39

+ 371
 @ 631 3959

Sisukord

Toimetaja veerg.....	2
Uudised	3
About creating EBS football team.....	4
EBSi üliõpilasesinduse ajaloo... ..	5
Üliõpilasesindus 15 aastat tagasi.....	6
EBSi tudengite mõtted rikkusest, edust ja ilust 10 aastat tagasi	8
Üliõpilased täna ja 10 aastat tagasi läbi õppejõudude ja tänaste tudengite prisma vaadatuna.....	9
Naljaka vahejuhtumid EBSis läbi aegade	11
Üliõpilasesindus aastal 2008/2009	12
International cuisine evening	14
Successful first International Week at EBS	14
EBS International Week	15
International Opportunities with L'Oréal	17
Meilisaaja on ka inimene	19
Andres Kuusk: „Sa oled täpselt nii hea, kui hea oli su viimane saade”	20
Veebivigade advendikalendar – tee firma koduleht jõuludeks korda	24
Aktuaalset Eesti maksusüsteemis	26
Võlausaldajana saneerimismenetluses.....	28
Vahur Krahti majandusprognoos 2010. aastaks	31
Astmeline (progressiivne) tulumaks versus proportsionaalne tulumaks	33
Stiletto treeningstuudio omanikud Kristiina ja Karin	35
Eesti on ettevõtlushuvilisi pungil täis!	37
EBS students from China enjoy Estonia.....	38
Exchange relations with Georgia	40
Exchange teacher in EBS from Holland	41
Studying in LUMS	42
Raamatusoovitused.....	44
Tudeng vs. õppejõud	46

Toimetus

Peatoimetaja: Liisi Poomann

Küljendaja: Piret Lain

Keeletoimetajad: Killu Paldrok, Nicola Hijlkema

Fotograafid: Margus Press, Fred-Ander Pärn

Toimetus: Ants Liivat, Lusine

Allahverdjan, Luise Savik, Andreas Tiik, Piret Merimaa, Elis Madi,

Mari-Liis Kärpuk, Mall Abel,

Kirjutage meile: liisi.poomann@ebs.ee

Helistage: 665 1365

Või astuge läbi: ruum 208

Väljaandja: EBSi üliõpilasesindus

Trükk: EBS Print **Tiraaž:** 1000

Kui midagi on vaja ära teha, siis tehke seda ise!

Elus on kõige raskem teha õigeid valikuid. Iga päev koosneb erinevatest võimalustest – kas minna tööle, kooli, teatrisse, kinno või koju. Mõnel polegi valikut, tema elu koosneb rutiinist – iga päev oodatakse tööpäeva lõppu ning nädalavahetuse algust. EBS õpetab aga, kuidas vältida rutiini, planeerida oma aega ning teha midagi loomingulist, näiteks asutada oma firma.

Lugeses Richard Bransoni raamatut „Teeme ära”, tekib enneolematu entusiasm haarata kõigest võimalustest ning minna kas või õhupalliga üle Atlandi ookeani. Sellel mehel on olemas kõik omadused, et mitte millegagi hätta jääda. Teda omale eeskujuks võttes võiksid paljud inimesed jõuda tippu ning saavutada midagi erakorralist.

Olen aru saanud, et kui koondame enda ümber täpselt sellised inimesed, kellel on olemas tugev jõud ja pühendumus, siis see süstib ka meisse tahtejõudu ja tunnet, et võime saavutada võimatut. Tuleb lihtsalt unistada suurelt ja kõik ellu viia, tagasi vaatamata! Kõik edukamad inimesed on unistanud suurelt – kas see ei ole juba vihje?

Erakogu

Liisi Poomann.

Loomulikult ei saa reaalsusest liiga kaugele minna. Takistusi on palju – alates detailidest ja lõpetades majanduskriisiga, aga ei tasu alla anda. Kõigele on olemas lahendus, tuleb ainult õigeid inimesi teada ja raskused enda kasuks pöörata. Elamine on kunst – võtkem sellest viimast!

Rahulikku jõulukuud!

Liisi Poomann

What makes life 100%?

Ever wonder about those people who say they are giving more than 100%?

We have all been to those meetings where someone wants more than 100%.

How about achieving 103%?

Here's a little math that might prove helpful. If:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T
 U V W X Y Z

is represented as:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
 19 20 21 22 23 24 25 26

then:

H A R D W O R K

8 1 18 4 23 15 18 11 = 98%

K N O W L E D G E

11 14 15 23 12 5 4 7 5 = 96%
 but:

A T T I T U D E

1 20 20 9 20 21 4 5 = 100%

and:

B U L L S H I T

2 21 12 12 19 8 9 20 = 103%

So, it stands to reason that hard work and knowledge will get you close, attitude will get you there, but bullshit will put you over the top.

And look how far this will take you...

A S S K I S S I N G

1 19 19 11 9 19 19 9 14 7 = 118%

Think about it... and have a nice day at

work... :)

Events by ESN Tallinn

- 01.12.09** 19:00-21:00 ESN meeting
19:30-22:00 Erasmus Quiz IV
- 03.12.09** 21:00-23:00 Movie evening
- 04.12.09** Winter field-day with ESN Tartu
- 06.-10.12.09** Photo Competition
- 12.12.09** 15:00-16:00 Skating
- 15.-16.12.09** Christmas Gala

ÜE kalender

Sport:

3. detsembril „EBS Racing Championships” – meistrivõistlused kardisõidus

Karjäär:

8. detsembril „Sotsiaalne meedia – massikommunikatsioon uues ajas” (1 tasuta koht ebsikale, teistele soodushind 500 krooni)

9. detsembril „Parima aktsia otsinguil” (ebsikatele 2 tasuta kohta)

15. detsembril „Luubi all majandusaasta aruanne 2009” (1 tasuta koht ebsikale, teistele soodushind 500 krooni)

Üritused:

17. detsembril kammerkoori kontsert

17. detsembril lõpuaktus

Adventures of an Estonian Business School delegation in Lancaster!

In October, three members of EBS administration visited Lancaster University Management School (LUMS) and these are their impressions.

Rector Peeter Kross is very conscious of the value of the LUMS partnership for EBS. “We are their only European partner for a double degree programme and the fact that they chose us is a great honour.” He was surprised by the physical arrangements in the school. “For someone who is in charge of one of the most prestigious business schools in the UK, the Dean, Sue Cox, had a very simple office which was half as big as mine – and that is small in Baltic terms!” He was also very impressed by the warmth of the welcome the group received from everyone. “The school is very international, and we found it very interesting to participate in a seminar on the international job market along with students from China, India, Australia and North America.”

Heikki Päeva, Vice Rector for Studies, also noted that “the campus was fantastic. Everything was there, and the facilities were very good. We visited the flats of our students, which are very well designed and comfortable, if small.” The three students they met, and who showed the group around “are very happy in LUMS, and doing well”.

Angela Kütt from the Study Department was very interested in everything she saw in LUMS. She did not have enough time to see in depth how international admissions are conducted, but found that the programme manager has a different view of how to counsel their students. “If a student misses class more than twice, the programme manager sends for him or her to find out why. The teachers keep track of the students and inform the programme management, so that problems can be caught early.”

All three members of the delegation found that Lancaster University’s campus lies in a very beautiful part of Britain, surrounded by fields, and with views to the sea – much more hilly than Estonia!

A major academic agreement during the visit was that EBS students transferring to LUMS will graduate from LUMS and EBS on the basis of the final examinations at LUMS, without having to submit a thesis to EBS.

Estonia wins the World Cup!

On 14th of November 2009 in the Kristiine Sportmängude Maja gym in the context of the International Week in EBS an intriguing Football World Cup took place with the Erasmus community, to figure out the best football nation represented amongst exchange students in Tallinn.

The competition took place between teams from the Estonian, French, German, Italian and Spanish nations and one international team, which was built for the students from nations which did not have enough players to field their own team.

So in general it was a friendly tournament, whose primary aim was fun and socializing. There took place 15 matches, each game continued 10 minutes, without extra time or time stops. Italy and the International team played in the semifinal, and into final came Estonia and France. Fortunately, this time almost no one got any serious injuries, just one French guy had a unpleasant kick under his knee, but he managed quickly with that without any consequences and no medical help was needed.

So the winner was Estonia putting down France with score 2:1, and the third place was taken Italy, beating the International team 3:2.

The Rector, Peeter Kross, was present to award the trophies to the winning teams.

The competition was organised by Sport Events coordinator Laurits Randmann and Martin Mülverstedt, the German student who actually came up with this great idea of organizing the mini World Cup.

This was the first time such event took place, but, according to Peeter Kross and Nicola Hijlkema, it was definitely not the last time, but they hoped, the beginning of an annual tradition.

About creating EBS football team

Lusine Allahverdjan

An exchange student from Germany, Martin Mülverstedt, participates very actively in student life. He not only came up with the idea and managed to organize football training where EBS students can play football, not having any professional skills and just having fun while doing it, but he also organized the EBS football championship! It's an opportunity to know a little bit more about such a creative person.

Please say a couple of words about yourself.

I study Business Administration in Jena, Germany, at the Friedrich Schiller University. I chose Tallinn in my exchange programme because I found in an interesting, young country and I also heard very positive things from students who were here in previous years, so EBS was my first choice and I applied only here. And I still do not regret at all this choice. I also wanted to see another type of university, because in Germany we have mostly huge universities-Massenuniversität - where there are about three or four hundred people in

the class, and here there are small classes and perfect practice of English.

In my free time I go jogging, watch soccer and kind of normal stuff, you know..

How long is your stay in Tallinn?

I came here in the beginning of August, did a three week language course, and it was perfect to get in touch with this country, other universities. And I am going to leave just before Christmas.

You came up with the idea to build up a football team in EBS. How did it come to your mind and who supported it?

I have played soccer since I could hardly walk and in my town I am also a member of a soccer club, but this is my first international experience. And here I wanted to play soccer and I heard that other guys wanted to play as well, so I asked Eve Müür, if it is possible to play soccer with students, and she told me to ask for solution from the Student Council. Mari-Liis helped to organize the first time when we played in Tallinna Reaalkool's sporthall, when we were first 2-3 times, and

then some Erasmus students joined us, and some Estonian friends came too, with the help of Laurits Randmann, so then we were sure that there would be enough of us to play like a normal team.

Tell us a bit about the training sessions -how they are organized, how many people come to play.

Firstly, I have about 40 email addresses from EBS, and every time I send a letter asking who is coming, as if there are not enough people coming, we invite students from other universities to play with us, or some Erasmus guys. And we have also two girls coming from time to time to play soccer. Then we meet on the playing field and we decided just to play, nothing more, to have fun while playing soccer. And everyone is welcome to play with us...there are no skills needed or whatever, just come and play with us for fun!

How often do you meet to play football?

We meet once a week every Wednesday at 9 p.m.

Are you satisfied with managing the EBS football world cup?

It wasn't actually my idea, just in the beginning of semester one guy asked for it and I said maybe, we'll see...And then I asked Laurits if we could do it, and he was ready to try, and very glad. I had only one week to do that, because we searched a very long time for the gym, and when we found it, there was just few days for the preparation stuff, so I sent emails asking to build up teams of different nationalities.

I am very glad that Laurits helped me, because it's not easy to bring together 50 guys, and also thanks to Sebastjan, who helped me with the schedule. Also I got a lot of help from the Students Council, who did all the marketing and advertising.

What are you planning to do in the future?

Like I have already said, I am leaving this semester, and studies in my university begin in the end of February. And I plan to play soccer only as a hobby.

Martin Mülverstedt, Peeter Kross, Nicola Hijlkema and Laurits Randann.

EBSi üliõpilasesinduse ajaloost

Luise Savik

Üliõpilasesindus on EBSis tegutsenud juba 15 aastat. Mõistagi polnud üliõpilasesindus oma algusaastail samasugune, nagu on see praegu, vaid selliseks on kasvatatud samm-sammult. Oma algusaastail oli see igal juhul järgmine.

EBSi üliõpilasesindus, toonase nimega edustus loodi aastal 1994. See oli kõige esimene üliõpilasesindus Eestis Kõrgemas Kommertskoolis (ehk EBSis). Idee autorid ning ka eestvedajad olid Paavo Kiik ja Otto Tamme.

1995. aastal oli edustus seitsmeliikmeline ning selle tegevust juhtis Allan Gubinski. Edustus tegeles toona üliõpilaste huvide esindamisega ülikoolis ning ka meelelahutusliku tegevuse ja spordielu organiseerimisega. Anti välja ka esimesed Tudengilehe numbrid. Tudengilehe tegevtoimetaja oli Jaanus Raim ning toimetuses olid Kaili Allik ning Heiki Linnamägi.

1996/97. õppeaastal oli edustuse liikmete arv suurenenud 20-ni ning jätkas kasvu, mis oli tingitud uute õpperühmade tekkimisest. Edustuse esimees oli Herty Tammo, aseesimees Siim Tammo ning sekretär Jaana Liigand. 1997. aasta kevadel hakati väljastama ka ISIC-kaarte. Lisaks edustusele eksisteerisid veel mitmed üksteisest sõltumatud üliõpilasklubid, millest üks oli näiteks Oil Club ning ka Tudengileht käis nende alla.

Edustus pidas tol ajal koosolekuid ruumis 204 ning vahetevahel ka kooli saunas. Samal ajal oli edustusel ka väike tugipunkt viiendal korrusel õppetoolide kõrval lugemissaali viiva ukse ees, kuid seal oli ruumi täpselt kahele toolile ning neljale kaustale. Hiljem sai edustus endale pesitsuspaiga otse õppetoolide keskele, kuid see lahendus polnud väga vastuvõetav ei õppejõududele ega ka üliõpilastele, kuna valitses mõlemapoolne info lekke oht. 1998. aasta kevadest hakkas edustusele kuuluma ruum 205, mida jagati üliõpilasklubiga Oil Club.

tulundusühinguks, mille juhtkonda hakati kutsuma üliõpilasesinduseks (kõnekeeles omavalitsuseks). Üliõpilasesindus koosnes omavalitsuse presidendist, kahest asepresidendist ning edustus kõikide kursuste ja õpperühmade esindajatest. 1997/98. õppeaasta omavalitsuse president oli Jaana Liigand ning asepresidendid Kaido Irval ja Jaak Sõnajalg. Omavalitsuse tööks oli tegelda üliõpilaselu probleemidega, näiteks toetada üliõpilaskonna õppetegevust, kaitsta üliõpilaste majanduslikke huve ülikoolis ja väljaspool seda, parandada koolis olmetingimusi jms. Jaana Liigand omavalitsuse presidendina võttis osa ka EBSi senati istungitelt ning vahendas saadud vajalikku infot tudengitele. 1997/98. aastal võeti ka seniselt aktiivsemalt osa Eesti Üliõpilaskondade Liidu tööst.

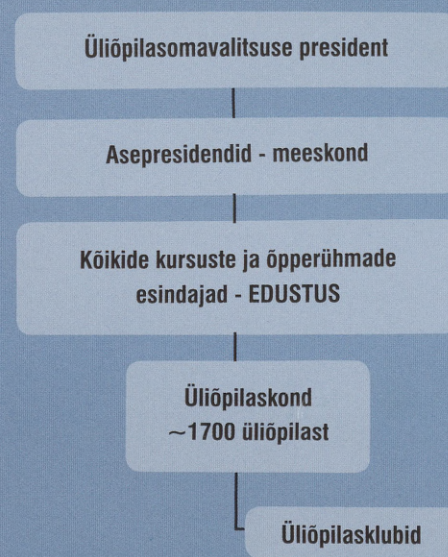
Lisaks tegeleti igasuguste jooksvate küsimustega, nagu näiteks ajaleheartiklid, kooli tutvustamine „Teeviidal” ning lahtiste uste päevadel. Ka aidati koostada kooli aasta- raamatut ning löödi kaasa EBSi suvepäevade korraldamisel.

Algati ka projekt, mis oli suunatud välistudengitele ning mille nimi oli „Igale välistudengile eestlasest õde/vend”, mille eesmärk oli aidata välistudengil võõral maal kohaneda ning panna ta ennast paremini

tundma. Selleks peeti vajalikuks leida inimene, kes seda kõike koordineerib.

Omavalitsuse liikmeid kaasati ka mitmete komisjonide töösse, näiteks stipendiumi- komisjoni, suvel uute üliõpilaste vastuvõtmise komisjoni. Peale selle tuli ette ka mitmeid lisaülesandeid, nagu näiteks välisdelegatsioonide vastuvõttud, külalised koolis jne. Omavalitsusel oli õigus edustuse juurde moodustada ka töörühmasid konkreetsete küsimuste lahendamiseks.

Üliõpilaskonna struktuur

Jaana Liigand koos Kaido Irvali ja Jaak Sõnajalaga õpilasesinduses.

Üliõpilasesindus 15 aastat tagasi

Luise Savik

EBSi üliõpilasesinduse (tollal veel Eesti Kõrgema Kommertsikooli üliõpilaskonna edustuse) juhtkonda kuulusid aastatel 1996–1997 Jaana Liigand, Siim Raie ja Herty Tammo. Üliõpilasesindus loodi EBSis aastal 1994. Jaana, Herty ja Siim räägivad oma aegadest üliõpilasesinduses.

Miks valiti teid üliõpilasmavalitsuse juhtkonda?

Jaana: Olin 1996. aastal esimese kursuse tudengina ning enda kursuse esindajana tollase esinduse juhi Herty Tammo parem käsi. Seega olin käimasolevate asjadega kõige paremini kursis. Üldiselt oli tavaks see, et endist juhtkonda teiseks aastaks tagasi ei valitud, ning samuti eeldati, et uue meeskonna juht võiks olla kas 2. või 3. kursuse tudeng (1. kursusel võtaks liiga palju aega sisseelamine ning 4ndal hakati juba kooli lõpetama ning eemalduti igapäevasest koolitööst – meil kestis bakalaureuseõpe ju neli aastat). Üliõpilasesindust nimetati tollal hoopis üliõpilasmavalitsuseks ning selle presidendi valis kursusevanemate kogu, üliõpilasedustus. President nimetas endale kaks asepresidenti. Kuna kursusevanemad olid minuga eelmise aasta tõttu hästi tuttavad ja minu tegevusega rahul, hääletasid nad 1997. aastal minu kandidatuuri poolt. Alguses oli meil kaks kandideerivat meeskonda, kuid enne valimisi otsustasime jõud kokku panna ning nii saidki minu asepresidentideks Kaido Irval ja Jaak Sõnajalg.

Siim: Seda tuleks nüüd küll küsida nende käest, kes valisid – minu õpingukaaslaste käest. Aga no eks see ole iseenesest ka ilmselge, et igal kursusel on paar-kolm inimest, kes on tõenäoliselt olnud aktiivsed juba enne kõrgkooli. Aktiivsus ja organiseerimine on neile loomuomane ja nad kerkivad esile niipea, kui selleks võimalus antakse. Minagi olin juba keskkoolis klassivanem ja pioneeri ajal malevanõukogu liige. EBSiski läksin kaasa kõikvõimalike ürituste organiseerimiskomiteedesse ja ka trükiste toimetustesse ja eks nii õpingukaaslastele silma jäingi.

Herty: Ma arvan, et samal ajal oli juba

alguse saanud üliõpilasklubi OilClub, mille üks vedajatest ma olin. Ju ma siis OilClubi aktiivsusega olin silma paistnud. Mäletan, et istusime edustuse koosolekul, kus Merle Rihma (hilisem õppedirektor) pakkus minu kandidatuuri edustuse esimehe kohale välja. Väga libedalt see valimine ei läinud. Enamus oli küll asjaga päri, kuid oli ka üks edustuse liige, kes protestis vägevalt. Paraku oli toetajaid palju rohkem ja nii mind sinna valiti.

Millised olid teie ülesanded juhtkonnas?

Herty: Jagasime Siim Raie, Jaana Liigandi ja minu vahel ülesanded ilusti ja sõbralikult ära. Siim sai endale EÜLi teemad ja EBSi esindamise seal. Mina rääkisin läbi EBSi juhtkonnaga, jagasin koos õppedirektoriga stipendiume (ka endale), esindasin tudengeid Senatis jne. Kõik ülejäänud vajaliku tegi ära Jaana.

Üks suurem asi, mis minu ajal tehtud sai, oli üliõpilaste ja kooli vahelise lepingu uuendamine. Käitusime natuke nagu ametiühinguna. Leidsime ühe sõbraliku edustuse liikme (Arthur Raichmann), kes kauples oma tööandajalt meile toetuse ja selle rahaga palkasime juristi, kes kirjutas uue lepingu. Rääkisime siis seda läbi ja leppisime tudengite jaoks kokku paremad tingimused.

Minu juhitud edustus ei tahtnud kõike ise teha ja delegeeris palju tudengiklubile OilClub. OilClubi eestvedamisel vedasime kooli tudengielu käima. Panime tööle spordiklubi, uuendasime ja andsime välja Tudengilehte, tegime vingeid T-särke/mütse, panime alguse aastaraamatule, korraldasime lõputu hulga uusi ja vanu pidusid jne.

Jaana: Mina võtsin omavalitsuse presidendina kui üliõpilaste esindajana osa EBSi Senati istungitelt. Samuti oli minu ülesanne esindada oma üliõpilasi Eesti Üliõpilaskondade Liidus, sealtkaudu sai meie tudengitele hakatud vahendama ka ISIC-kaarte. Muude ülesannete hulka kuulusid igasugused jooksvad tööd, EBSi väliskülalistele tudengielu tutvustamine, üliõpilaste majanduslike huvide ja paremate olmetingimuste eest seismine, igasugune info vahendamine tudengite ja EBSi juhtkonna ning õppejõudude vahel, erinevates komisjonides (stipendiumid, vastuvõtt) osalemine. Minu presidendiaasta alguses registreerisime

Siim Raie.

edustuse mittetulundusühinguks, mille juhatust hakati kutsuma üliõpilasmavalitsuseks. 1998. aastast alates olime seega juriidiliselt registreeritud organisatsioon ja vastasime täielikult Eesti üliõpilaskondade seadusele (selliseid ülikoole, kus lood olid nii korras, oli tol hetkel väga vähe).

Siim: Sellest on üsna palju aega möödas ja ega ma konkreetset ei mäleta. Meil väga selget tööjaotust nagu polnudki. Niipalju on mees, et minu ülesandeks jäi suhtlemine teiste üliõpilaskondadega – osalesin Üliõpilaskondade Liidu juhatuse töös. Seal said väga kiiresti selgeks erinevused eraülikooli üliõpilaste murede ja avalik-õiguslike ülikoolide üliõpilaste vahel. Meil neid pea polnudki.

Kuidas ühendasite üliõpilasesinduses olemise õppimisega, kas väga kiireks ei läinud?

Jaana: Läks ikka kiireks. Oli üsna tavaline, et ma õhtuti umbes kella 9–10 paiku koju sain. Aga üldiselt see ütlus, et kes palju teeb, see palju jõuab, peab vist üsna hästi paika. Pealegi asju, mis on huvitavad, teeb inimene ju üsna suure entusiasmiga, pigem on probleeme siis, kui teha on vähe, aga need vähesedki asjad on igavad ja ebahuvitavad. EBSis oli kõik huvitav, nii loengud kui ka töö esinduses. Niipalju kui ma mäletan, siis ei tulnud küll kordagi mõtet, et teeks vähem või kõike ei jõuaks. Muidugi, olin juba keskkooli ajal Reaalkoolis osalenud Eesti-Taani äriprogrammi raames majandusõppes, nii et eks mul oli ka teatud teadmistepagas all olemas.

Siim: Pigem oli tegemist meeldiva vaheldusega ja võimalusega leida uusi sõpru ja tutvusi. Ega üliõpilase elu ju nagunii ainult

Herty Tammo.

õppimisest koosne. Teise kursuse keskpaigast läksin pealegi ka juba tööle, mis oli küll paindliku graafikuga ja osalise tööajaga, aga seegi ei seganud, vaid pigem sundis ja õpetas aega mõistlikult kasutama.

Herty: Õppimine? See oli mul selgelt teisejärguline. Mitte et nii tohiks, sest õppimine on tähtis! Ise olen uhke enda üle, et ikka ülikooli läbi sain, kuna paljud ettevõtjad on kooli pooleli jätanud. Kuna istusin tähtsate õppejõududega koos Senatis, siis oldi minu vastu vast natuke leebem. Siiani ei tea, kuidas ma matemaatika hinde kätte sain – kuid tänu hr Päevale! Aga nii nagu ka praegu on suhted ja võrgustik väga tähtis, oli see ka siis.

Kuidas meenutate tagantjärele oma aastaid EBSis?

Herty: Super – väga lahe. Seltskond oli suurepärane, tehtud sai väga palju. Ka õpitud, kuid enamusi läbi tegemise. Väga palju suurepäraseid kontakte. Just täna kuulsin oma äripartneritelt, et meie konsultatsioonifirma valdkonnajuhi kohale kandideerib üks kooliend ja kaaslane OiiClubist.

Mulle meeldis veel see, et kuna olime kooli aidanud edasi arendada, siis saadeti mind Šotimaale vahetusüliõpilaseks ja ka see oli tore kogemus. Aitäh!

Jaana: Need olid tegelikult suurepäraseid aastad. Mõnes mõttes tuleb nentida, et minu EBSi aastad ei olegi ju otsa saanud, 1996ndal astusin bakalaureuseõppesse, seejärel pärast USAst tagasitulekut magistriõppesse ning ka praegu annan EBSis aeg-ajalt mõne loengu ning juhendan tudengite bakalaureuse- ja magistritöösid. Kuid kui rääkida nendest aastatest, kui osalesin aktiivselt tudengielus, siis need olid EBSis väga põnevad ja tohutu kiire arengu aastad. Kool oli veel piisavalt väike, et tekiks hea meie-tunne, kuid samal ajal oli tunda tõelise ärikooli hingamist ja elutempot.

Ma võin küll öelda, et otsus EBSi õppima tulla oli üks paremaid, mida olen teinud. Sealt sai kõik edasine alguse, nagu minu praegune töö

näiteks, mida ma tõesti armastan ja millega kavatsen ka edaspidi tegeleda. Samuti lõin EBSis palju häid suhteid, nii tööalaseid kui ka isiklikke, ilma milleta (või õigemini kelleta) ma oma elu enam ette ei kujutaks.

Kui pidasin veidi aega tagasi suvekodus oma 30. sünnipäeva, siis mingil hetkel tõdesin, kui palju inimesi, kes sinna tulid, olid tegelikult kuskilt pidi EBSiga seotud, kas siis minu bakalaureuse- või magistriõppe kursusekaaslased, minu õppejõud, minu kolleegid ja kaastöötajad või siis ka juba minu tudengid. Siis ma sain jälle korraks aru, kui palju EBS on minu elu mõjutanud ja seda loomulikult väga positiivses suunas.

Vahel hakkab ise ka naerma, et kõlab nagu mingi seksti ülistamisena kogu see lugu, aga no mis teha, EBS on minu elus olulist rolli mänginud ning eriti just see, et ma aktiivselt üliõpilastegevusest osa võtsin ning sealt hakkasid tegelikult kõik asjad arenema. Sest ega EBS ju ei sunni kedagi millegagi tegelema (peale õppimise, mis on ka muidugi inimese isiklik asi). Täpselt sama hästi võib oma loengud ära istuda, eksamid ära teha, koolist nii-öelda läbi käia ja võib-olla mitte midagi erilist kogeda. Ja teostada ennast kusagil mujal.

Siim: Ma peaks siinkohal juba võrdlema hakkama, mida ma varem sellele küsimusele EBSi väljaannetes vastanud olen, et mitte ennast korrata ja vastukäivaid ütlusi anda. Ilma naljata aga – mida kaugemalt vaadata, seda armsamad need aastad tunduvad. Sai õpitud, sai organiseeritud ja kooliga piike murtud, sai pidutsetud ja sõpru leitud – kõike sai.

Millega tegelete praegu?

Siim: Töötan praegu samas kohas, kuhu 13 aastat tagasi teisel kursusel tööle asusin – Eesti Kaubandus-Tööstuskojas. Ametikoht on algusaastatest mõnevõrra kõrgem. Alustasin müügiagendi tööga ja nüüd olen peadirektor. Tegemist on Eesti suurima ettevõtjate esindusorganisatsiooniga, kuhu kuulub ligi 3400 ettevõtet. Koos pea 40 kolleegiga püüame ajada ettevõtjate ühist asja. Osaledes Eesti majanduspoliitika kujundamisel, püüame tagada, et seadusandlik keskkond oleks ettevõtjasõbralik, ning teenuste kaudu aidata ettevõtetel kontakte leida, koolitame ja edendame ekspordi.

Herty: Olen 100% ettevõtja. Töötasin mõne aja ministeeriumis, kuid suhteliselt ruttu leidsin, et hea on teada, kuidas riik töötab, kuid minu koht on ettevõtluses. Püüan hoida

kinni põhimõttest, et töötan vaid nende ettevõtetele, mille omanik olen, ega soovi olla ühegi firma omanik üksi. Nii palju rohkem saab koos ära teha. Täna maksan endale ise. Arendan koos oma äripartneritega paljusid erinevaid ärisid. Lisaks mainitud ELi konsultatsioonidele teeme veel palju muid asju, kuid minu isiklik huvi kaldub IKT sektoriga seotud ettevõtetele. Täna võtab mul suurima aja mobiilne internetioperaator BaltMAX ja eelmine kuu võttis suurema aja Eesti ID-pileti süsteemi väljaostmine SEB, Swedbanki, Elioni ja EMT käest. Lisaks on käsil veel mitmeid põnevaid M&A tehingud, millest veel vara rääkida. Ühesõnaga, igav ei ole. Hobid on mul pere ja kaks äärmiselt armast last.

Jaana: Töötan koolitajana ning juhatan iseenda ettevõtet. Peamiseks tegevusvaldkonnaks on suhete ja suhtlemisega seotud koolitused, konfliktide lahendamine, läbirääkimiste pidamine, meeskondliku töö tegemine, samuti on aktuaalsed motivatsiooni ja enesemotivatsiooni, õnnelik olemise ja meelerahuga seotud teemad. Koolitavate hulgas on olnud nii tippjuhte kui ka lihttöölisi, tööd on tehtud paljude suuremate ja väiksemate organisatsioonidega nii avalikust kui ka erasektorist. Samuti osalen Tallinna Ülikooli Täiendkoolituskeskuse programmides, kus koolitame üldhariduskoolide direktoreid ning õppealajuhatajaid. Töö tõttu läksin end täiendama ka Tartu Ülikooli psühholoogia erialale, nii et praegu kulubki aeg parasjagu töö ja kooli vahele ära. Heal juhul on mul juba järgmisel aastal samal ajal magistriraad ka psühholoogias. Mulle meeldib kirjutada, olen õppinud ka ajakirjandust ning olnud erinevate juhtimisalaste käsiraamatute kaasautor, samuti teen kaastööd juhtimisajakirjale Director.

Kui leian endale vaba aega, siis veedan selle oma kallite sõprade ja perekonnaga, käin tennis või võtan värvid ja pintslid kätte ning maalin mõne laheda pildi.

Jaana Liigand.

EBSi tudengite mõtted rikkusest, edust ja ilust 10 aastat tagasi

Piret Merimaa

Lugemissaalis möödunud sajandi viimast ebsikate häälekandjat otsides püüan ära arvata, milline küll võis üks Edukas Esikaane Vilistlane dekaad tagasi välja näha: kas tal oli püksiviik teises kohas või tukanurk hoopis omapärasema fassongiga? Minu stereotüüpne mõtlemine saab muidugi kiire lõpu: esikaanel naeratavad mulle viis Miss Worldi tiitlile pretendeerijat, kellest kõige kaunim on iseenesestmõistetavalt EBSi tudeng Karin Laasmäe, ning EBSi 11. aastapäeva ballil osalejad, sealhulgas härra Madis Habakuk ise!

Vaatamata mustvalgele ja vaid 16-leheküljelisele formaadile tundub üllitis põnev ja pilkupüüdev – õhinaga asun meie eelkäijate tollast eluolu uurima.

Tudengilehe tollase peatoimetaja Ingmar Mattuse aastavahetuse-eelne hääletoon on küll pidulik, ent sisaldab siiski mõningaid murenoote: talle valmistavad muret inimeste mõttelaad ja seisukohad, mis koos sajandinumbriga muutumisega ümberkorraldamist vajaksid. Nimelt on edujanu elumaratoni osalemine muundanud meid robotiteks, kes on kaugenenud elu põhiväärtustest ning töö ja kauguses sirendava õnne nimel end oimetuks rabavad. „Tänapäeva inimesed teevad tulisel tööd ja näevad vaeva, et jääda eluvõitluses võitjapooleks, ent mille nimel siiski tapetakse ennast? Inimesed ajavad taga illusioone, mis on vaid pettekujutelmad õnnelikust ja täisväärtuslikust elust,” kirjutab Ingmar Mattus ning avaldab lootust, et uus aastatuhat suudab inimestesse kinnistada vajaduse elada täisväärtuslikku ja harmoonilist elu ning suuta võita rikkuse ja kuulsusejahiga kaasnevat depressiooni, südamehaigusi ja igapäevast pilvist taevast.

Järgnevad kaks lehekülge üliõpilaste tagasisidetestide analüüsi. Õppejõudude esiviisik on alljärgnev: Peep Sillandi, Mare Tropp, Heikki Päeva, Arno Almann ja Ülle Pihlak. Rõõm on tõdeda, et nii parimad kui ka järgnev raskekahurivägi tänaste õppejõudude

LK 12 SUVEPÄEVAD Tudengileht Jaanuar 2000

Meie oleme mõtetega juba suves!

EBSi Suvepäevad on toimunud edukalt juba neli aastat, igal aastal üha rohkema osavõtjate arvuga. Suvepäevade algatajad ja organisatsioonid on teatavalt edasi andnud ühendust võetud, põhimõtteline kokkulepe on olemas. Sooviti ka lihtsalt suvaliselt süüdiaband, näiteks ansambel Kala.

Soovisime ka teada, mida uut sooviksid tudengid ja vilistlased suvepäevadel teha. Siinkohal väike valik parimatest ideedest:

- ❖ seks ja muud murumängud
- ❖ viktoriin, mälumäng
- ❖ pilashoud meie õppejõudude kohta
- ❖ maastikumäng, orienteerumine
- ❖ naistekandmine
- ❖ EBSi õppejõudude võistkond
- ❖ määrjad särgid
- ❖ enne suvepäevade algust võiks *warm-up party* teha (neljapäeval).

Kui kaugel Tallinnast võiks toimuda järgmised suvepäevad? 40% vastanute jaoks oli 2 tundi autosõitu paras, teine 40% oli valmis ka Saaremaale sõitma. Ülejäänud 20% valik langes 1 tunnile.

50% vastanutest valisid õbbimispaigaks telgi, 40% eelistab kämpingut ja ainult 10% on nõus ka lageda taeva all puuduste kõrvaldamiseks.

Järgmisel suvepäeval saavad lahenduse ka transpordiprobleemid - moraalikomitee liige Hannes hakkab aiakäruka taksoit sõitma.

Iga üritusega kaasnevad kulutused. Ka meie ei pääse neist mööda. Järjest kallinev elu sunnib ka korraldajaid kõvasti pingutama. Kõikumusele, kas suvepäevade piletihind 350 kr on paras, vastas 90% jaatavalt.

Siit ka üleskutse! Otsime sponsoreid! Sponsoreerida võib nii nanni, kui ka rahaga. Peasponsor saab ainuõiguse riputada ohjeldamatult reklaami läbi Suvepäevade netilehekülje ja ka ürituse kohapeal.

Täname kõiki küsitlusele vastanud! Vastavalt võimalustele viime nii palju ideid ja ettepanekuid ellu kui vähegi võimalik. Loosi teel läksid järgmiste suvepäevade tasuta piletid järgnevatele isikutele: epn@online.ee, telef: 252 77 710 ja telef: 256 237 134. Auhinnad saab kätte järgmise aasta aprillis. Kõik arvamused, ideed ja ettepanekud on teretulnud! Kirjutage meile: suvi@lists.ebs.ee Ja tulge meile külla! Suvepäevade kodulehekülj: www.ebs.ee/suvi. Meie ootame juba kannatamatult suve!

2000. aastal jaanuaris ilmunud artikkel.

raudvara moodustavad! Päevaõppe tudengid kiidavad õppejõudude pühendumust ja professionaalsust, meile teada-tuntud *case-study* õppemetoodikat ja grupitöid. Positiivselt muigama paneb tollaste esmakursuslaste sügav soov ja usinus suurendada seminaride, rühmatööde ja kodutööde (!) osakaalu.

Äramärkimist leiavad EBSi aastapäeva ball, EBSi reisiklubi korraldatud suusa- ja meelelahutusreis Slovakkiasse, stiilipidu „Ibiza”. Tudengileht vaheldub sujuvalt õppejõudude infolehega, viimases märgitakse ära Consortium of International Double Degree harta allkirjastamine, mille põhjal sai alates 2000/2001. õppeaastast parimate EBSi bakalaureuseõppe tudengitel võimalikuks taotleda lisaks EBSi diplomile ka mõne välisülikooli diplomit.

Tudengilehes räägib ärijuhtimise tudeng Karin Laasmäe missikarussellil tiirlemise tagamaadest ning sellest, miks ilus naine ei rahuldu mehe pintsakul hinnasildiks olemisega, vaid taotleb elult hoopis midagi enam. Aktuaalne teema nii tollal kui ka praegu on Eesti konkurentsivõime tõstmine, millest kirjutab EBSi vilistlane Jaanus Raim. Vaatamata jõuluajale tegeletakse aktiivselt EBSi suvepäevadeks valmistumisega, uuritakse esmatudengite ülikooli ja õppetööga

kohanemise edukust, õpitakse kirjutama CV-d ning märgitakse ära Nobeli majanduspreemia laureaadi Friedrich August von Hayeki nimelise auditooriumi avamise.

Ehk on see formaadist tulenev illusioon (mustvalge mõjub iseenesest asjalikumana), ent minu meelest on tollane tudengileht ning selles kajastamist leidnud sündmused sümbioosi kirest ja murest, ilust ja asjalikkusest: tõsimeelsed hariduskeskkonna analüüsid ja isikliku konkurentsivõime tõstmise näpunäited vahelduvad lõõgastavate ühistütuste planeerimise ja meenutamise. Millal siis veel seitsme erineva asjaga korraga tegelda, rutiini ja väsimuse vastu võidelda, päikesetõusuni pidutseda, sekka eksameid-arvestusi sooritada ning kõige selle taustal üdini õnnelik olla, kui mitte just tudengieas? Äärmuslikku edujanu tuleks loomulikult vältida, ent eelkäijatelt saame kindlasti õppida nõudlikkust iseenda, kaasüliõpilaste ja õppejõudude vastu, samuti mitmekülgse elu elamise oskust, sõbralikkust ja eelarvamustevaba olekut! Julge ja positiivne ellusuhtumine aitab ära hoida läbipõlemist, õpetab raskustes kaasvõitlejaid usaldama ja vajaduse korral neile toetuma. Madis Habakuke üleskutset „Enne targaks, siis rikkaks” võiks täiendada mõttega kiire elutempo ja kireva elustiili juures terveks, hoolivaks ja tasakaalustatud isiksuseks jääda.

Üliõpilased täna ja 10 aastat tagasi läbi õppejõudude ja tänaste tudengite prisma vaadatuna

Piret Merimaa

Uurisime õppejõududelt, mis nende meelest on viimase kümne aasta jooksul muutunud. Vastab inglise keele ja finantsarvestuse õppejõud Aet Toots:

„Finantsarvestuse õppejõuna kommenteerin seda küsimust rahvusvahelistumise seisukohast. Üha rohkematel EBSi tudengitel on olnud võimalus viibida vahetustudengina välisülikoolides ja meile tuleb õppima järjest rohkem vahetustudengeid. See on loomulikult igati tervitatav, silmaringi arendav ja äärmiselt huvitav, kuid samas minule kui õppejõule ka paras väljakutse. Kui õppegrupp koosneb väga erineva keele- ja kultuuritaustaga tudengitest ning kui eelnevalt läbitud eeldusainete tase grupis oluliselt erineb, siis on nõrgemal päris keeruline põhiterminoloogias, rääkimata aine sügavamast sisust, aru saada. Selliseid gruppe õpetada on ühest küljest väga põnev, teisest küljest tekib vahel hirm, kas ja mida tudengid ainst ellu kaasa võtavad. Õppejõuna, üritades kõigile orienteeruda, taban end vahel mõttelt, et pean loengut kellelegi antud grupi „keskmisele õppurile“, keda reaalselt olemaski ei ole.

Inglise keele õppejõuna on aastate jooksul muutunud see, et kuna tänapäeval on niivõrd palju võimalusi rahvusvaheliseks suhtlemiseks, siis on suurenenud kindlasti selliste tudengite hulk, kel inglise keeles lobisemisega pole mingit probleemi, kuid kirjutamisega eriti sõbralikes suhetes ei olda. Aastaid tagasi oli suuline ja kirjalik väljendusoskus rohkem korrelatsioonis.

Kokkuvõtteks: ilmselt on igal õppejõul olnud gruppe, kellega koostöö on pakkunud rohkem toredaid elamusi ja on seega olnud rõõmsamaid ja rutiinsemaid semestrid jne. Sellel sügiseseimestril on mulle sattunud toredad grupid, nii et tervitan siinkohal kõiki oma praeguseid tudengeid.”

EBSi Ettevõtluskeskuse juhataja ja EBSi õppejõud Ülle Pihlaku arvamust

mööda on kümne aasta jooksul toimunud oluline edasimineku üliõpilaste motiveerituses kui ka õppejõudude kvalifikatsioon:

„Tudengid on muutunud avatumaks, rõõmsamaks ja kohusetundlikumaks. Ära on kadunud mentaliteet: „Kui ma ei oska vastata, siis on õppejõud küsimuse ebaselgelt esitanud.“ Tudengid oskavad saadavat haridust rohkem väärtustada, samuti suudavad paremini näha seoseid elu ja õpitava vahel. Tudengid on palju ettevõtlikumaks muutunud, ent külastavad kümne aasta taguse ajaga võrreldes hoolsamalt loengud. Seetõttu saab järeldada, et õpinguid ja esimesi samme ärimaailmas suudetakse paremini ühildada.

EBSi kui ülikooli hinnates saab tõdeda, et oleme muutunud palju rahvusvahelisemaks. Lisaks paneb EBS suuremat rõhku kvaliteedile: õppejõud arendavad ennast pidevalt, sest nõudlikumad tudengid vajavad ka paremate teadmistega õppejõude.”

Majandusarvestuse õppetooli õppejõud Eve Lamberg näeb edasiminekut ennekõike konstruktivistlikus õppimises¹ ning üliõpilase ja õppejõu rollide muutumises:

„Erinevalt kümne aasta tagusest õppimisest ei ole õppe keskmes enam õpetamine, vaid õppur ja temapoolne õppimine. Mitte ainult ingliskeelsed, vaid ka eestikeelsed õppegrupid on EBSis muutunud heterogeensemateks nii üliõpilaste eelnevate teadmiste, oskuste, töökogemuste kui ka kultuuritausta poolest. Tänapäevane õppetegevus võimaldab õppeprotsessi kohandada vastavalt õppuri nõudlusele, mis toetub konstruktivistlikule pedagoogikale.

Muutunud on õppimise viisid: traditsiooniline auditoorne õppetegevus on muutunud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kaasabil toimuvaks õppetegevuseks nii auditooriumis kui ka väljaspool auditooriumit. Innovaatiline pedagoogika tähendab muutusi teadmiste

omandamiselt kompetentsuse arendamisele millega kaasnevad muutused õppejõudude ja tudengite rollides. Õppejõu rollis olen e-õppe arendustegevuses rakendanud oma Tallinna Tehnikaülikooli automatiseeritud juhtimissüsteemide insenerimõtlemist, EBSi rahvusvahelise ärijuhtimise kutsemagistri teadmisi, Kataloonia Avatud Ülikooli veebipõhise õpidisaini oskusi ning e-õppe Arenduskeskuse kursustelt elukestva e-õppija kogemusi. Möödunud aastal tunnustas e-õppe Arenduskeskus EBSi finantsarvestuse kursust e-kursuse kvaliteedimärgiga.

Muutunud on tudengi toetamine: õppetegevus on muutunud paindlikumaks ja toetab perekeskse õppuri enesejuhitavat õppimist tema karjääriteel. Minu e-õppe arendustegevuse eesmärk on muuta finantsarvestuse kursuse efektiivsemaks läbi õppeprotsessi ja õpikeskkonna süsteemse arendamise. Õppuritel on võimalus õppeprotsessis valida neile sobivad rühmakaaslased, töövahendid ja -meetodid. Iseseisvate õpitegevuste läbiviimiseks pakun õpirühmadele veebipõhiseid avatud ja suletud õpikeskkondi. Juurdepääs digitaalsetele õppematerjalidele, sobivate töövahendite ja õppimismeetoditerakendamine, tõhusam ühesõppe (*collaborative learning*) õppijate vahel, juhendaja operatiivne tagasiside ja abi on kättesaadav ka veebipõhiselt. Ühesõppe tõstab õppuri vastutust rühmakaaslaste ees. Heterogeenses õpirühmas vahendavad rühmalikmed üksteisele oma õpikogemusi, suurendades õpirühma suutlikkust ja töötulemusi. Õppejõu roll on olla kui kaasõppija, motiveerija ja suunaja läbi operatiivse tagasiside. Õppejõud toetab õppurite õpioskuste kujunemist ja vajalike pädevuste arendamist tööeluks. Mobiilne õppimine muudab nii liikuva eluviisiga õppurite kui ka õppejõu koostöö võimalikuks. Veebipõhine õpijuht, milles hüpertexti viited õppematerjalidele, teadusartiklitele ja sotsiaalse õppimise töövahenditele ning oluline teave õppimisele kuluva aja, tähtaegade ning tagasiside kohta on vajalik õpitegevuste kooskõlastamiseks.

Ajakirjaniku arvamust

Õnneks on igapäev EBSis võimalik valida

¹ Vaata ”Konstruktivistlik õppimine”: www.htk.tlu.ee/pbl

enda eluviisi, töö- ja eraeluga kokkusobiv õppevorm ja -viis. Koos EBSiga kasvavad ja arenevad ka tudengid. Kui meenutan enda õpinguid EBSis, siis näiteks bakalaureuseõppes meeldisid mulle „lihtsad lahendused”. Soovisin end maksimaalselt loengus pingutada ja kogu vajaliku info sealt kätte saada ning eeldasin, et õppejõu kohus on mind koolitada.

Magistriõppes eelistan õppejõu kõrval häid õpikuid, kergesti kättesaadavat erialakirjandust, paindlikke õppevõimalusi ja õppejõuga lähemat kontakti võimaldavat õpet. Uueks kogemuseks on Eve Lambergi poolt kirjeldatud veebilahendusel põhinev finantsarvestuse kaugõpe. Viimane nõuab õppurilt küll keskmisest suuremat enesedistsipliini ja õppejõult suuremat ajakulu. Kuna internetiõppe eesmärke on ise ülesandeid lahendada, tuleb vajalik teooria tudengil eelnevalt ise läbi töötada ning viimase taseme selgitab võime (või võimetus) ülesandeid lahendada. Selle õppevormi puhul ei keskenduta n-ö keskmisele, ammu mitte laisale

üliõpilasele, sest neid lihtsalt ei ole. Miks? Sest õppejõul on kanda suunav, küsimusevastuse stiilis tugifunktsioon ehk siis „puust ette ja punaseks” konkreetseid lahendusi see õppevorm ei paku. Rühmakaaslaste ja õppejõuga kohtutakse silmast silma paar korda kuus: toimuvad konsultatsioonid ning kontrolltööd. Nende arvelt, kes grupis või individuaalselt kodutööid ei tee, on õppejõul rohkem aega pühendada neile, kes soovivad ainesse süveneda. Minu puhul on see vorm tulemuslikum olnud, kuna laste ja töö kõrvalt õhtuti õppimise asemel saan aega enda soovide alusel planeerida ning hilisõhtuse eneseületamise asemel tegelda õppetöoga hoopis nädalavahetusel. Ning tulemuseks on magistriõppe seni parimad tulemused.

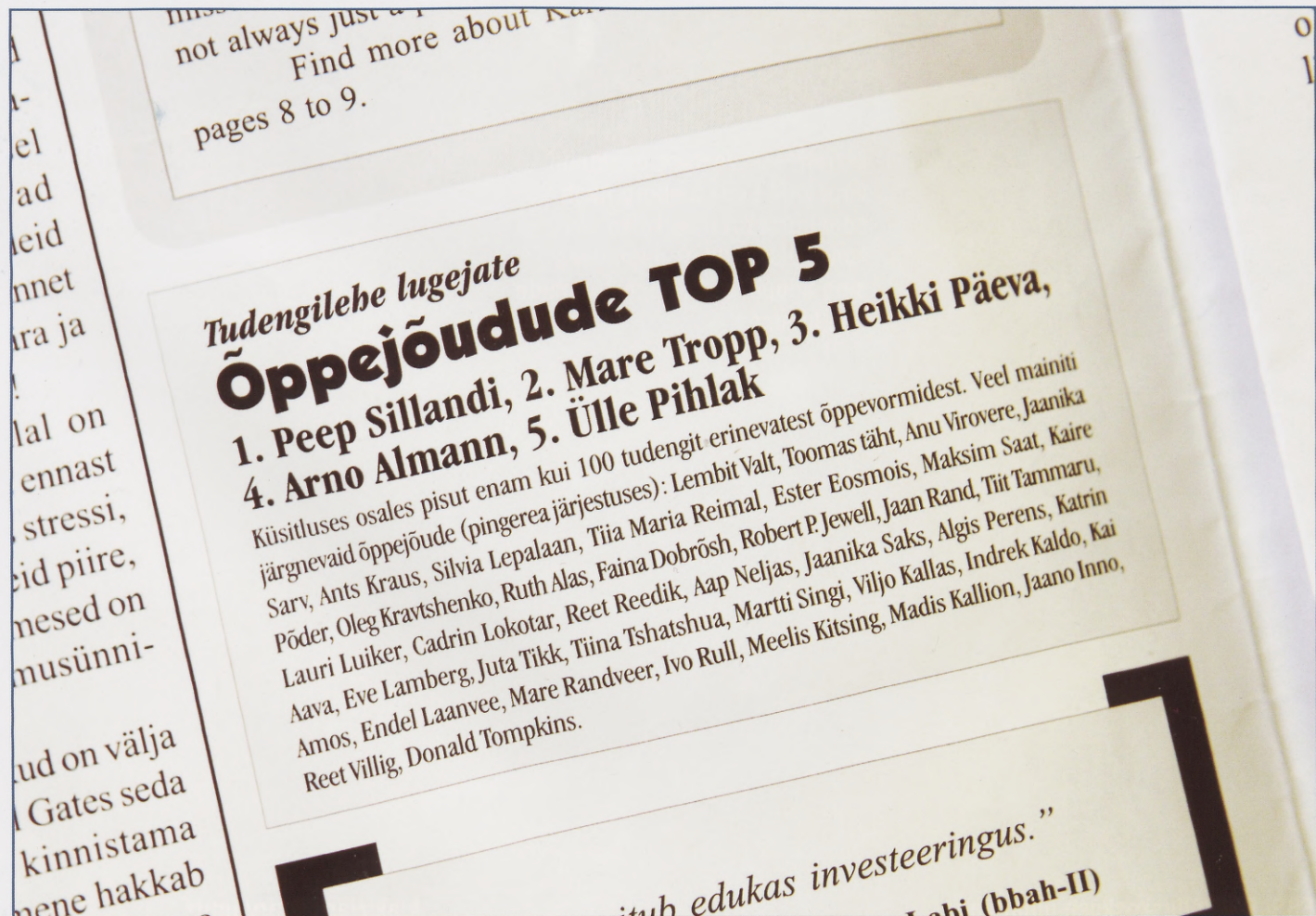
Küsisime õppejõudude ja EBSi kohta arvamust ka üliõpilastelt endilt. Teemat kommenteerib MBA tudeng Kristina Lillemets:

„Minu suhe EBSiga algas aastal 2002, kui asusin õppima võõrkeeli ja ärikorraldust. Lõpetasin ülikooli 2007. aastal ja nüüd olen

ma jälle tagasi. Mõeldes tagasi, pean tõdema, et muutused on marginaalsed. Nähes jälle Anne Lelumeest, Jaanika Sarve ja Aet Tootsi ning kueldes Karmen Harju häält telefonis, tundub, et nad ei ole päevagi vanemaks saanud ja on täpselt sama säravad kui seitse aastat tagasi. Isegi sööklatoit on sama maitsega kui aastate eest!

Võrreldes bakalaureust magistriga, pean tunnistama, et õppetöö, vaatamata elu- ja õppekogemuse lisandumisele, ei ole muutunud kergemaks, vaid pigem raskemaks. Aga see on ka hea, et pingutama peab: see näitab, et ülikool, mille olen valinud, õigustab end. Huvitav on näha inimeste arengut läbi aastate. Näiteks Anto Liivat, kellega koos sai üliõpilasesindust juhitud, annab nüüd mulle loenguid – ning teeb seda väga hästi!

Kaasüliõpilased on mõnevõrra muutunud: nad on vanemad ja väljakujunenud isiksused. Mälestusi, mis toovad naeratuse näole, on palju. Ehkki aastad on möödunud, pean tõdema, et minu jaoks ei ole EBS põrmugi muutunud: tal on ikka ja jälle mulle väga palju anda.”

Head õppejõud on endiselt meiega.

Naljakad vahejuhtumid EBSis läbi aegade

Piret Merimaa

Ükski edutee pole okkavaba ning tegijal juhtub mõndagi. Alljärgnevalt on ära toodud õppejõudude meenutused lõbusatest vahejuhtumitest, millega üliõpilased on suutnud õppejõude üllatada.

Aet Toots meenutab Eesti ajaloo ja kultuuri õpetamist EBSis:

„Nagu eriala Business Administration and Languages tudengid teavad, tuleb õpingute raames teha eksamina Tallinna vanalinnas ekskursioon. Paraku on mõned tudengid hirmul, et kirikud võivad omavahel segamini minna. Et Tallinna vanalinn kirikuterägastikes paremini orienteeruda, joonistasid üliõpilased konsultatsiooni ajal eri vaateplatvormidelt avanevate vaadete jaoks plaani, missuguse kujuga ja millises stiilis torn ikkagi millise kiriku oma on ja kuidas nad üksteise suhtes asetsevad. Eksamiks joonis pähe õpitud või paber käes, et äkki õnnestub igaks juhuks rääkimise ajal korra paberi peale kiigata. Kord aga tekkis segadus ja hämmeldus, sest asi ei klappinud. Nimelt oli eksami ajal Tallinna kirikutornide arverinev konsultatsiooniaegsest, sest sel kevadel oli konsultatsiooni ja eksami vahepeal ajal olnud tulekahju, mistõttu eksamipäeval Pühavaimu kirikul torni enam polnudki. Teinekord aga jäi üles joonistatud olemasolevatest kirikutest väheks: ühe vanalinnakskursiooni ajal räägiti Raekoja platsil asuvast katoliiklikus arhitektuuristiilis ehitatud St. Thomas Churchist – tegelikult oli aga tegemist raekojaga.”

Inglise keele lektori Anne Lelumehe lustakad meenutused pärinevad sama aine õpetamisest:

- Koidula was a daughter of another cultural person Anton Janssen Tammsaare
- Koidula is on 500 kroons
- Estonians eat bloody sausages and kama at Christmas table
- Lahemaa is famous for Pärnu Bog
- The biggest town in Saaremaa is Kärdla
- Kenne Meere was the 1st post-independence president
- Decathlon means Riigipööre and Lauluväljak is the singing square

- 2 February 1920 – Tartu University was founded
- 23 August 1939 – first all-Estonian Song Festival
- 1700-1721 – Soviet occupation

Alljärgnevad „killud” on keeleõppejõudude meenutused lõbusatest apsakatest ja leiutistest, mis juhtuvad siis, kui testi lõpus kiireks läheb või kui õige asi meelde ei tule. Selle asemel, et vastamata jätta, leiutatakse kiirelt „igaks juhuks” midagi lootusega, et ehk läheb täppi. Turunduse loengust meenub ühele õppejõule alljärgnev turunduse definitsioon: „Marketing makes it easier for time to do business with you”. Inglise keele grammatikat õpetav õppejõud palub mõelda, kuidas hinnata alljärgneva lausete põhjal üliõpilase keeletaset: „Have you been eaten already?” – „I was finished up.” ☺

Või kas sõandaksite rohelist tuld näidata sellisel kujul inglise keele eksami soovist teada andvatele tudengitele:

„I have been wrote a email for you ask about how I can apply a make-up exam. Maybe I can come to to your classroom, but whatever the room.”

või siis :

„I wrote to u last few weeks ago about the re-exam. Buy the way, i want to choose to do both homework and exam.” ☺

Ülimalt „huvitavalt” on lektorite arvates defineeritud alljärgnevad mõisted:

- Motivation theories: Theory X – male,

- Theory Y – female
- Window-dressing: a) Curtain; b) Dress for the fashion show; c) Dress code
- Job security: a) Work in privacy; b) Human who secures
- Positive discrimination: light jokes on people
- CEO: client exchange offer
- Present Simple: „lihtne kingitus” in Estonian

Turunduse ja inglise keele õppejõud Riina Koris meenutab inglise ärikeeletundi: „Kontrollisime hiina välisüliõpilastega kodus lugemiseks antud teksti. Ütlesin, et kui nad peast vastata ei oska, võivad vastuseid tekstist otsida. Kõik üliõpilased võtsid õhinal ja tänulikult raamatu õigest kohast lahti. Esimene küsimus – raamatust vastus. Teine küsimus – raamatust vastus. Kolmas küsimus – raamatust vastus. Siis tundub mulle, et klassis on kuidagi umbne, ja küsin „Do you think we could open the window?” Reaktsioon: hiina tudengid hakkavad raamatust vastust otsima.” ☺

Inglise keele õppejõu Inga Kaha meenutused on samuti seotud hiina tudengitega. Nimelt oli test hiina tudengitega ning erandkorras tuli testi tegema ka kaitseväge mundris tudeng. Õppejõud oli unustanud noormehe testi üles õppetooli ja ta otsustas eksamikirjutajate distsiplineerimiseks öelda, et „teid valvab mundris mees, kellel puhtjuhuslikult on ka relv kaasas.” Inga Kaha lahkus ruumist ja tõi puuduvat testi. Alles siis, kui mundris mees ise samuti eksamit kirjutama hakkas, toimus hiina tudengite seas pingelangus ning naljast arusaamist väljendas tugev naerupahvak auditooriumis. ☺

Paremal Anne Lelumees.

Üliõpilasesindus aastal 2008/2009

Lusine Allahverdjan

Alates novembrist 2008 on üliõpilasesinduse juhatuse liikmeteks olnud Andreas Tiik, Kaspar-Ikevald Rannap ja Mari-Liis Kärpuk. Et meid tutvustada praeguse olukorraga esinduses, jutustavad nad oma elust juhatuse liikmetena.

Mida sa õpid ja millega tegeled?

Andreas: Õpime koos Ikega 3. kursusel rahvusvahelist ärijuhtimist, mina olen finantsspetsialiseerumise suunal. Kõige rohkem võtab aega töö, pärast õppimist muidugi... Töötan esinduses juhatuse aseesimehena ja samas teen ka interneti toidukaubamaja netimarket.ee, mis on Eesti suurim internetikaubamaja, kust saab osta sööki-jooki, majapidamistarbeid jms kodust või kontorist lahkumata.

Mulle meeldib mäesuusatamine, head filmid, raamatud ning naudin mõnusat seltskonda hea veiniga.

Ikevald: Õpin ärijuhtimist turunduse spetsialiseerumises ning lõpetan kevadel bakalaureuse. Lisaks mängin korvpalli, loen raamatuid ja laulan.

Mari-Liis: Mina õpin 2. kursusel võõrkeeli ja ärikorraldust. Lisaks metsikule koormusele koolis tegelen veel tantsimisega (tantsutrupis Lancy *latino* ja *cabaret*), sõidan lumelauaga ja üritan nii tihti kui võimalik välismaal oma lähedasi külastada.

Miks otsustasid saada juhatuse liikmeks?

Ikevald: Nägin selles väljakutset ning võimalust oma võimeid proovile panna. Usun, et koolist saadud teadmised kinnistuvad palju paremini, kui saab neid kohe kasutada praktikas.

Lisaks sellele on kõik need aastad, mis ma siin koolis õpin, seotud üliõpilasesindusega ja see oli asjade loogiline kulg.

Andreas: Mulle meeldib kõik, mis on uus ja huvitav. Varem ma ei teadnud esindusest mitte midagi, ma isegi ei teadnud, kus ruumis esindus asub. Tänaaks päevaks olen esinduse tegemistega igati seotud. Mulle meeldib hüpata pea ees tundmatusse ning ennast proovile panna, hakata tegelema asjadega,

millest esmapilgul mitte midagi aru ei saa. See oli üks järjekordne proovilepanek ning minu jaoks oli tegemist väga hea ajastusega.

Mari-Liis: Ise ei otsustanud ma siin suurt midagi. Kuna keerulistel asjaoludel pidi üks algsetest juhatuse liikmetest poole aasta pealt lahkuma, siis panid Ike ja Andreas pead kokku ja mõtlesid, keda asemele võtta. Kui nad lõpuks mulle ettepaneku tegid, siis mõtlesin, et kui keegi on mu tööd ja tegemisi tõesti nii tähele pannud, et pakutakse sellist võimalust, siis oleks tobe seda mitte vastu võtta.

Milliste ülesannete täitmise eest sa vastutad?

Ikevald: Hoolitsen selle eest, et üliõpilasesindus toimiks ning et õpilased tunneksid ennast koolis hästi.

Kuigi enamik otsuseid teeme terve juhatusega, siis institutsioonid on jagatud kõikide juhatuse liikmete vahel. Minu vastutan selle eest, et kammerkoori ja ürituste institutsioonil töö sujaks. Lisaks kuuluvad kohustuste alla üliõpilaskonna esindamine koolivälistes organites nagu Tallinna Ülikoolide Ümarlaud (TÜÜL) ja Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL).

Andreas: Ülesanded on hästi seinast seina, hästi erinevad. Me vastutame alates sellest, et kontor ilusti toimiks, et siin oleks tore inimene, kes õpilasi vastu võtaks, kuni

selleni, et ÜE eelarvest kinni peetakse. Minu vastutusvaldkonnad on Tudengileht, Äriüksus ja International Club. Üks meie üldine ülesanne on esindada EBSi üliõpilaskonda majast väljas ja samas ka majasisestes organites, nt Senatis. Osaleme Senati igakuistes koosolekutes ja korraldame ka esinduskogu koosolekuid.

Mari-Liis: Minu vastutada on Karjäärikeskuse, spordiüksuse ja KOIT (kommunikatsioon ja IT üliõpilasesinduse sees) -osakonna toimimine. Lisaks kirjutan artikleid ka Tudengilehte, niisiis oma artiklite õigeaegse valmisoleku eest vastutan ka.

Kuidas sa jõuad õppida ja samas ka aktiivselt tegeleda üliõpilaste elu korraldamisega?

Andreas: Ööd jäävad lühemaks, ei tegelikult baseerub kõik n-õ aja kasutusel. Meil kõigil on päevas sama palju tunde, kõik oleneb sellest, kes kuidas oma aega kasutada oskab. Kogu selle pideva tempo juures ei tohi iseennast ja enda lähedasi ära unustada.

Ikevald: Kes palju teeb, see palju jõuab. Kindlasti on olulisel kohal ka time management.

Mari-Liis: Ega mul eelnevatele vastustele väga midagi lisada ei ole. See on nagu tantsus: kui sa tead, et pead ühe programmi jooksul seitsmest tantsust tantsima viit ja kõikides andma endast 110%, siis pead ära tabama need lühikesed hetked, kui rahulikumalt võtta saad.

Mari-Liis Kärpuk.

Andreas Tiik.

Mida oled juba saavutanud, olles üliõpilaste esinduse juhatuse liige?

Andreas: Äriüksuses tulime välja ülikooli sõrmusega, oleme saanud reklaamimüügil head tulemused, tegime reklaamikoostööprojekte teiste ülikoolidega, siis tulime välja uute EBSi meenetega. Võrreldes eelmise aastaga oleme suutnud oluliselt tõsta esinduse käivet ja see ongi äriüksuse üks peamisi eesmärke. Tudengilehest rääkides suutsime viia lehe uuele tasemele: leht on mitmekeelsem, rohkem on teemaartikleid, asjalikku lugemist, koostööd eri firmadega. Oleme sisse toonud meelelahutusliku poole (ristõnäd, sudokud ja rubriik „Tudeng vs. õppejõud“), suurenenud on lehetiraaž ning ajakirjanike hulk (kui mina alustasin, oli kolm ajakirjanikku ja peatoimetajat ei olnud, praeguseks on aga ajakirjanikke üle kümne).

Juhatus eesmärk on see, et institutsioonid töötaksid sedasi, et saaks ise eemalt vaadata, kuidas asjad toimivad, mõelda rohkem strateegiale, üksuse arendamisele ning tegeleda kontrollimisega.

International Clubis viisime lõpuni liitumise ESNiga, koostöös spordiüksusega toimus esimene „EBS Football World Cup“. Rõhutan veelkord, et tegemist on meeskonnatõoga ning kellegil pole võimalik seda puhtalt enda nimele kirjutada.

Ikevald: Usun, et kõik saavutused on tulnud koostöös terve üliõpilasesindusega töötajatega. Oleme üliõpilasesindust populariseerinud - ühe aasta jooksul on liitunud meiega rekordarv tudengeid - 40 uut inimest. Ka tudengipäeval osales palju inimesi - üle 70 tudengi!

Koostöös Tallinna Pedagoogilise Seminariga

korraldasime heategevusliku vabaõhukontserti, kus astusid üles mitmed tuntud Eesti artistid. Ürituse jooksul kogutud raha annetasime Tallinna Perekeskusele. „Welcome Party!“ oli rekordarv inimesi ning Tudengite Sügispäeval korraldasime võistluse „EBS otsib äristaari“. Esmakordselt toimus ka üliõpilasesinduse team-building väljasõit. Kammerkoor osales laulupeol ja tähistas oma 15. sünnipäeva. Lisaks käis koor ka Ruhnu saarel esinemas ning on teinud mitu laululaagrit.

Mari-Liis: Karjäärikeskusele saime algatuseks uue kodulehekülje, mis on vanast mitu korda lihtsam, loogilisem, ilusam ja arusaadavam. Oleme alustanud koostööd Pärnu Konverentside, Tallinna Konverentside, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Tarkinvestor. ee-ga, kes kõik pakuvad EBSi tudengitele teatud arvu tasuta kohti oma seminaridele. Lisaks ka soodustused, mis kehtivad vaid meie tudengitele. Pärast minu juhatuse astumist leidsime Karjäärikeskusele ka kaks uut liiget, kellega oleme võtnud esimesi samme meie tudengitele rohkemate praktikakohtade leidmiseks.

Spordiüksuse oleme suutnud kolme kuuga jälle elama panna. Praeguseks toimuvad iganädalased võrk-, jalg- ja korvpallitrennid, mida üliõpilasesindus toetab, niisiis tudengite kulu jääb selle võrra väiksemaks. Oktoobris toimus „EBS Bowling Chill“, kuhu oli tahtjaid rohkem kui kohti, 3. detsembril toimub aga esimest korda „EBS Racing Championships“, kus otsitakse omamoodi parimat juhti. Hiljuti toimus „EBS World Cup“ jalgpallis, mille tiitli teenis välja meie oma Eesti meeskond.

Ei ole kaugel ka see aeg, kus EBS saab omale tantsutrupi.

KOIT-osakonnas oleme taastanud aasta aega soikus olnud Digituvi väljasaatmise, mis annab tudengitele iga kuu teada üliõpilasesinduse tähtsamatest tegemistest.

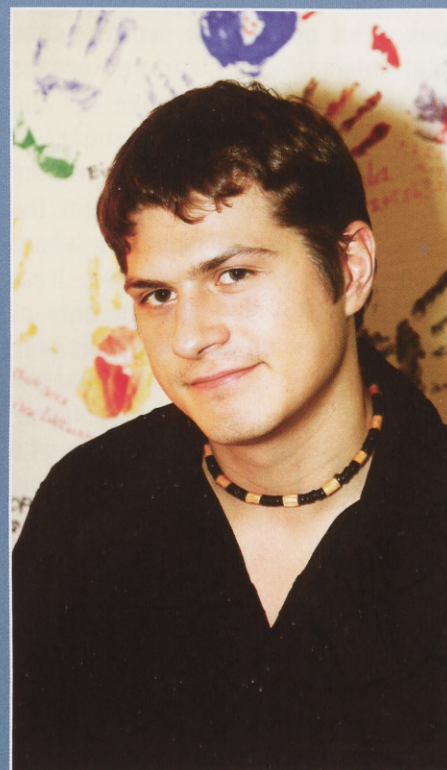
Mida kavatsed tulevikus teha?

Mari-Liis: Kuna minu elu on praegu nii segane nagu Ikevaldi käekiri, siis ei tea ma ise ka veel oma täpseid tulevikuplaane. Kindlasti tahan ära kasutada võimaluse minna Erasmus vahetusüliõpilaseks (Saksamaale) ja ära teha lõputesti, millest ma ainult hirmutavaid jutte olen kuulnud.

Ikevald: Esiteks tahan kooli lõpetada. Lisaks, tahan leida väljakutseid turunduse ja meelelahutuse valdkonnas. Plaanis on ka maailmas ringi vaadata, enne kui lähen magistriõppesse.

Andreas: Lähen kevadsemestril õppima Norrasse Oslo BI Norwegian School of Management-i. Miks just Norrasse? Käisin eelmise aasta Norras neli korda ning veendus, et Norra on äärmiselt ilus ning huvitav riik, kus elada ja õppida. Lisaks sellele on olemas koht, kus elada, mis oli riigi valikul muidugi oluliseks kriteeriumiks. Kirsiks tordile on muidugi mäed, kus suusatada ning „aeg maha võtta.“

Pärast Eestisse tagasi saabumist lõpetan EBS-i ning seejärel tuleb see, mis tulema peab..

Kaspar-Ikevald Rannap.

International cuisine evening

Luise Savik

During the International Week in EBS, on 11th November there was an enjoyable International cuisine evening in EBS aula which lasted more than two hours. There were offered many different national foods. Many ERASMUS exchange students came and made themselves their nation's dishes, whilst EBS students brought Estonian food. During the evening it was possible to taste many different national foods and become acquainted with ERASMUS exchange

students and local people.

There were a lot of countries and different dishes, and amongst them the Italians offered pasta and tiramisu; the French offered cheese, pancakes and wine. The Georgians offered a savoury Georgian cake, which was quite good. One country, Hungary, served soups, one of which was quite spicy. Another interesting dish was pancake made with beer. Besides everything else Estonians offered cheese curd, bread and butter with sprats and the cake Karask, as well as the drink Kama, that got positive feedback from foreigners.

Margus Press

Italians offering their food in the International Cuisine Evening.

Also Kaspar-Ikevald Rannap performed two songs, one of which was called 'Faith'.

Successful first International Week at EBS

By Nicola Hijlkema & Eve Müür

From 9th November, the first International Week at Estonian Business School offered a variety of events and information sessions to enable students to think about studying and working abroad. Although it took a lot of work to organise, the final outcome was clearly a success for this important initiative. The International Relations Department, in particular Eve Müür, was very grateful for all the help received: from the embassies of those countries where we have exchange possibilities; from the ERASMUS students not only of EBS but other universities in Estonia who came to carry things, answer questions and provide an audience; and for colleagues within EBS who also contributed to the activities.

Opening the week, Peeter Kross underlined how important internationalisation is for EBS and its students. Our Bachelor's degree is an International BBA, but to obtain this title students have to study or work abroad, and there is a wide range of possibilities to help them do so. It is also clear that not enough is generally known

about the different schools and countries where exchange programmes exist, and the presentations added considerably to the information available. Referring to her own international career – she has lived and worked in 12 countries in Europe and North America - Nicola Hijlkema suggested that her original experience as an exchange student in Germany started her travelling and working outside her native country of Britain. Once you have lived abroad for a period of time, you see your own country from a different aspect, and can contribute more constructively to its development.

Eve Müür then gave an introduction to the process of applying to go on exchange, which gave the basis for the information sessions during the rest of the week.

The value of the international experience was clearly demonstrated by the excellent presentations made by EBS students who had spent a semester or a year abroad. We learned a great deal about Strasbourg and Bordeaux in France, Monash in Australia, and Amsterdam University in the Netherlands. All our students had had a wonderful experience and shared this with future potential exchange students whom they encouraged to follow their steps. Since the German embassy

could not attend, we were also lucky to have a presentation on the University of Cologne from one of our ERASMUS students from this school.

Three countries were represented by their ambassadors, who were most supportive. In addition to providing insights into their countries and education systems, however, they also gave some amusing details about the nature and habits of their homelands. We also received some gifts of books for the library, and chocolates for the participants in the sessions!

In addition to studying abroad, students need to think whether they wish to expand their career internationally. To assist in this, (see the article) we had a presentation from L'Oréal, one of EBS' corporate partners, on the possibilities for traineeships internationally.

Not all was information and seriousness! As you can see from other articles in this issue, there was also another enjoyable International Cuisine evening, and the culminating event of the week was the EBS Mini-World Football Cup.

We are already planning next year's International Week, when we hope to have guests from our partner schools.

EBS International Week

Lusine Allahverdjian

On 9th-12th November 2009 the 1st International Week at Estonian Business School took place. It was a great opportunity to meet representatives of many countries - from the embassies, EBS partner universities. Students could meet foreigners and ask all the questions they needed about their countries or their schools...

The main aspect of all this was to find out how to start studying abroad, where and why to go, and what it would bring you in the future. So I'll say couple words about it in turn.

How can you start studies abroad?

Our university has partners from 29 countries, in over 70 cities, studies may be done in different languages, from English to Greek. There are also different kinds of universities... the best choice would be those with EQUIS accreditation, which shows the universities of the highest level.

So, to have the possibility to study abroad, you should: finish at least one year of studies in EBS, choose the country of destination and consider the language of studies, decide how long you will go - for a semester or for a year, whether you'd like a grant or without and, finally, choose a programme - Erasmus or any other funding.

To apply for the exchange programme you need to submit an application to the International Office, with a motivation letter; your GPA should be at least 3,0, and you should not have any academic or financial debts. And all this has to be done before March 1st, 2010.

I also asked the guests from different embassies to tell us why our students should be interesting in visiting their countries, and this is what I got for an answer:

Aleksandre Jishkariani (Second secretary of the Embassy of Georgia):

Study in Georgia introduces students to the country's well-known folk dance and music, as well as its cuisine. Students who study in

Georgia enjoy a Southwest Asian subtropical climate, and can explore mountain ranges and temperate rain forests.

So why Georgia?

There are: low business and living costs, education opportunities, job and income growth, overall livability, domestic and international business growth, entrepreneurial activity.

The university system in Georgia offers students a wide range of higher learning programmes at 35 colleges and universities and an independent research unit. By giving you one-stop access to the education programmes, new initiatives, online resources, research and other innovative education programmes, Georgia is setting a new standard and helping employers take an active role in generating the supply of talent they need to dream big and succeed.

Elina Uebel (Embassy of Sweden):

The most special thing about Sweden: I think that Sweden is probably not so exotic, but offers a great opportunity for Estonian students to come to a neighbouring country that has close trade and business connections to Estonia, to learn the language and also practise English (Swedes speak better English than, for instance, the Finns). This I think is a great qualification for the future.

And the reason why you should go to Sweden - business connections: as there are over 1300 Swedish companies present in Estonia and Sweden accounts for 40 % of the investments I think the companies would consider there is a clear advantage if the person that is hired or with whom they cooperate has had experience of the Swedish culture etc.

Mikel Iriso (Embassy of Spain):

Spanish is one of the most important languages in global communication today. It is the official language in twenty-one countries, and close to four hundred million people around the world speak Spanish.

Spain, a member of the European Union, was the cradle of the Spanish language. It was in Spain where the contributions of the great civilizations - Greek, Roman, Arabic - joined together to shape the language, and from

Embassy of Georgia - Aleksandre Jishkariani.

Spain where Spanish spread throughout the world, becoming an international language. Today, the Spanish language is a valuable asset, as thousands of people and companies offer services and products based in the language.

Consider the capital city of Madrid, which is often referred to as the cultural centre of Spain. The sheer number of museums, theatres and architecturally significant structures and monuments will tire even the most voracious learners.

And then there's Barcelona - the fashion-forward Spanish city with an immensely diverse population. Students will appreciate not only the extensive opportunities for a first-rate education at schools like the University of Barcelona, but also the round-the-clock nightlife and international music scenes.

Andrea Pompermaier (Embassy of Italy):

Zippering scooters, vogue fashions, refreshing gelati and calming cafés, typify the energy and self-indulgence found in the Mediterranean country of Italy.

In more recent years, Italy has played an important role in European higher education: it is one of the four countries that first engaged to create the so-called "European Area of Higher Education", thus starting that type of higher education reform which, now known as "Bologna Process",

Embassy of Spain - Mikel Iriso.

is being implemented all over Europe. Today Italy ranks among the 8 most industrialised countries in the world. Alongside some big companies, both state-owned and private, she has developed a sound network of small and medium-sized undertakings, promoted a few scientific parks, and is providing incentives for basic and applied research in a great variety of fields (biology, ICT, medicine, physics, etc.).

Lasse Kalheim (Embassy of Norway):

Norway offers you a unique student experience, and Norwegian institutions of higher education welcome applications sent by qualified students from all over the world. With a wide range of high quality courses and great flexibility, Norwegian institutions prove to be an ideal study destination. From vocational subjects to postgraduate and doctorate level, there are plenty of opportunities for students to fulfil their ambitions. You will also benefit from the informal atmosphere at Norwegian universities and university colleges, where teachers are easily approachable and tuition often takes place in small groups.

In our northern corner of the world you can combine your studies with exciting outdoor activities, both winter and summer. You can see the Aurora Borealis, experience the midnight sun, fjords and mountains. Challenge yourself with skiing, white water rafting or climbing.

Or simply enjoy the fresh air, clean water and lots and lots of space

Aili Rehbein (Embassy of Germany):

“Everything that can be invented has been invented.” Those words were written in 1899 by a certain Charles H. Duell, commissioner in the U.S. Patent Office. Now, more than 100 years later, more is being discovered than ever before. The idea that science and research are the foundations of our future has currency far beyond politicians’ speeches, it is a widely held view. It especially applies to a country like Germany, which is poor in natural resources. Modern society is nothing less than a scientific society.

Universities here combine research and study. They’ve been the scene of many groundbreaking discoveries and they’re internationally renowned. German universities attract faculty and students from around the world. Modern German universities also combine theoretical work with its practical application. They both educate and train - basic research is augmented by applied research. Interdisciplinary cooperation is common and many of them cooperate closely with multinational firms and with other research institutes in Germany and abroad. In the end, this increases graduates’ chances on the job market.

Many of today’s students no longer want a purely theoretical education. A variety of universities of applied science in Germany offer balanced academic training necessary for a professional career. Practical experience in regional companies is often part of the curriculum. German companies are interested in attracting well-trained graduates from abroad. And in many cases, these former students can continue to work for the company as a foreign spokesperson once they return home.

HE Ambassador Nicolaas Buyck (Embassy of Belgium):

Belgium has a dynamic economy, it is the heart of Europe. It is a key player in globalisation, where there is a competitive workforce, flexibility, cooperation and industrial peace. If all that is not enough reason to go there, there is also a high level of education, student facilities, joint degree programmes, international profile, language education and finally, just a high quality of life.

The standard of education in Flanders today

is one of the highest in Europe and it steadily continues to improve. In recent years there have been rapid developments and structural changes in higher education.

Denis Duclos (Embassy of France):

It is the right host country: you’ll be leaving your country for a new culture, a new way of life, and new people. You may have to use a new language. It’s not an easy choice. The French higher education system, which is modern and dynamic, trains the leaders of a nation that plays a central role in the worlds of science, business, and culture.

Today France is the world’s fourth largest economy and second largest exporter of services. The successes of France’s scientists, engineers, and designers are known around the world through Airbus, the TGV (high-speed train), the Ariane rocket, the discovery of the human immune-deficiency virus, high fashion, luxury goods, fine food and wine, and much more.

One big benefit of studying in France is the opportunity to live in the place that invented *savoir-vivre*—the art of living well. Did you know that France is the most visited country in the world? The French people are proud of their cultural heritage, lovely countryside, quiet towns, and fine restaurants—all of which they’re eager to share with visitors.

Embassy of France - Denis Duclos.

International Opportunities with L'Oréal

Elis Madi

The L'Oréal Group is the world's largest cosmetics and beauty group represented in more than 130 countries with a headquarters in Paris. L'Oréal believes that everyone aspires to beauty and the company mission is to help men and women around the world to realize that aspiration, and express their individual personalities to the full.

On Tuesday 10th November within the International Week at EBS there was a presentation about International Opportunities with L'Oréal. L'Oréal presentation was very spontaneous due to some technical issues, so instead of conventional PowerPoint-with-videos presentation, L'Oréal employees simply shared with the audience their experience, aspirations, feelings about the company; it was very interesting and inspiring performance!

If you have a passion to work at the Nr. 1 cosmetic company in the world, fancy a cosmetic industry and you are ambitious, L'Oréal is probably one of the best places to work. The company is known to be The Marketing School! If you feel L'Oréal could be for you there is a wealth of opportunities from science to sales. Working at the beauty giant L'Oréal is definitely a truly great experience. For millions of students all around it is even a dream! But as it turned out at the presentation it can be a quite reachable dream. You just have to have potential and belief in You, to stand out and be active. L'Oréal offers you a lot of opportunities to stand out and show yourself to the company in order to be hired. The company's belief is that in order to build beauty L'Oréal needs talents, and those talents need to be international thinkers. That opens doors and gives opportunities for different profiles from all over the world. What L'Oréal is looking for is a person who could make a difference, who is fast paced and innovative because L'Oréal itself is about innovation. Of course You should have ambition, curiosity and energy; also be able to take risks and be able to present and articulate ideas.

L'Oréal has a well-established International internship program called Euroopportunity

Darja A. Gulceva, Deputy HR Manager in the Baltic States.

which offers the most talented students to spend a 6-12 months internship in Riga, Paris, Milan, Dusseldorf, London or Madrid.

For million students all around it is even a dream! But as it turned out at the presentation it can be a quite reachable dream.

The program provides opportunities to gain experience and hone your skills through hands-on assignments. There would also be all kind of support, training and personal mentorship

provided to you throughout the program as well as support with finding an apartment, not to mention a competitive salary and relocation support.

Another possible way to join L'Oréal is to participate in the annually held prestigious marketing competition called L'Oréal Brandstorm. L'Oréal Brandstorm is an international marketing game that allows students throughout the world to put themselves in the shoes of an international brand manager.

The game is going to be held for the 18th time; however for students from the Baltic universities the opportunity to play comes first time!

The challenge for L'Oréal Brandstorm 2010

will be to imagine what would be the new Diesel beauty product range for men if it were not fragrance. You can take part in the game by forming a team of three students from the same university. Prizes are amazing. For more information visit L'Oréal Brandstorm's webpage: www.brandstorm.loreal.com

Interview with Darja A. Gulceva, Deputy HR Manager in the Baltic States:

How did you end up working with L'Oréal?

I joined L'Oréal Baltic 2 years ago thanks to the CEMS Career forum held in Dublin, where I had an interview with the Eastern Europe Zone HR. I am a graduate with a Master Degree in International Business and Management from Copenhagen Business School and CEMS (Community of European Management Schools). L'Oréal is one of the oldest and most prestigious partners of the CEMS program and it was a natural choice for me to join the company after they got interested in me. Moreover, L'Oréal offered me a proposition I could not refuse – join as a young graduate a position of Deputy HR Manager for the Baltic countries!

How long have you been working there and what are the main assignments of yours?

As I have already mentioned, I am with the company for 2 years. Being Deputy HR

Manager means that I have a generalist role. I have many responsibilities and many projects to run, e.g. I am responsible for campus management, recruitment, selection, employee training, communication and corporate events organization, all at the Baltic level. In addition to it I have been for 6 months in an SAP implementation project as a change manager.

What's the company culture at L'Oréal?

L'Oréal believes in diversity and this belief is truly reflected in its corporate culture. Here at L'Oréal Baltic we have more than 10 nationalities, on a daily basis we use many languages; anyone working here can hear English, French, Russian, Latvian, Estonian, Lithuanian and even Finnish on a daily basis! The organization is very young, with an average age being 27; we are a dynamic, energetic, entrepreneurial, positive, professional and truly international organization.

What are the most positive aspects of working at L'Oréal?

There are many positive aspects, but to mention the most positive I would say: the possibility to realize oneself; the feeling of belonging to a great multinational company; amazing international career opportunities and, of course, our amazing beauty products and brands. Wherever I go, in any country people know, use and respect L'Oréal, it makes me feel very proud!

What motivates you to put forth your greatest effort?

First of all I should mention the greatest principle of L'Oréal: if one shows great results and is able to convince – everything is possible! The sky is the limit in this company; the culture of L'Oréal allows one to be creative, to think out of the box, to be entrepreneurial and proactive. We are enthusiastic about what we do and strongly believe in our products and brands. I also believe that we have very professional managers at L'Oréal who are able to give constructive feedback, give support and directions. These all motivate me greatly!

About the L'Oréal Brandstorm, are you involved in it in some certain ways?

Yes, the beauty of L'Oréal Brandstorm is that HR is very much involved in the organization of the game in the Baltic. The result of the Baltic

teams is greatly related to HR involvement. It is HR who is arranging the participation of the creative agency, marketing professors and L'Oréal executives in the game, briefing day and Baltic final at L'Oréal. I am extremely glad that DIESEL is this year's case study as I believe that it is the best brand from L'Oréal portfolio for students to play!

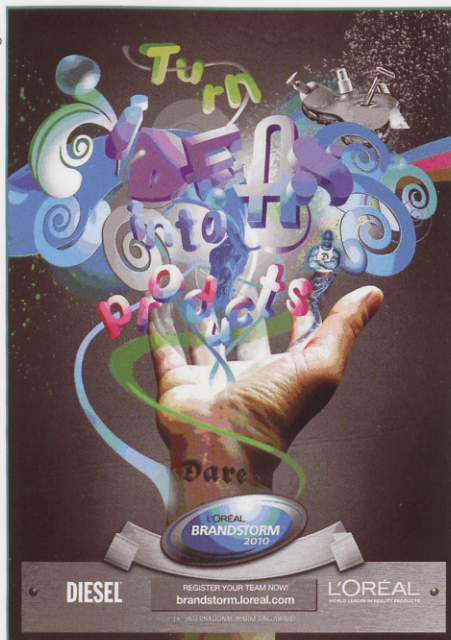
Where will the win take you, in consideration of career opportunities?

Good question! Well, since I am not a player but an organizer of the game, I guess I will not get an exciting job offer in the International Marketing Department in Paris after all as one of the finalists might do! However it is for sure that if any Baltic team wins, be it an Estonian team from EBS, a Latvian team from SSERiga or a Lithuanian team from ISM, the whole L'Oréal Baltic subsidiary will be known and in the spotlight for the whole L'Oréal world! I should also mention that L'Oréal Brandstorm gets a lot of publicity all over the world and especially in France. It is an amazing chance for Baltic students to turn the spotlight on our countries. As for me, I assume that if any of the Baltic teams win I might become the next L'Oréal Brandstorm project manager for 2011 in Paris!©

Were you satisfied with the result of the competition last year?

L'Oréal Brandstorm is launched in the Baltic for the first year, so there is nothing to compare with. However last year we offered EStrat online strategy game to the Baltic students and the results were AMAZING! Estonia, who was playing for the first time got 9 teams to apply. It is an incredible result for a new country. Lithuania had the second biggest growth in the world of 189 % of the teams who applied in comparison to 2008!

I am pretty sure this year results will be very satisfying thanks to great interest of both marketing professors of all three Baltic schools: EBS, SSER and ISM, communication agency Taevas Ogilvy who is fully motivated to play and L'Oréal Baltic executives. Now we are in the process of attracting students to the game, but the set-up cannot be any better: the sexy brand of DIESEL, the opportunity to work with the communication agency Taevas Ogilvy and a possibility to spend a weekend in Paris and win 10 000€ - have students ever received a better offer for a challenge?!

Turn your ideas into products with L'oreal Brandstorm.

Meilisaaja on ka inimene

Ardi Ravalepik

Mitu kirja sina – no nii keskmiselt – päevas saad? Minul jääb see kuhugi 50–70 vahele. Mõne jaoks on seda vähe, mõne jaoks palju. Nii mõnigi meie õppejõududest õhkaks kergendunult, kui saaks päevas vaid kahekohalise arvu kirju. Samas, sõltumata konkreetsest kirjade arvust, oleme me kõik tähelepanuta jätnud või lausa kustutanud kirju, sest need ei tundunud kohe olulised või kasulikud. Pealegi, kui nende hulgas midagi olulist ka oli, siis küllap võetakse uuesti ühendust, eks ole. Vaevalt aga oli selline kirja kuulsusetu lõpp selle saatjal mõtteis. Vaadagem üheskoos, millised on need üldlevinud vead peale manuse unustamise, mida kirja saatjad ikka ja jälle uuesti tegema kipuvad.

Sisutühi pealkiri

Mul on ohjeldamatult kirju, mille pealkirjaks on „Ardile”, „Küsimus” või „Kutse”. Tihti jäetakse pealkirja lahter üldse tühjaks. Hiljuti oli mul vaja oma 12 197 kirja hulgast leida üles see üks, milles, nagu ma mäletasin, oli mõni aasta tagasi tellitud trükiste paberitüübi nimetus. Mälusoppidest suutsin välja pigistada, et see oli mingi trükikoja töötaja, uduselt hakkas meenuma, et äkki oli Helen või Ellen või Eneli või noh midagi sellist. See töötaja oli vastanud minu enda kirjale, millele ma suurest tarkusest polnud üldse pealkirja pannud. Seega oli minu postkastis kuskil üks kiri, mille teemaks oli „Re:” ja mis tegelikult tuli Kerstilt. Oli ikka jupp tegemist, et see üles leida.

Pealkiri peab ära ütleva, millest kiri räägib. „Kutse” on tore, aga jääb poolikuks – hoopis ülevaatlikum ja efektiivsem on näiteks „Kutse: konverents Sotsiaalne Kapitalist (Tallinn, 03.11).” Vahel parandan ma osal kirjadest enne arhiveerimist pealkirju, et neid kunagi hiljem kergem leida oleks.

Suuga teen suure linna

Asenda ebamäärased väited numbrite või näidetega. „See muutus läheb meil hullult

palju raha maksma” asemel ütle „See otsus tõstab meie kulusid kuus 5000 krooni võrra”. Väldi sisutühje sõnu nagu „väga”, „palju”, „äärmiselt”, „paremaks” jms. Need lisavad vaid emotsiooni ja õõnestavad sinu tõsiseltvõetavust. Sama lugu on hüüumärkidega – väldi neid, kus võimalik. Kumb mõjub tõsiseltvõetavamalt? „Meil ei ole selleks raha!” või „Meil ei ole selleks raha.”

Vastuseks Teie kaebusele ja sünnipäevakutse – sa ei näe küll mitte kunagi sellist pealkirja, kuid võid üsna tihti leida analoogseid üksteisega mitteseotud teemade ühiseid käsitlemisi. Kaalu, ehk on mõistlikum saata kaks kirja, kui rääkida läbisegi kahel teemal ühes kirjas. Kui lõigul või lausel ei ole kirja põhiteemaga seost, kustuta see.

Oh, keeruta-lennuta, linalakk juttu...

Lühenda oma kirja ja tee seda mõistlikult (mis ei tähenda, et kasuta lühendeid). Lühem kiri on parem kiri. Paljud inimesed loevad tänapäeval kirju mobiilidest. Kiri, milles on vaid kümme lauset, näeb minu iPhone'i ekraanil välja nagu väike „Kalevipoeg”. Kuid veelgi olulisem – kas su kiri on liigendatud või on see kõik ühtlane tekstimassiiv? Ka arvutiekraanilt on maru tüütu pikki lõike lugeda. Halasta lugeja peale ja lisa oma teksti alapealkirju ning püüa sobitada reavaheid iga 3–5 rea järel. Blokina esitatud loetelud on

samuti arusaadavamad kui ridamisi komadega ühte järjestatu.

Sisutühi mull või jutu kordamine tekitab igavust ja kannatus on kerge katkema. Ma hakkain kohe lõike vahele jätma, loen vaid diagonaalis või jätan kirja üldse poolleli. Ütle, mis sul öelda on, pole mingit vajadust, nui neljaks, ekraanitäit või paari täis kirjutada. Lihtne reegel: kirjuta nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik.

Ma ise ilu tegija

Mõni mõte vajab rõhutamist, selleks on ju terve müriaad võimalusi: paksem kiri, suurem kiri, teine kirjastiil, suured tähed, muu värv. Kõigil neil võib olla oma sobilik koht. Aga kui sa üritad neid kõik kasutada, siis näeb su kiri välja nagu kõrtpärtlisärk või lapitekk ja mulle poeb hinge kahtlus, ega sa äkki nelja-aastane ole? Pisut konservatiivsust kulub siin marjaks ära. Kui kahtled, ära kasuta.

Lugupidamisega lugupeetud lugupeetavatele Iga vähegi ametlikum kiri algab „Lp”-ga ja lõpeb „Lugupidamisega”. Proovi vahelduseks midagi muud, sest kõik (loe: KÕIK!) kasutatavad seda igavat varianti. Isegi „Tervitades” on parem. Kuidas kõlab „Põnevusega vastust ootama jäädes” või „Entusiastlikult” või „Edukat gripilaine trotsimist soovides”. Minul on juba mõnda aega olnud selleks „Hääga ...”

Meili sisu on olulisem, kui Sa arvatagi oskad.

Andres Kuusk: „Sa oled täpselt nii hea, kui hea oli su viimane saade”

Mari-Liis Kärpuk

Minu seekordne intervjuu on tehtud ETV ühiskonna- ja poliitikasaadete toimetuse juhi, saatejuhi, sportlase, muusiku, seikleja ja isaga. Paneb siiani imestama, et rääkisin vaid ühe inimesega! Aga nii see on... siit tuleb lugu ääretult meeldivast inimesest Andres Kuusest, kelle kontori seinal ripub plakat suurelt kirjutatud sõnaga „Missioon”, sest sellel mehel on oma missioon, ja kelle kontori uksele on kleebitud silt „Caution! Stay 100 meters back or you will be shot”, mis on kaasa võetud Iraagist, kus see on muidu kleebitud sealsetele sõjaväeautodele. See mees leiab üles kõik pisiasjad!

Kirjeldage meile palun oma noorusaega.

Kui noorusajast rääkida, siis mulle olid väga olulised minu hobid, eelkõige muusika. Tegime sõpradega päris mitut bändi. Mingil hetkel mõtlesin isegi, et tahan oma edaspidise elu muusikale pühendada. Tõuge selleks oli muidugi olemas: mu õde Kersti on ju professionaalne muusik. Samas oli teine suur armastus sport: olen käinud ujumistrennis, tegelenud ka kergejõustikuga ja natukene olen mänginud ka korvpalli.

Mis te praegu sellest arvate, et teist muusikut ei saanud?

Ma isegi ei oska öelda, kas see oli hea või halb, aga iga valik on millekski hea. Samas ega ma veel totaalselt roostest ei ole. Kodus on mul klaver, mida ma aeg-ajalt mängin. Eri bändides olen mänginud ka kitarri ja trumme. Nende mängimine peaks veel välja tulema.

Teil on päris kirju haridustee, rääkige sellest lähemalt.

Pärast Leisi keskkooli ei olnud mul ühte kindlat sihti, kelleks saada. Seetõttu oli mu esimene valik pigem huupi, läksin Pedasse kehakultuuri õppima. Pärast bakalaureuse lõpetamist olen isegi aasta töötanud koolis kehalise õpetajana, aga mulle sai kiiresti selgeks, et see ei ole ikkagi minu ala. Vahepeal

Andres Kuusk oma täies hiilguses.

oli väike järelemõtlemise aeg ja uuesti läksin õppima alles 27aastaselt EBSi magistri-

Välismaal käimine on ilma küsimuseta täiesti kohustuslik.

õppesse. Selleks ajaks olin erinevaid käike pidi jõudnud TV3 ja kuna seal oli äri- ja juhtimisteadmisi vaja, siis oli EBS õige koht. Kuigi võib öelda, et olen ajakirjanik, siis otseselt ajakirjandust ma õppinud ei ole. Küll aga võtsin aastal 2004 Pariisis *Media Management*’i kuuekuulised kursused.

Andrese kontori ust ehib kleeps, mille ta võttis kaasa oma retkelt Afganistanist.

Kas tänapäeva tudengitele on mõni aeg välismaal õppimine juba peaaegu kohustuslik või ei ole see nii oluline?

Ma hakkaks peale sellest, et kui ma viimati USA viisat taotlesin, pidin ma kirja panema oma viimase kümne aasta välissõidud. Tuli kaheleheküljeline loetelu väga huvitavatest riikidest. Kui ma hakkas mõtlema, kui palju on need reised mind rikastanud, siis ütlen, et mujal käimine on ilma mingi küsimuseta täiesti kohustuslik. Me ei ole suletud süsteemis ja välismaal käimine annab tunnetuse kas või sellest, kuidas inimesed elavad. Meile kõigile tundub, nagu me teame kõike. Tegelikult ei tea me isegi kõige lihtsamaid asju – Lätist, Belgiast või Prantsusmaast rääkimata. Kõik on näinud Eiffeli torni, aga mida me tegelikult prantslastest teame? Muidugi on väga oluline ka eri keelte rääkimine, see avab samuti maailma.

Mis keeli te ise räägite?

Inglise, soome, vene ja pursin natuke ka prantsuse keelt.

Millised on teie kui ühiskonna- ja

poliitikasaadete toimetuse juhataja tööülesanded?

Minu ülesanne on juhtida kõiki poliitikaprogramme ja päevakajasaateid, dokumentalistika saadetes „Välisilm esitleb” ja ka kõik sellealane omatoodang (*Andrese laua peal oli hunnik DVDsid, mida ta kõik*

Meile kõigile tundub, nagu me teame kõike. Tegelikult ei tea me isegi kõige lihtsamaid asju – Lätist, Belgiast või Prantsusmaast rääkimata.

oli pidanud vajalikuks sisse osta. Mulle kinkis Andres oma dokumentaalsaadete DVDd, mille üle on mul siiralt hea meel). Lisaks veel eriprojektid: minu korraldada on vabariigi aastapäeva paraadide, presidendi vastuvõttude ja valimiste ülekanded. Praegune suurim eriprojekt on NATO välisministrite

aprillikuine tippkohtumine, kus ETV on korraldaja televisioon. See on väga suur projekt, mida tehakse juba pool aastat ette.

Ma olen selles mõttes õnnelik inimene, et mu töö koosneb väga erinevatest asjadest. Ma saan ennast proovile panna *manager*’ina, juhtides osakonda ja tehes eriprojekte projektijuhina. Teisalt on mul privileeg olla samal ajal ise ajakirjanik, teha saadet ja dokumentaalprojekte. Sellepärast ma arvan, et olen leidnud enda kui väga rahutu hinge jaoks mõistliku kompromissi. Vastasel juhul ei täituks mul 1. detsembril ETVs juba kümnes aasta.

Kuidas te poliitika juurde sattusite? Pean silmas igakolmapäevast poliitilist jutusaadet „Foorum”, mille saatejuht te olete.

Eks ma TV3-s tegin mõlemat, olin nii uudisteankur kui ka majandusuudiste toimetaja. Seetõttu tegelesin poliitikaga juba otsapidi sel ajal. Samas ümbritseb poliitika meid kõiges. Meeldib see meile või mitte, aga ükskõik, millest rääkida, kuidagi on see ikka poliitikaga seotud. Minule on poliitika alati meeldinud.

Kui küsida tänapäeva noorelt, miks ta valimas ei käi, siis enamik mitte valimas käijaist ütlevad, et neil on poliitikast juba nii ükskõik, sest see tekitab lihtsalt niivõrd vastikust. Mida teie sellest arvate?

Minul on selle kohta absoluutselt ebapopulaarne seisukoht. Minu arvates ei ole poliitikal häda midagi. See on lihtsalt läbilõige meie ühiskonna arenguseisust ja olgem ausad, kui meile vahepeal tundus, et oleme enamikust Euroopast tänu oma e-valimistele ja Skype’ile ees (*Tuletame meelde, et eelmises Tudengilehes intervjuerisime EBSi lõpetanut, Skype’i turundusjuhti Andrus Purdet*), siis tegelikult oleme pigem Euroopa keskmik ja paljudes küsimustes on arenguruumi veel küllalt. Ükskõik mis küsimust vaadata, poliitika ei ole kunagi täiesti puhas. Seda ei saa vaadata must-valgelt. Poliitika on kompromisside kunst ja niipea, kui sa oled mängureglid enda jaoks selgeks teinud, asetub see teise perspektiivi.

Kas te ise ei ole mõelnud poliitikasse minna?

Ei. Mina olen ajakirjanik. Olen seda tööd

teinud juba nii kaua ja see on nii huvitav, et poliitikasse ma minna ei taha.

Kui võrrelda Eesti meediat välismaailmaga, näiteks USAga, kus kõik on kolm korda arenenum, siis milline on meie tase? Kas me saame sama targaks, kui ameeriklased uudiseid kuulates (saada võiksid)?

Kui küsida, kas ma olen rahul Eesti ajakirjanduse tasemega, siis sellele ei ole võimalik ühe lausega vastata, sest ei tohi ühte patta panna Delfit, „Aktuaalsed kaamerat” ja Õhtulehte. Kui rääkida konkreetset ETVst, siis näiteks meie toodetud ja Ilmar Raagi filmi põhjal tehtud sari „Klass pärast” võitis äsja rahvusvahelisel konkursil peaauhinna. See on näide sellest, et me teeme tegelikult väikeste vahenditega täiesti Euroopa tasemel asju. Oma ressursipuudused korvame paindlikkuse ja kiirusega. Suures telejaamas ei juhtu midagi kiiresti, aga kui meil on mõni idee, siis üldiselt tehakse see kohe ka ära.

Eks vahe ajakirjanduses tuleb välja ka siis, kui oled pikemat aega välismaal olnud ja lugenud ainult New York Timesi ja vaadanud ainult CNNi. Selle taustal võib meie kohalik supp tõesti natuke lahja tunduda. Aga üks selline see Eesti on. Me ei saagi võrrelda ennast Inglismaa või Saksamaaga, see on lihtsalt kohatu.

Kas on tehtud uuringuid selle kohta, kuidas eestlased ETVsse suhtuvad?

Jah. Kõikide uuringute järgi on Rahvusringhääling üks usaldusväärsemad institutsioone Eestis. Me oleme korduvalt olnud kõige usaldusväärsem institutsioon üldse terves Eestis, niisiis sellega probleeme ei ole. Küll aga, millega on kohati probleeme, on teatud ametkondade soov kontrollida liigselt ajakirjandust ja loomulikult ei ole kuhugi kadunud ka teatud poliitiliste ringkondade soov omada mõju meedia üle. See on muutunud küll viisakamaks, kui ta oli kümme aastat tagasi, aga ta pole kuhugi kadunud.

Kuhu liigub Eesti Rahvusringhääling ja millised on selle lähiaja eesmärgid?

Ma arvan, et esiteks ei tohiks me kaotada oma sihti ja eesmärki praegustes tormilainetes. Meie ülesanne on väga lihtne: teenida avalikkust ja seetõttu on oluline mitte

kaotada oma orientiiri igasuguste kärbeta ja pisiprobleemide rägastikus. Teiseks oleme me teel tänapäevase multimeedia organisatsiooni suunas. Tänapäeva televisioon ei ole kaugeltki mitte ainult see, mida teleris nähakse. Me oleme ka internetis järjest tugevamad. Meie missioon on olla teerajaja (ka tehnoloogilises mõttes). Erasektor meedias liigub sinna, kus on raha. Meie ülesanne on aga vaadata asja laiemalt ja lisaks kõigele arendada ka Eesti audiovisuaalset turgu.

Millised on ETV viimase aja suuremad muutused saateprogrammide vallas?

Programmilises mõttes on ETV tugevam kui kunagi varem. Meil on nädal tugevalt kaetud näiteks poliitika ja kunstisaadetega. Nädala esimeses pooles on „Vabariigi kodanikud”, kesknädalal on „Foorum” (*mida Andres Kuusk ka ise juhib*), neljapäeval on „Kahekõne” ja pühapäeval on „Aeg luubis”. Ajakirjanduslikus

Me käisime põgenikelaagrites, kus oli 25 000 inimest, ilmad olid halvad, püsti olid telgid, kuigi väljas oli põlvini pori ja inimesed suitsutasid kuskil konservikarpides süüa teha.

mõttes on ETV tugevam kui kunagi varem, olen selles sügavalt veendunud.

Te olete teinud ka dokumentaalsaateid Kosovost, Afganistanist, Iraagist, Iraanist ja Hiinast. Kuidas te selliste riikide juurde sattusite ja mis tunnetega tagasi tulite?

Ma sattusin kriisikoldeesse esimest korda 1999. aastal, kui töötasin TV3s ja me käisime tegemas minu esimest dokumentaalprojekti, mis oli Albaania põgenikest Kosovos. Me ei saanud küll päris Kosovosse sisse – olime Makedoonia ja Kosovo piiril –, aga see emotsioon ja kogemus, mis ma seal sain, muutis kogu minu ellusuhtumist täielikult.

Andres Kuusk

Vanus: 18. detsembril saan 39

Pere: kaks last

Hobid: muusika, kokandus, windsurf

Haridus: TPÜ kehakultuur 1993, Prantsuse Rahvuslik Audiovisuaalne Instituut 2004, EBSi rahvusvahelise ärijuhtimise magister 2005

Karjäär: TOP Raadio saatejuht 1994–1995, TV 3 uudisteankur ja äriuudiste toimetaja-saatejuht 1995–1999, ETV uudistetoimetuse juht 1999–2007, alates 2007. aastast ETV poliitikatoimetuse juht, „Foorumi” saatejuht alates aastast 2005. Euroopa Ajakirjanduskeskuse nõukogu liige alates 2006. aastast. Rahvusvaheliste EMMY auhindade žürii liige 2009. aastast.

Nimetage kaks asja, mis teevad teid seletamatult õnnelikuks, ja kaks asja, mis panevad vihast suitsema?

Mulle meeldivad eriprojektid, kiirus ja ootamatud olukorrad. Sellistel hetkedel olen ma sõiduvees. Seevastu vabadel hetkedel tahaksin pigem rahu ja vaikust. Ma ei kannata silmaotsaski lollust ja ülbust. Kõige hullem on lugu, kui need kaks omadust koos on.

Me käisime põgenikelaagrites, kus oli 25 000 inimest, ilmad olid halvad, püsti olid telgid, kuigi väljas oli põlvini pori ja inimesed suitsutasid kuskil konservikarpides süüa teha. Pärast kõike nähtud on mulle tundunud, et mul on mingisugune missioon. See missioon on jutustada inimestele lugusid. Lisaks sellele, et see rikastab mind ennast, on ka eestlastel mitte ainult õigus, vaid lausa kohustus teada, kuidas meie 300 Eesti poissi seal tegelikult elavad. Televisiooni mõju on väga suur ning selliste dokumentaalsaadete kaudu saab asju seletada ja rääkida nendest nii, nagu nad on.

Praeguste, aastal 2007 tehtud filmide väärtus ajas aga väheneb. Kas on olnud mõtteid filme värskendada ja uuesti kriisikolletesse kohale minna?

Mõtteid on olnud küll. Afganistan on väga põnev koht ning ma arvan, et lähiaastate sõja ja rahu küsimused lahendatakse just seal kandis.

Küll aga ei räägiks ma veel täpsemalt midagi.

Olete oma dokumentaalfilmide ainetel avanud ka fotonäituse „Missioon: Fotoreportaaz Afganistanist ja Iraagist”. Kas lisaks filmitegemisele oli seal aega ka suurt fotoaparaati kaasas kanda ja pilte teha?

Naljakas on see, et korraliku fotoaparaadi ostsin ma omale alles kaks kuud tagasi. Pilte reportaazi jaoks (*Andres nimetab seda reportaažiks, mitte näituseks, kuna ta ei ole professionaalne fotograaf*) tegin täiesti tavalise seebikarbiga. Selle fotonäituse lugu on päris naljakas. Rääkisin ühe kolleegiga juba ammu, et mul on igasugu toredaid pilte oma reisidest ja võiks need telemaja koridoridesse üles panna. Jutuks idee jäigi,

kuni ükskord, umbes kaks nädalat enne minu sünnipäeva, ütles see sama kolleeg: „Nii, nüüd teeme ära!” Algselt olidki fotod plaanitud üllatusena töökaaslastele minu sünnipäeva puhul. Kuna piltidele tuli nii palju positiivset vastukaja, siis kuulis sellest kuidagi ka Rahvusraamatukogu, kes tahtis näitust ka oma seintele saada ja lõpuks käisime reportaažiga veel Kuressaares, Paides ja Narvas. Praegu on pildid üleval Kaitseministeeriumis. Kuna minu ülesanne on inimestele lugusid jutustada, siis on ka iga pildi all jutt selle kohta, mis pildil toimub.

Kuna detsembrikuu Tudengileht on nähtaval ka „Teeviida” messil, siis mida te peate kõige olulisemaks, mida üks äsja gümnaasiumi lõpetanud noor peaks oma valikuid

tehes silmas pidama?

Kindlasti tuleb ära teha esimene samm ja minna kõrgharidust omandama. Tegelikult ei ole üldse oluline, mis haridus see on, sest sa saad alati ülikooli vahetada, eriala vahetada, juurde õppida jne. Küll aga, kui sisemine kutsumus vähegi olemas on, tuleb seda järgida! Lisaks tuleb meeles pidada, et õppimiseks ei ole kunagi liiga hilja. Sõltumata sellest, kas sa oled 20 või 40, ei ole inimene kunagi valmis. See kõlab küll väga koledalt, aga tänapäeval ei lõppe katseaeg mitte kunagi! Samamoodi oled sa teles täpselt nii hea, kui hea oli su viimane saade. See põhimõte kehtib ka igal pool mujal. Ei ole oluline, kui sa oled pangas sõlminud sada väga head lepingut – kui sõlmid nüüd kaks väga halba lepingut, siis sind lastakse lihtsalt lahti. Kogu aeg tuleb vormis olla!

Viisime Andresele ka eelmise Tudengilehe ja tundub, et talle meie leht täitsa meeldis.

Veebivigade advendikalender – tee firma koduleht jõuludeks korda

Ardi Ravalepik, keda inspireeris internetmarketing.ee (ardi.ravalepik@ebs.ee)

info@... meiliaadress

Sinu huvi on võita kliendi usaldus. Ametlikkus võib näida asjalikuna, kuid töötab barjäärina kliendisuhete arendamisel. Ära ole umbisikuline, näita, kes sa oled, kasuta personaalseid aadresse. Infoaadress teeb kõike muud, kui kutsub infot küsima.

Liiga suur valik

„Oi! Kui palju võimalusi, mul praegu ei ole mahti süveneda, tulen ehk hiljem tagasi...” – ja läinud see klient oligi. Valik on otsus ja otsustamine tekitab paljudele stressi. Hea viis suurt valikut leevendada on teha soovitusi. Selle kuu esikolmik näiteks.

Nonii, mis järgmiseks?

On sinuga juhtunud, et loed huvitava teksti lõpuni ja siis korraga ei oskagi otsustada, mida edasi teha. Kas sa pakud kliendile järgmist sammu? Küsi endalt kõikjal, kui klient on siia sattunud, mida sa soovid, et ta järgmiseks teeks.

Avaleht – prügikasti

Internet võib tunduda virtuaalse raamatuna ja seetõttu näib loogiline alustada kodulehte „kaanega”. Raamatu kaas kutsub reklaamina raamatut avama, avalehele sattudes on klient juba „sinu raamatu” sirvimiseks valmis, seega on avalehe kaane-eesmärk juba täidetud. Ära kiusa klienti – lase ta kohe „raamatu” kallale.

Tere tulemast

Nagu ka avaleht, on tervitus midagi, mis ei loo väärtust ega ole vajalik ka viisakuse eesmärgil. Kena ja korrektne kujundus, kus klienti saab aru, kus ja miks ta on, näitab sinu viisakust. Iga asi, mida sa kliendile ütled või näitad, peab andma jaatava vastuse küsimusele, kas see toetab kodulehe eesmärki ja loob kliendile väärtust.

Kolme sekundi reegel

Hetkest, kui inimene sinu firma kodulehele satub, peab ta suutma mõne sekundiga vastata küsimustele: kus ma olen? mis ma siin teha saan? miks ma peaksin siit ostma? Otsus lahkumiseks või jäämiseks tehakse sekunditega, see on veel üks põhjus, miks avaleht töötab tavaliselt sinu vastu.

Flash on tähelepanutapja

Flash on moodne, animatsioon on vahva, eriti kodulehe tegijate pakkumiste hinna põhjendamise juures. Animatsioon tõmbab endale tähelepanu, seega eemale kodulehe muudelt osadelt – ole hoolikas jälgima, kas sinu animatsioon aitab kaasa sinu kodulehekülje eesmärgile. Lihtne reegel ja kui kahtled, siis väldi.

Keelekasutus

Ametlikkus ei ole asjalikkus. Lihtne reegel – räägi klientidega kliendi keeles. Kui müüd toole, siis „ergonoomilisuse” asemel töötab ehk paremini „mugav”. Ära eelda, et sulle lihtsad terminid on lihtsad ka kliendile. Kehvasti valitud kõnepruuk loob barjääri.

Toote väärtus ja hind

Lajatades kohe hinnaga, saab klient hinda võrrelda vaid oma peas oleva eeldusega sinu pakutavast, ta ei pruugi teada neid fantastilisi omadusi, mis sinu kauba suurepäraseks teevad – tema võrdleb seda ehk millegi hoopis muuga ja edasi ei loegi. Anna oma kaubale võimalus, tutvusta kõigepealt selle väärtust, siis hinda.

Kasutajaks registreerumine

Enne, kui otsustad, et lood oma klientidele parooliga kaitstud osa firma kodulehel, mõtle hoolikalt, millist lisaväärtust sa talle sellega lood? Kas kasutajaks registreerimine võib olla see killuke ebamugavust, mille tõttu klient konkurendi juurde suundub?

Näita hinda

Kas oled kunagi autot rentinud? Kui tihti sa tellid sellisest firmast, mille hindasid internetis väljas pole? Lihtsam on võtta konkurendilt, kelle hind võib ka soolasem olla. Kui su kaup on selline, millele on ühtset hinda keeruline panna, tee paar näidispakkumist, et kliendil tekiks aim hinnaklassist.

Brauseriakna pealkiri

Mida aeg edasi, seda enam jõutakse soovitud teenuse või kaubani otsingumootorite abil. Sinu soov on, et võimalikult palju sinu kodulehe alamlehtedest oleks otsingumootorites. Kui neil kõigil on vaid „Minu firma” akna ülaserivas, siis enamiku otsingumootorite jaoks jäävad su sisulehed allapoole radarit.

Mis on kodulehe eesmärk?

Firmal peab olema koduleht, seda teadmist tambitakse meisse alatasa. Kuid miks? Mis on see konkreetne tegevus, mida sa soovid, et kodulehele tulnud klient teeks? On see müük? Võib-olla soovid vaid tema kontakti saada? Võib-olla tahad, et ta telefoni haaraks? Sõnasta oma põhieesmärk ja veendu, et kogu su koduleht toetaks seda.

Klient ei tohi ära eksida

Kui kliendil ei teki intuiitivset arusaama, kus ta kodulehel asub, kipub ta ära eksima. Kas ma saan sinu kodulehel aru, kuidas eelmisele lehele tagasi minna? Kuhu peaksin edasi minema? Kas siin on veel kuskil midagi vajalikku? Sa ise ei sobi hästi navigeerimist testima – kui paremat ideed ei tule, katseta kas või oma (vana)emaga, kas ta saab kodulehel edukalt hakkama.

Kellad ja viled

Animeeritud pildid, liikuvad kirjad, vilkuvad huumärgid, udupeened rippmenüüd. Need kõik väsitavad, need kõik tõmbavad liiga tihti tähelepanu endale, st tähelepanu milleltki, mida klient peaks lugema.

Statistika

Firma koduleht on töövahend, kuid paljudele on see vaid linnukese kirja saamiseks tehtud asi. Kõigil teistel ju on ka, on tihti piisavaks argumentiks. Tahad kodulehest maksimumi võtta, siis tea, kes, millal ja mida on vaadanud. Üldjuhul on seal palju äriks kasulikku infot. Kui sa külastatavuse statistika vastu huvi ei tunne, siis pole sul ka kodulehte vaja.

Näita ennast

Kui sinu välimusega just väikseid lapsi ei hirmutata, siis näita ennast. Olgu see pilt meeskonna juures, lühike videoklipp toodete all või mõnel muul moel, kuid sellega lood sa usaldust. Usalduse puudumine on aga suurim põhjus, miks internetis ost sooritamata jäetakse. Ja naerata, ole heatujuline, energiline, näita veidi hambaid. Ning tea, et naeratuse siirus on silmades.

Näita, mida müüd

Pilt on väärt tuhat sõna: kui müüd, siis näita, mis see on. Olgu see mutter või teemantsõrmus, pesulapp või siidlips, toidulisand või vistrükreem. Aga pilt olgu hea, pagana hea. Kehv pilt on väärt tuhat kehva sõna.

Värvid

Kirju nagu pühademuna ei pea sinu firma koduleht mitte olema. Üldtonaalsuse peab andma ei vähem ega rohkem kui kolm värvi. Kolm paneb kujunduse elama, vähem teeb esmamulje igavaks, rohkem aga mõjub väsitavalt. Astu arvutiekraanist kahe meetri kaugusele, tõsta vanaisa kanged prillid silme ette ja vaata läbi udu, mitu domineerivat tooni leiad.

Rõhutada, RÕHUTADA või RÕHUTA

On kodulehti, mille tekstid näevad välja kui tekstiredaktori kirjastiili nuppude õppimise harjutus. Osa on allajoonitud, osa on kollane või punane, midagi on kaldkirjas, tootenimi on lõigu sees kolm korda suuremate tähtedega, sõnaga – viieaastase segapusa sigrimigri sotapota. Tahad midagi rõhutada, vali selleks üks viis ning hoia sellest kinni (sa ikka tead, et allajoonimised paistavad linkidena?).

Keegi ei loe, kõik sirvivad

Levinud eksiarvamus on, et kliendid loevad tootekirjeldusi, taustainfot ja muud infot, mida sa tema jaoks oled valmis kuhjanud. Tõde on, et nad lasevad sellest heal juhul diagonaalsilgu üle, süvenevad pisut siin, pisut seal ja teevad tekkinud mulje pinnalt otsuseid. Liigenda teksti, kolme-neljarealsed lõigud on optimaalsed, lisa piisavalt alampealkirju ja võimaluse korral ka pisikesi tabelleid, loetelusid. See kõik teeb sirvimise kergemaks ja töötab sinu kasuks.

Liiga pikad lõigud

Ekraanil on vertikaalselt vähe ruumi, seega juba kümme rida teksti lõigus mõjub eeposena. Ole helde reavahetuste, loetelude ja muu säärasega, mis lisavad tekstile kergust.

Liiga pikad vormid

Tellimusvorm, kontaktivorm, registreerimisvorm, kus iganes – kas sa küsid asju, mida sa tegelikult vajad? Ehk võib kasutajanimi ja e-posti aadress olla sama lahter? Kas sugu on oluline? Kas kontaktide puhul on oluline, et sa saaksid telefoni, faksi, meili-, msn-i ja postiaadressi? Küsi nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik.

Rippmenüüd

Kui võimalik, väldi. Need eeldavad, et kliendi käsi ei värise, paljud ei leia õigeid valikuid üles ning mis peamine – enamik otsingumootoritest ei indekseeri rippmenüüde linke, mis tähendab seda, et koduleht on kehvemini leitav.

Aktuaalsed Eesti maksusüsteemis

Piret Merimaa

Uue aasta künnisel on paslik maksumaksjal kui riigi alustalal heita tagasiulatav pilk lõppenud aastal toimunud muudatustele ja uuendustele Eesti maksusüsteemis ning uurida, milliseid muudatusi on oodata 2010. aastalt. EBSi maksuhuviliste tudengite uudishimulikele küsimustele vastab Maksu- ja Tolliameti maksude osakonna juhataja Aule Kindsigo.

Kirjeldage palun mõne sõnaga Eesti riigi maksustruktuuri. Mis on need maksud, mis igäht meist puudutavad?

Suurimad riigieelarve positsioonid on tulumaks, käibemaks ja sotsiaalmaks. Üksikisikut puudutab kõige rohkem tulumaks, mida palgalt kinni peetakse, ja seeläbi täidetakse üksikisiku maksukohustus juba väljamaksja poolt. Väljamaksja tasub palgalt ka sotsiaalmaksu, mis annab töötajale ravikindlustuskaitse ja võimaldab tulevikus pensionit saada. Seega on ametlikult palga saamine koos maksude tasumisega vajalik mitte ainult riigi huvist lähtudes, vaid ka isiku kasu silmas pidades.

Millised õigusaktid moodustavad Eesti maksusüsteemi vundamenti?

Maksuseaduste üldosaks on maksukorralduse seadus, milles kajastuvad kõikide maksude üldpõhimõtted. Maksukorralduse seadus reguleerib nii maksu- kui ka haldusmenetlust. Iga riikliku maksu kohta on olemas ka vastav maksuseadus. Ning loomulikult tulenevalt maksuseadustes toodud volitustest annab rahandusminister välja ka määrusi.

Mis on maksuhalduri funktsioon maksusüsteemis ja missioon ühiskonnas?

Maksu- ja Tolliameti missioon aastateks 2009–2012 on tõhus ja täpne maksude haldamine, ettevõtluse hõlbustamine ning ühiskonna kaitsmine ja majandustegevuse kontrollimine. Selle missiooni täitmiseks soovib maksuhaldur vähendada halduskoormust osutatavate teenuste mitmekesistamise ja protsessi kvaliteedi parandamise kaudu, samuti suurendada õiguskuulekust kontrolli- ja

mõjutusmeetmete arendamise teel.

Millised on Eesti maksusüsteemi peamised muudatused 2009. aastal?

Suurimad muudatused on tulumaksus omakapitaliga seotud väljamaksete maksustamise muudatus, töötuskindlustuse maksete korduv muutmine suurendamise suunas, kohustusliku kogumispensioni sissemaksete ajutine peatamine ning kõigile tuntavam muudatus oli loomulikult käibemaksu määra 2%-line tõus 1. juulil.

Millised on peamised muudatused, mis ootavad meid ees 2010. aastal?

Käibemaksuseaduse muudatused, eelkõige teenuste maksustamisel rakenduvad uued sätted teenuste käibe toimumise koha määratlemisel. Muutub ka ühiste käibemaksukohustuslaste maksustamise põhimõte. Ettevõtetele muutub lihtsamaks teisest liikmesriigist käibemaksu tagasiküsimine, sest see hakkab olema elektrooniline protsess, mida koordineerib maksuhaldur. Muudatusi planeeritakse ka maamaksus, aga kas Riigikogu jõuab selle veel käesoleval aastal ära menetleda, seda näitab aeg.

Millised 2009. ja 2010. aasta maksumuudatused puudutavad üliõpilasi ja õpinguid kõrgkoolis?

Alates 2010. aastast (deklaratsioon 2011 kevadel) ei saa enam tulumaksusoodustust õppelaenu intressidelt.

Selgitage palun Eesti maksusüsteemi struktuuri. Kas ning millised on Maksu- ja Tolliameti võimalused Eestis kehtivate maksude vallas sõna sekka öelda?

Rahandusministeeriumi funktsioon on maksuseaduste eelnõude väljatöötamine ja valitsusele esitamine, maksuhaldur rakendab ellu Riigikogu poolt vastuvõetud maksuseadusi. MTA osaleb aktiivselt erinevate muudatusettepanekute tegemisel, sest meie näeme maksumaksjatega suheldes kõige paremini, millised regulatsioonid on ajale jalgu jäänud ja millised lubavad liialt optimeerida. Kas ja kui suures ulatuses meie ettepanekutega arvestatakse, ei sõltu enam meist.

Aule Kindsigo.

Millised on Eesti maksusüsteemi suurimad hetkeprobleemid?

Masu ajal on tehtud mitmeid kiireid maksuseaduste muudatusi, kuid kiiresti tegemisel ei suudeta kõiki nüansse arvesse võtta ja praegu oleme olukorras, kus teatud küsimustele ei olegi võimalik seadusest vastust leida.

Maksude optimeerimise koha pealt, kumb variant on kasulik: kas töötada FIE-na või luua osaühing ning tegutseda selle kaudu?

See sõltub iga ettevõtja soovidest ja oskustest. FIE-l on arvepidamine kergem ja oma tulusid peab deklareerima ainult korra aastas. Ettevõttel on maksude mõttes suurem vabadus, aga ka kohustus pidada raamatupidamist kahekordse kirjendamise põhimõttel, samuti esitada deklaratsioone ja maksta makse iga kuu.

Mida tähendab „erisoodustus”? Kas taoline maks on Eestile ainuomane?

Erisoodustus ei ole Eesti ime, erisoodustus on mitterahaline töötasu, mis maksustatakse samadel alustel töötasuga. Eesti tulumaksuseaduse eripärast tulenevalt on sellise mitterahalise palga maksud liigitatud ettevõtte maksudeks, samal ajal kui paljudes teistes riikides maksustatakse seda palga koosseisus töötaja tasandil.

Kui palju on Maksu- ja Tolliameti maksuvõlglastele vastu tulnud ning võlad ajatanud? Mille alusel vastav

positiivne otsus langetatakse?

Kui vähegi võimalik, ajatab Maksu- ja Tolliamet võlgniku maksuvõlga, sest maksuhaldur ei soovi ühegi maksumaksja pankrotti. Kui aga on näha, et isik ei suuda maksuvõlga tasuda ka osade kaupa, ei ole ajatamise lubamine põhjendatud. Otsus kas ajatada või mitte tehakse maksumaksja enda poolt koostatud prognoosi, tema majandusaruannete ja eelneva maksekäitumise põhjal.

Selgitage palun lühidalt, mis on siirdehinnad ja seotud isikud ning kuidas on need mõisted maksumääradega seotud?

Seotud isikute mõiste defineerib tulumaksuseaduse § 8. Isikud on omavahel seotud näiteks siis, kui isik on teise isiku abikaasa, õde või vend. Samuti on isikud seotud, kui tegemist on ühte kontserni kuuluvate äriühingutega äriseadustiku § 6 tähenduses või kui isikule kuulub üle 10% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, hääle koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile. Näitena saab tuua veel olukorra, kui juriidiliste isikute juhatuse või muu juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud; kui isik on teise isiku töötaja, töötaja abikaasa või otsejoones sugulane; või kui isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane. Ammendava seotud isikute loetelu leiata üldmainitud seadusetekstist. Siirdehind on seotud isikute vahel tehtud tehingu hinnaga, mis peab olema vastavuses omavahel mitteseotud isikute vahel sarnastel tingimustel tehtava sarnase tehingu hinnaga. Kui nimetatud hindades on erinevusi, võib maksuhaldur tulumaksu määramisel kasutada tehingute väärtusi, mida rakendavad sarnastel tingimustel mitteseotud iseseisvad isikud.

Mis alustel maksustatakse dividendid? Mis alustel toimub väljamaksete maksustamine?

Dividend maksustatakse nende väljamaksmise kuul ettevõtte tulumaksuga määras 21/79.

Milline on maksulepingu reguleerimisala ning mis on maksulepingutes kõige olulisem, mida igäüks teadma peaks?

Maksulepingud on abiks residentidele välismaale investeerimisel, aitavad lahendada rahvusvahelise maksustamisega seotud küsimusi ja neil on teatud poliitiline kaal.

Lepingusõtete peamiseks efektiks on tulu- ja kapitalimaksude piiramine, mida riik teise riigi residentide suhtes võib kehtestada.

Mida kätkeb endas maksusaladuse mõiste?

Maksuhalduri valduses on rohkelt informatsiooni juriidiliste ja füüsiliste isikute kohta, alustades nende aadressidest ja telefoninumbrist ning lõpetades ärisaladustega. On loomulik, et keegi ei tahaks, et maksuhalduri käes olevale infole pääseksid ligi kõrvalised isikud. Maksukorralduse seaduse § 26 reguleeribki maksusaladust, sätestades, kellele ja milliste ülesannete tarbeks tohib infot väljastada.

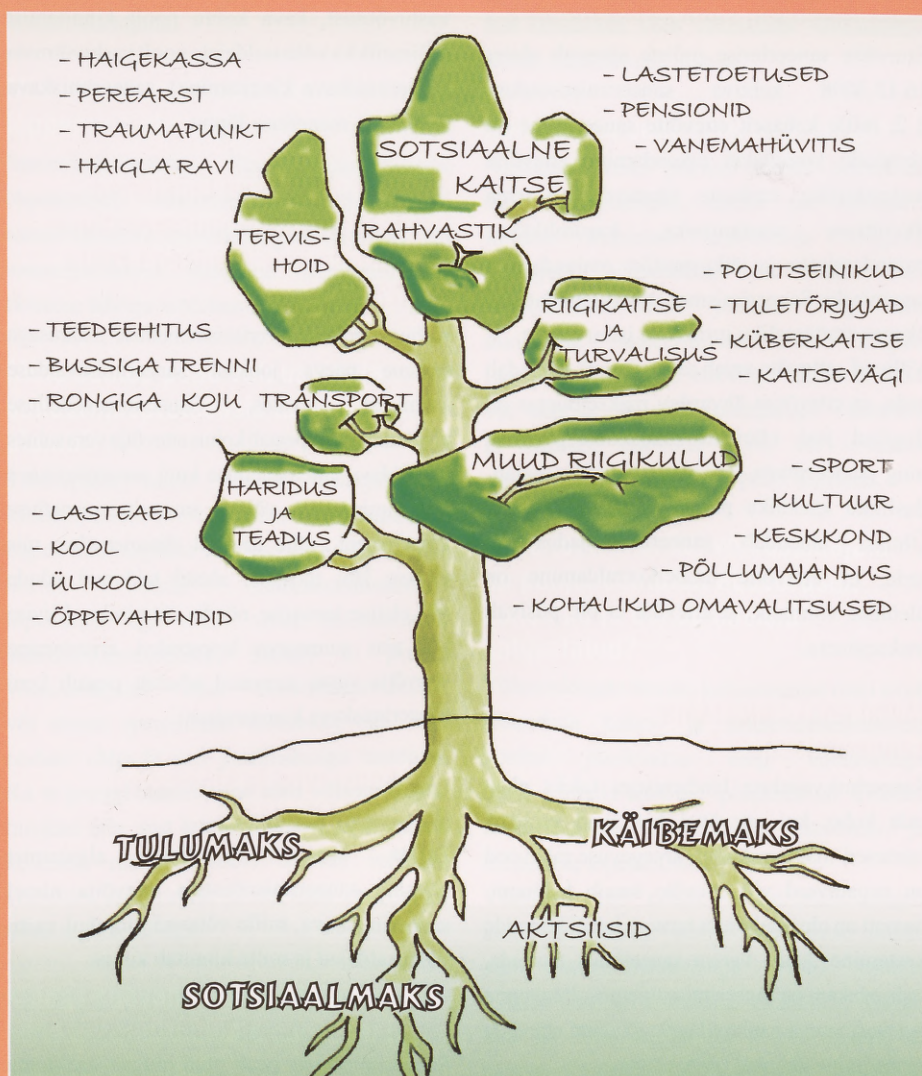
Kuidas maksustatakse ettevõtte kasumit? Kas dividend on palgatulu?

Eestis ei maksa juriidiline isik kasumilt ettevõtte tulumaksu. Tulumaks tasutakse siis, kui tehakse teatud väljamakseid, mille korral on tulumaksu tasumine ette nähtud, näiteks dividendid. Dividend ei ole palgatulu, küll aga vaatab maksuhaldur, et dividendi sildi all ei makstaks töötasu.

Kas väärtpaberite võõrandamisel tuleb tasuda tulumaksu?

Tulumaks tasutakse väärtpaberi võõrandamise kasul, st müügihinna ja soetusmaksumuse vahelt.

Maksu- ja Tolliameti maksude osakonna juhataja Aule Kindsigo võtab intervjuu kokku järgmiselt: „Vaadatamata muutunud ja ilmselt lähiajal veel muutuvatele maksumääradele tuleb väärtustada maksuameti rolli maksulaekumiste kontrollimisel. See on mõtteviisi küsimus, kas olla vastu ümbrikupalkadele või neid pooldada ja hoida muul moel maksudest kõrvale. Metsa taga võiks siiski valgust näha, sest antud majandussituatsioonis ei ole riigil kellelegi peale ausate maksumaksjate loota. Just selles ulatuses, kui palju oleme erinevaid makse makstes riigile enda või oma ettevõtte sissetulekust ära andnud, on meil õigus riigilt teenuseid ja rahalist abi vastu oodata. Makskem ausalt makse, et riigil jätkuks ressursse vajaduse korral abistada ja toetada igäüht, kes puudust tunneb.”

Võlausaldajana saneerimismenetluses

Piret Merimaa

Ajal, kui lehtede esikaaned kubisevad pankrotipesadega seotud uudistest, on õige hetk uurida, millised on võlgades olevate ettevõtete võimalikud tulevikutsenaariumid, et võlgu vähendada ja põhitegevusega jätkata. Tudengilehe küsimustele vastab advokaadibüroo Alvin, Rödl ja Partner vandeadvokaat Alice Salumets.

Kuidas kaitseb Eestis kehtiv seadusandlus maksejõuetuse ilmnedes võlausaldaja huve?

Isiku maksejõuetuse korral pakub täna kehtiv õiguslik regulatsioon eelkõige kahte võimalikku lahendust, milleks on ettevõtte saneerimismenetlus ja nii füüsilise kui ka juriidilise isiku pankrotimenetlus.

Mida tähendab sõna saneerimine?

Ettevõtte saneerimise mõiste sätestab alates 16.12.2008 kehtiva saneerimiseaduse § 2, mille kohaselt ettevõtte saneerimine on abinõude kompleksi rakendamine ettevõtte majanduslike raskuste ületamiseks, tema likviidsuse taastamiseks, kasumlikkuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks. Saneerimismenetlust kohaldatakse üksnes eraõigusliku juriidilise isiku suhtes. Väljend „ettevõtte vajab saneerimist“ tähendab seda, et ettevõtjat ähvardav maksejõuetus on tingitud just ettevõtte majandustegevusest ning saneerimata ei ole võimalik majanduslikku käekäiku paremuse poole pöörata. Ühtlasi tähendab saneerimisvajadus ka seda, et ettevõtte ümberkorraldamine on üleüldse võimalik, st ettevõtte ei ole püsivalt maksejõuetu.

Millal peaks alustama saneerimisega?

Saneerimisvajaduse hindamisega tuleks alustada kohe, kui ettevõttel hakkavad esinema esimesed makseraskused, äritegevuse rahavood on negatiivsed või ettevõtte teenib kahjumit. Samuti on ohumärkideks turuosa ja/või klientide kaotamine. Mida varem saneerimist alustada, seda edukam on saneerimise tulemus. Juhtkonna tegevusetusega pankrotilävele jõudnud ettevõtet saneerimine üldjuhul enam ei aita.

Kuidas saneerimine algab?

Avalduse ettevõtte saneerimise menetluse algatamiseks esitab ettevõtja ise. Saneerida on võimalik kahel eri moel: algatada kohtulik saneerimismenetlus (toimub avalik saneerimine) või algatada ühepoolne saneerimine (firmasisene, avalikkust ega äripartnereid ei informeerita, kohtulikku menetlust ei algatata).

Kohus algatab saneerimismenetluse, kui ettevõtja on põhistanud, et tema maksejõuetuse tekkimine tulevikus on tõenäoline, et ettevõtte vajab saneerimist ning et ettevõtte jätkusuutlik majandamine on pärast saneerimist tõenäoliselt võimalik.

Millised on saneerimismenetluse peamised etapid?

Saneerimismenetluse mudel koosneb kuuest etapist, hõlmates menetluse algust, kava koostamist ja selle võlausaldajate poolt vastuvõtmist, kava kohtu poolt kinnitamist (võimalik ka võlausaldajate poolt vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamine), saneerimiskava täitmist ja menetluse lõppu.

Millised õiguslikud tagajärjed kaasnevad saneerimismenetluse algatamise kinnitamisega kohtu poolt?

Kohus algatab saneerimismenetluse määrusega seitsme päeva jooksul saneerimisavalduse saamisest arvates. Saneerimismenetluse algatamise järel peatab kohus ettevõtja vara suhtes läbiviidava täitemenetluse kuni saneerimiskava kinnitamiseni või saneerimismenetluse lõppemiseni, välja arvatud täitemenetlus, mis viiakse läbi töösuhte alusel tekkinud nõude või elatise tasumise nõude täitmiseks. Viivise või ajas suureneva leppetrahvi arvestamine ettevõtja vastu suunatud nõudelt peatub kuni saneerimiskava kinnitamiseni.

Kes koostavad ja kinnitavad saneerimiskava?

Pärast saneerimismenetluse algatamist koostab saneerimisnõustaja ettevõtja nimel saneerimiskava, mille võtavad üldjuhul vastu võlausaldajad ja mille kinnitab kohus.

Millest koosneb saneerimiskava?

Saneerimiskavas peab muu hulgas sisalduma

Alice Salumets.

ettevõtte majandusliku seisundi kirjeldus saneerimismenetluse algatamise seisuga ja nende põhjuste analüüs, mis on kaasa toonud ettevõtte saneerimise vajaduse. Samuti fikseeritakse ettevõtte prognoositav majanduslik seisund pärast saneerimist ja saneerimiskava täitmise tähtaeg, rakendatava saneerimisabinõu kirjeldus ja eesmärgipärasuse analüüs. Muuhulgas kirjeldatakse ja põhjendatakse võlausaldaja nõude ümberkujundamist ja saneerimiskava mõju ettevõtte töötajale.

Kui palju on Eesti kohtud saneerimiskavasid kinnitanud?

Käesoleva aasta septembrikuu seisuga on kinnitatud saneerimiskavasid neli ning ühe ettevõtte on saneerimiskava kinnitamata jätmise ringkonnakohtus edukalt vaidlustanud. Seega võib asuda seisukohale, et kohtud ei ole saneerimiskavasid liiga kergekäeliselt kinnitanud.

Millised on saneerimiskava kinnitamisega seotud õiguslikud tagajärjed?

Saneerimiskava kinnitamisega hakkab saneerimiskavas ettenähtud õiguslik tagajärg kehtima ettevõtja ja isiku kohta, kelle õigusi saneerimiskavaga mõjutatakse. Saneerimiskava kehtivuse ajal ei saa esitada hagiavaldust nõude alusel, mille kohta saneerimiskava kehtib. Saneerimiskava kinnitamise järel arvestatakse nõudelt, mida saneerimiskavaga ümber ei kujundata, viivist ja leppetrahvi edasi esialgse õigussuhte järgi. Saneerimiskava kehtivuse ajal ei saa esitada pankrotiavaldust nõude alusel, mille kohta saneerimiskava kehtib või mis oli olemas enne saneerimiskava kinnitamist.

Kuidas toimub nõuete

Ümberkujundamine?

Nõuete ümberkujundamiseks on mitmeid võimalusi. Näiteks võib see toimuda kohustuse täitmise tähtaja pikendamise, rahalise nõude osamaksetega täitmise, võlasumma vähendamise või kohustuse juriidilise isiku osa või aktsiaga asendamise näol.

Millised on võlausaldaja võimalused saneerimiskava vaidlustada?

Võlausaldaja võib esitada kohtule põhjendatud avalduse, milles palub jätta saneerimiskava kinnitamata, kui ta on kava vastu hääletanud; tema õigusi on saneerimiskava koostamise või saneerimiskava vastuvõtmise käigus oluliselt rikutud; või kui saneerimiskava alusel koheldakse teda oluliselt halvemini võrreldes teiste võlausaldajatega või võrreldes teiste samasse rühma kuuluvate võlausaldajatega.

Kas kohus võib kinnitada võlausaldajate poolt vastu võtmata saneerimiskava?

Kohus kinnitab võlausaldajate poolt vastu võtmata saneerimiskava, kui ei ole rikutud saneerimisest tulenevaid nõudeid, kui kohtu poolt määratud ekspertide hinnangul on ettevõtte saneerimine tõenäoliselt edukas, saneerimiskava alusel ei kohelda mõnda võlausaldajat oluliselt halvemini võrreldes teiste samasse rühma kuuluvate võlausaldajatega või kui on tegemist Eesti jaoks olulise ettevõtte või tööandjaga.

Milline on ettevõtte roll saneerimisprotsessis?

Ettevõtjal on kaasaaitamiskohustus: ta annab kohtule ja saneerimisnõustajale teavet, mida nad seoses saneerimismenetlusega vajavad. Ettevõtja osutab saneerimisnõustajale igakülgselt abi tema ülesannete täitmisel. Sisuliselt toimub koostöö ettevõtja ja saneerimisnõustaja vahel. Juhul, kui ettevõtja eespool mainitud kohustusi ei täida, lõpetab kohus saneerimismenetluse.

Kes on saneerimisnõustaja?

Saneerimisnõustajana võib tegutseda vandeadvokaat, pankrotihaldur, audiitor, investeerimisühing või krediidiuasutus. Kohus nimetab saneerimisnõustaja saneerimismenetluse algatamisel pärast ettevõtja arvamuse ärakuulamist.

Saneerimisnõustaja teavitab võlausaldajat ja kohut erapooletult ning asjatundlikult ettevõtte majanduslikust olukorrast ja

saneerimisvõimalustest, nõustab ja abistab ettevõtjat saneerimismenetluse jooksul ning kontrollib võlausaldaja nõude õiguspärasust ja ettevõtja tehingute otstarbekust. Ta analüüsib saneerimismenetluse vältel ettevõtja maksevõimet ning maksejõuetuse ilmnemisel teatab sellest kohe kohtule ja ettevõtjale.

Millist rolli etendab saneerimismenetluses ekspert?

Määruses, millega kohus võtab menetluse ettevõtja avalduse kinnitada saneerimiskava, mille võlausaldajad on jätnud vastu võtmata, nimetab kohus vähemalt kaks eksperti, kes annavad saneerimiskavale hinnangu.

Ekspert koostab saneerimiskava kohta erapooletu analüüsi, milles esitab põhjendatud arvamuse ettevõtte saneerimise vajaduse, nõuete ümberkujundamise ja muude saneerimisabinõude eesmärgipärasuse, ettevõtte saneerimise edukuse tõenäosuse, võlausaldaja huvide ja õiguste arvestamise ning ettevõtte saneerimiseks muu olulise asjaolu kohta, sealhulgas ettevõtte olulisuse kohta tööandjana.

Mis on saneerimismenetluse lõppemise alused?

Saneerimismenetlus lõpeb ennetähtaegsel lõpetamisel, saneerimiskava tühistamisel, saneerimiskava ennetähtaegsel täitmisel või saneerimiskavas märgitud saneerimiskava täitmise tähtaja möödumisel.

Mille suhtes peab võlausaldaja saneerimisprotsessis tähelepanelik olema?

Tähelepanu tuleb juhtida tõsiasjale, et saneerimisest ei anna võlausaldajale õigust tema tagatise väärtuse kiire vähenemise korral nõuda saneerimismenetluse lõpetamist ega muul viisil eelisseisundit saneerimismenetluses. Samuti ei pruugi võlausaldajatel oma ettevõtlusprotsessist või muust spetsiifikast tulenevalt olla aega oodata võlgade n-ö järelmaksuga tasumist. Ka ei pruugi saneerimine alati võlausaldajate huvides olla, sest teatud juhtudel võib varade kohesest realiseerimisest teenida rohkem, võrreldes saneerimise ja ettevõtte ebaedukalt edasi tegutsemisega.

Kuidas saavad võlausaldajad end kaitsta mittesoodsate saneerimise tagajärgede eest?

Võlausaldajatel on nõuete ümberkujundamise ja kapitali struktuuri muutmise kõrval vajalik tuvastada, milliseid organisatsioonilisi abinõusid plaanitakse rakendada ettevõtte olukorra parandamiseks, enne kui asuvad saneerimiskava poolt hääletama. Kui võlausaldaja, kelle nõuet soovitakse saneerimiskavaga ümber kujundada, ei nõustu nõude suurusega saneerimismenetluse algatamise seisuga, esitab ta saneerimisnõustajale avalduse, milles märgib, mis suhtes ta saneerimisteates nimetatud nõudega ei nõustu, ja esitab neid asjaolusid tõendavad tõendid. Viimase variandina on võlausaldajatel võimalik jätta saneerimiskava vastu võtmata.

Milliseid tüüpilisemad probleemid võivad saneerimisprotsessis veel ilmned?

Üheks võimaliku kitsaskohana toon välja tõsiasja, et saneeritava võlgniku ettevõtte väärtus võib ebaõnnestunud saneerimismenetluse käigus mitte suurendada, vaid väheneda (näiteks lisandunud saneerimiskulude näol). See omakorda võib vähendada võlausaldaja nõude rahuldamise ulatust.

Kuidas end selle riski eest kaitsta?

Nimetatud riski peavad aitama maandada saneerimisnõustajad, kellel on seadusest tulenev kohustus kontrollida võlgniku tehingute otstarbekust ja maksevõimet saneerimismenetluse jooksul ning teha ülevaateid saneerimismenetluse käigust igal poolaastal. Kui ettevõtja teavet ei anna või selgub, et oma tehingutega vähendab ta oluliselt ettevõtte vara, on võimalik saneerimismenetlus kohtu poolt lõpetada.

Mida teha siis, kui võlausaldajaid on põhjendamatult ebavõrdsest kahjustatud?

Võlausaldajate huvide kahjustamise riski aitab maandada kohtu- ja saneerimisnõustajate poolne järelevalve ning võlausaldaja õigus esitada kohtule põhjendatud avaldus saneerimiskava kinnitamata jätmiseks ja menetluse lõpetamiseks.

Võimalik on nõuda saneerimisnõustajalt kahju hüvitamist. Kahju hüvitamise nõude saab saneerimisnõustaja vastu esitada üksnes süülise kohustuse rikkumise korral. Kui saneerimismenetluse kestel ilmneb, et saneerimisnõustaja ei täida oma kohustusi,

on võimalik kohtul saneerimisnõustaja vabastada.

Milliste probleemidega seisab veel võlausaldaja saneerimismenetluses silmitsi?

Saneerimismenetluse algatamine ei peata pankrotiseaduses sätestatud tagasivõitmise tähtaegade aegumist ning selle tagajärjel võivad teatud võlausaldajate huve kahjustavad tehingud jääda pankrotimenetluses tagasivõitmata. Samuti valitseb oht, et võlgnik kasutab saneerimisprotsessi varade ettevõttest n-ö väljaviimiseks.

Nõudeid saneeritava ettevõtete vastu on võimalik ka kunstlikult tekitada, seda nii omanike kui ka muude võlausaldajate poolt ning seeläbi võib saneerimist kasutada pahatahtliku võlgadest vabanemise protseduurina – kus siis nn kunstlikud võlasummad koos reaalse võlasummadega alla hinnatakse ning tasutakse vaid osaliselt.

Samas ei saa saneeritav ettevõtte süüdimatult käituda, sest maksejõuetuse põhjustamine on karistatav kuni kolmeaastase vangistusega. Pankrotiavalduse esitamise kohustuse täitmata jätmise eest karistatakse ettevõtet rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega. Kõik sellised tehingud, millega viiakse vara põhjendamatult ja võlausaldajate huve kahjustavalt ettevõttest välja, on pankrotiseaduse või täitemenetluse seadustiku alusel tagasivõidetavad. Rõhutan siinkohas võlausaldaja poolse pideva võlgniku tehingute üle kontrolli teostamise hädavajalikkust.

Mis on saneerimismenetluse eelised pankrotimenetluse ees?

Kohtuliku saneerimise eeliseks on see, et olemasolevatele võlgadele kuulutatakse moratorium ehk peatatakse ettevõtja vara

suhtes läbiviidav täitemenetlus. Seega kui võlausaldajad on alustanud juba võlgade sissenõudmist läbi ettevõtte vara müügi, on viimane aeg alustada saneerimis- või pankrotimenetlust.

Vabatahtliku saneerimise peamiseks eeliseks on see, et avalikkus ega äripartnerid ei saa raskustest teada ning õigel ajal ettevõtte töö ümberkorraldamine ehk restruktureerimine aitab rasked ajad edukalt üle elada, ilma et ettevõtte maine või nimi rikutud saab. Võimalus jätkata äri olemasolevate koostööpartneritega on üks olulisemaid eeldusi saneerimise edukuse seisukohalt.

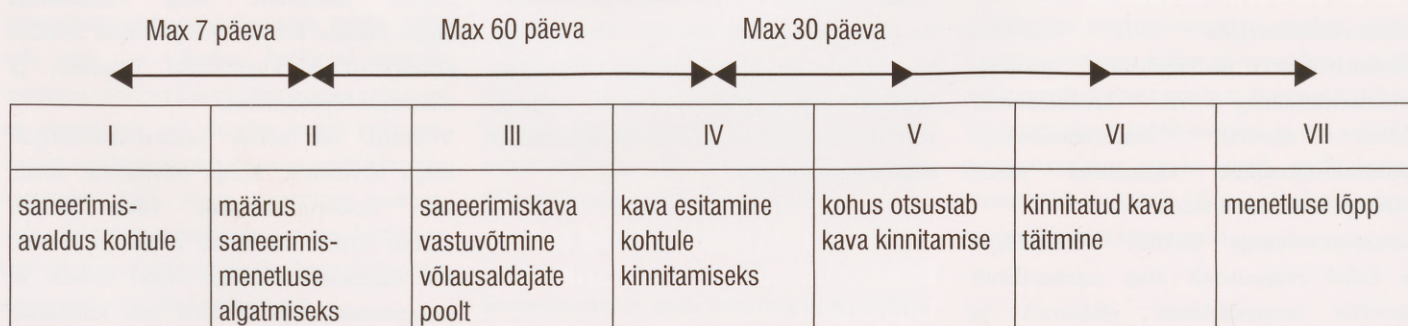
Alahinnataeisaakamajandusraskustes ettevõtja võimalust saada saneerimismenetluse käigus hädavajalikku finants- ja õigusnõustamist spetsiaalse saneerimisnõustaja käest.

Alvin, Rödl ja Partner Advokaadibüroo vandeadvokaat Alice Salumets võtab intervjuu kokku järgmise tõdemusega: „Uus saneerimiseadus pole majandusraskustes firma ja tema omanike jaoks küll võlurohki, mis aitaks igas olukorras, kuid vaadeldud meetmed võivad paljud pödura tervisega firmad, kellel on oht muutuda maksejõuetuks, taas jalule aidata. Saneerimismenetluse algatamisel lükkub edasi võlausaldaja esitatud pankrotiavalduse alusel pankrotimenetluse algatamise otsustamine, millest tulenevalt on firmadest võlgnikel aega lahendada majandusraskustesse viinud probleeme äritegevust katkestamata: muuta äritegevus efektiivsemaks, likvideerida mittevajalikud majandusüksused ja töökohad, müüa tarbetut vara jne. Saneerimisest väljuvad varasemaga võrreldes efektiivsemad ja madalama laenukoormaga ettevõtted, kes suudavad taas olla konkurentsivõimelised ja kontsentreeruda oma põhitegevusele ehk siis sellele, mis neil kõige paremini välja tuleb.“ Teemat kommenteerib EBSi õiguse ja

avaliku halduse õppejõud Urmas Arumäe: „Novembrikuus viis EBSi juhtimiskoolituse keskus läbi juba teise saneerija baaskursuse, nii et EBSil on nüüd olemas väärtuslik saneerijate ettevalmistamise kogemus. Kursuse eesmärk oli ühelt poolt ette valmistada kõrgetasemelisi saneerijaid-reorganiseerijaid, kes on võimelised komplekselt ning tulemuslikult läbi viima organisatsiooni tervikliku saneerimisprotsessi. Teine väga oluline eesmärk oli anda äriühingute omanikele ja juhtidele baasteadmised ja laiem vaatenurk oma ettevõtmiste reorganiseerimiseks. Kursuse korraldamise lähtepunktiks oli seisukoht, et saneerimine on peamiselt juhtimisalane ja oluliselt vähem juriidiline kaalus. Seetõttu õpetasid rahvusvaheliste kogemustega tippeksperdid nii Eestist kui ka välismaalt proportsionaalselt rohkem just juhtimisalaseid algtõdesid (muudatuste juhtimine, kriisijuhtimine, ettevõtja elutsükkel, projektijuhtimine, juhtimispsühholoogia) ja vähem tutvustati saneerimiseadust ennast. Suurt rõhku pöörasime praktiliste oskuste omandamisele. Kuna saneerimiskava puhul on sisuliselt tegemist äriplaani ehk siis müügidokumentiga omanikele, võlausaldajatele ja investoritele, õpetasime menetluskõiguste ja saneerimiskava koostamist. Käsitlesime ka senist kohtupraktikat nii Eestist kui ka Euroopa Liidus. Koolitus lõppes kodutöö kaitsmise ja vastavasisulise aruteluga. Kursuse edukatele lõpetanutele väljastati saneerija-reorganiseerija tunnustus.

Loodame, et selle üritusega meie tulevaste saneerijate ettevalmistamine ei lõpe. Tegutseme selle nimel, et võita Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt väljakuulutatud saneerijate koolitamise hange ja saame seega oma ainulaadset kogemust teistegi tulevaste ettevõtete arstide koolitamiseks kasutada.”

Saneerimismenetluse etapid:

Vahur Krafti majandusprognoos 2010. aastaks

Mall Abel

Ongi käes jõulukuu ning ka aastavahetus pole enam väga kaugele jäänud. Me kõik oleme tuttavad praeguse majandusolukorraga Eestis ja paljusid ilmselt huvitab, mis hakkab juhtuma majandusega aastal 2010. Selleks vestlesime Nordea Panga Eesti juhataja Vahur Kraftiga, kes vastas meile kõige rohkem huvi pakkuvatele küsimustele Eesti majanduse kohta.

Mida arvate järgmise aasta majanduskasvu kohta Eestis?

Alustada tuleb sellest, et Eesti on väikeriik ja seega ei saa majanduskasvu baseeruda sisenõudlusel. Meie majanduskasvu sõltub eelkõige ikkagi eksporditurgudest ja sellest, mis toimub väliskeskkonnas. Kui väliturud pöörduvad kasvule, siis igal juhul tähendab see majanduskasvu ka meile. Viimaste Euroopast tulnud uudiste põhjal on Kesk-Euroopas ja vanades Euroopa maades juba kasvu märke näha. Meie peamised ekspordipartnerid on Soome ja Rootsi, seega on oluline just see, mis seal toimub. Soome ja Rootsi selle aasta majanduskasvunäitajad on suhteliselt negatiivsed, aga vähemalt meie prognoosime, et majanduslangus on aeglustamas ja see tendents jätkub ka järgmisel aastal. Ei saa öelda, et järgmisel aastal on oodata lausa majanduse kasvu, aga meie prognoosi järgi on see nulli lähedal küll. Järgmisel aastal toimub majanduse taastumine ja reaalsest majanduskasvust või kriisi ületamisest saame rääkida ehk 2011. aastal. Oluline on see, et eksporditurud nii Baltimaades, Kesk-Euroopas kui ka Rootsis ja Soomes taastuksid, siis on oodata ka majanduskasvu.

Kas te usute, et Eesti suudab täita Maastrichti kriteeriumid ja liituda euroalaga 2011. aastal?

Praegu on eesmärk minna eurole üle 1. jaanuaril 2011, mis tähendab seda, et Maastrichti kriteeriumid peaksid olema täidetud nii sellel kui ka järgmisel aastal. Nagu me teame, tuleb meil eurole üleminekuks täita neli põhilist kriteeriumit: inflatsioon, eelarve defitsiit, stabiilne krooni vahetuskurss ja

üldine valitsuse laenukoormus. Kui varem tegi meile eelkõige muret inflatsioon, siis viimaste andmete põhjal võiksime inflatsiooni kriteeriumi täita juba novembrikuus (intervjuu on tehtud novembri lõpus – toim). Teatavasti mõõdetakse seda kolme kõige parema hinnastabiilsuse tulemusi saavutanud Euroopa Liidu liikmesriigi keskmise näitaja järgi, milleks oli lähikuudel umbes 0,2%, ja sellele liidetakse referentsväärtus +1,5%. Lisaks näeme, et inflatsioon jääb pikema aja jooksul suhteliselt stabiilseks. Eestis on sellel aastal võimalik deflatsioon ehk hinnalangus ja sama võime rääkida ka järgmise aasta kohta.

Eurole ülemineku kontekstis on praegu kõige suurem probleem eelarve defitsiit, mis teatavasti peaks olema kuni 3% sisemajanduse koguproduktist. Mure on selles, et eelarve defitsiidi näitaja on väga piiri peal. Tegelikult oleme me hästi hakkama saanud, kuna makse on tõstetud. Ka on valitsus saanud ühekordseid tulusid, mis on aidanud meil eelarve defitsiidi kriteeriumit täita. Aga probleem tuleneb kahelt poolt: esiteks on väga vähe puhvreid ja teiseks on see, mis hakkab toimuma selle aasta lõpus. Igal juhul me peame selle 3% kätte saama, sest kui eelarve defitsiit on üle selle, siis vastavalt Euroopa Komisjoni reeglitele peab alustama ülemäärase eelarve defitsiidi menetlust. Kui me samal ajal annaksime sisse eurole ülemineku taotluse, siis tuleks sellest segadus ja olukord muutuks natuke naeruväärseks. On väga oluline, et me täidaksime eelarve defitsiidi kriteeriumi juba sellel aastal ja ka järgneval aastal. Sellest järeldub, et lisaks nominaalsete kriteeriumite täitmisele on tähtis ka nende täitmise jätkusuutlikkus.

Selle kõigega tahan ma öelda, et eurole üleminek on selgelt valitsuse fookuses, mis on väga hea. Viimasel ajal me näeme, et ka väliskeskkond on muutunud meie suhtes positiivsemaks. Nimetame siin kas või rahandusvolinik härra Almunia (Euroopa Komisjoni rahandusvolinik Joaquin Almunia – toim.) väga toetavat sõnavõttu, lisaks temale on meile toetust avaldanud nii IMF kui ka Maailmapank. On oluline, et me ise täidaksime kriteeriumid, aga et ka väliskeskkond oleks meile soodne. Tundub, et just viimaste nädalate

Nordea Panga Eesti juht Vahur Kraft.

jooksul on see väga soodsaks muutunud. Jah, ma olen praegu tunduvalt optimistlikum kui mõni kuu tagasi ja ma usun, et kui valitsus on võtnud eurole ülemineku fookuseks, siis me suudame need kriteeriumid täita. Rõhutan veel kord, et peame näitama oma jätkusuutlikkust. Veelgi olulisem on see, et kuigi väliskeskkond on meile positiivne, peavad ikkagi erasektori ja ka valitsuse ehk avaliku sektori esindajad käima ja rääkima Eesti lugu: kuidas me oleme need kriteeriumid täitnud ja selgitama, miks me eurole tahame üle minna. Oma loo rääkimine väljaspool Eestit on väga tähtis, sest kahjuks Eestist siiski väga palju ei teata.

Kas eratarbimises võib loota tõusu juba järgmisel aastal? Kuidas muutub tööjõuturg?

Nagu ma mainisin, siis meie majanduskasvu saab tulla ikkagi peamiselt ekspordist, sisenõudlus meie majandust väga palju ei arenda. Kui me räägime eratarbimisest, siis tuleb vaadata, millest eratarbimine sõltub. Esiteks peab tarbijatel olema kindlustunne. Kui me vaatame kindlustunde indikaatoreid, siis need on praegu suhteliselt negatiivsed: tarbijate, majapidamiste ja ka ettevõtete kindlustunde indikaatorid on endiselt madalad.

Seal on küll näha väikest stabiliseerumist, aga indikaator on siiski negatiivne. Järelikult see eratarbimisele kaasa ei aita.

Teine asi, mis kahtlemata mõjutab eratarbimist, on töötuse tase. Prognoosime, et selle aasta lõpuks on see umbes 14,5%. Eri prognooside järgi võib see järgmisel aastal ulatuda isegi 18–19%ni. See tähendab, et Eestis on rohkem kui 100 000 töötut. Selline jätkuv töötuse suurenemine pärsib eratarbimist. Eesti Konjunktuuriinstituut tegi küsitluse eri ettevõtete sektorites ja seal näitasid ettevõtted, et ka järgmisel aastal toimub kulutuste vähendamine. Seetõttu võib täpselt samamoodi näha koondamisi ka 2010. aastal.

Kolmas aspekt, mis saab teatavasti eratarbimist soodustada, on sissetulekute tase. Sissetulekutest rääkides on meil reaalpalk tervikuna vähenenud ja ilmselt väheneb ka järgmisel aastal. Seega eratarbimise tõusu ma järgmisel aastal küll ei näe. Eratarbimine on langenud 2004.–2005. aasta tasemele ja võib-olla sellist buumi, mis oli 2007. aastal, me lähemal ajal ei näe. Pigem võtab taastumine tunduvalt rohkem aega. Majanduse kasvu suhtes on palju diskuteeritud selle üle, kuidas kriisist taastumine võiks välja näha. On pakutud, et toimub kiire taastumine niinimetatud U-kujuliselt või siis aeglane ehk W-kujuliselt. See tähendab, et toimub väike tõus ja siis tuleb uus langus, millele järgneb taas kasvamine. Mina arvan, et pigem toimub väga aeglane kriisist taastumine. Selliseid kiire majanduskasvu numbreid ehk üle 10%, nagu meil siin aastaid tagasi oli, enam tagasi ei tule. Majanduskasvu taastumine toimub suhteliselt madalal tasemel.

Kas ja millal on Eestil võimalik jõuda 2007. aasta kriisieelse majandustasemeni?

Maaailm areneb, ettevõtted arenevad ja ka meie areneme. Küll see olukord siis ka paraneb. Küsimus on lihtsalt selles, kui kiiresti. Meie probleem oligi selles, et kõik riigid on näidanud suhteliselt stabiilset kasvu, kuid meil oli majanduskasv väga ekstraordinaalne, mullikujuline. Nüüd, kui mull on lõhkenud, saavutame me jälle teatud taseme ja hakkame sealt taas tasapisi üles rühkima. Selles mõttes me 2007. või 2006. aasta taseme kindlasti saavutame ja isegi ületame. Küsimus on nüüd, millal. Kui me elarve poole pealt oleme tagasi aastas

Vahur Kraft esinemas.

2005 ja eratarbimises aastas 2004–2005 ning oleme nn põhja kätte saanud, siis edasi läheb nii nagu mägironimises. Sa oled orus ja hakkad jälle tipu poole minema, millele järgneb taas langus ning nii mitu korda järjest. Majandus teatavasti käibki tsüklikena. Peame optimismi säilitama. Eestile jõukohane majanduskasv saaks minu arvates olla järgnevatel aastatel umbes 4–5%

juures, samas kui teistes riikides jääks see 1–2% juurde. Kui meie kasvame 4–5%, siis on see ka suurem ja kiirem kasv kui teistel. Tänu sellele me parandame oma elatustaset ja sissetulekuid. Nii et meie kasv on igal juhul kiirem kui Euroopa Liidu keskmine näitaja. Tähtis on see, et kasv poleks liiga kiire, sest see toob jälle kaasa ebastabiilsusi, nagu siin oli eelnevalt.

Astmeline (progressiivne) tulumaks versus proportsionaalne tulumaks

Piret Merimaa

Elame keerulisel ajal: uudised oodatust suuremast majanduskasvust on asendunud töötute arvu hüppelise kasvuga. Fakt on ju see, et puuduse all ei soovi meist keegi kannatada. Kuidas tagada Eesti riigi funktsioneerimine kehvade aegade kiuste? Kas igaüks peab ise tegutsema ja vastutama vaid enda ja oma perekonna tuleviku ja jätkusuutlikkuse eest? Kas riik peab kõigi maksumaksjate poolt kogutud riigikassa ressursidega hädas olijaid aitama? Alljärgnevalt leiab käsitlemist astmelise ja ühetaolise tulumaksu olemus ning sobivus praegusesse Eesti ühiskonda.

Progressiivset tulumaksu defineeritakse kui ettevõtte kasumi või üksikisiku sissetuleku maksustamise süsteemi, kus maksumäära suurus kasvab vastavalt brutotulu suuruse kasvule. Astmeline tulumaks on progressiivse maksusüsteemi üks võimalik rakendus üksikisiku tulult tulumaksu arvestamisel. Ühetaoline tulumaks ehk proportsionaalne tulumaks on üksikisiku tulumaks (või ettevõtte tulumaks), mille puhul maksumäär ei olene maksustatava tulu suurusest (kui mitte arvestada tulumaksuvaba miinimumi olemasolu). Kumba maksusüsteemi riik eelistab, sõltub ühiskonna arenguastmest, domineerivatest väärtushinnangutest ja poliitilistest otsustest.

Kas ja kuidas tulu ümber jaotada? Kas ümberjaotamise määr peab kasvama vastavalt maksueelse tulu ebavõrdsusele? Või tohib tulu astmeliselt ümber jaotada just riigis, kus maksueelne sissetulek jaotub suhteliselt ühtlaselt? Või, võttes arvesse ühiskonna igapäevase pakutavaid võrdseid töötamise ja eneseteostamise võimalusi, peab iga maksumaksjat ka võrdselt kohtlema ning sellest tulenevalt peab igapäevase kehtima sama tulumaksumäär?

Eesti soovib jõuda viie rikkama riigi hulka maailmas. Eesmärgi saavutamiseks peab riik efektiivne olema, st tulud peavad olema

Maksud on osa meie elust.

suuremad kui kulud, looma peab lisaväärtust ning toodetud teenuseid ja kaupu ei tohi realiseerida üksnes siseturul, vaid eelkõige eksportima. Miks välisriikidesse müümine on nii oluline? Sellepärast, et need riigid, kus lisaväärtuse loomine ühe elaniku kohta on suurem, on võrreldes teiste riikidega nii elatustaseme kui ka üldise arengu poolest jõukamad.

Adam Smithi „nähtamatu käe” teooriale toetudes on rikkuse loomise aluseks ühiskonnas vaba turumajandus, mille vundamendiks on hinnad – meie kontekstis palk. Kui inimesed ei ole oma elujärgja rahul, siis nad hakkavad heaolu suurendamise nimel vaeva nägema: end arendama ning ettevõtte juhtimist ja tööprotsesse efektiivsemaks muutma. Tootlikkuse kasvuga kaasnevad ettevõttele madalamad püsikulud ja omahinnad, uuenduslikud lahendused, kõrgema kvalifikatsiooniga tööjõud. Kokku annab see konkurentsieelise nii ettevõttele kui ka selle töötajatele. Turg ja konkurents sunnivad inimesi tegema seda, mida ei vaja nemad ise, vaid teised. Turg kehtestab hinna, millega võib ettevõtja toota ja mille eest on tarbija nõus ostma. Indiviidi ja ettevõtte heaolu suurenemisega kasvab ka riigi rikkus, sest suuremate tulude korral laekub riigikassasse

rohkem raha. Kui puudub konkurents ning ühiskonna liikmetel soov enda heaolu parandada, ei tehta ka tööd ega ole ka tulusid, mida maksustada.

Milline maksusüsteem valida? Progressiivse tulumaksu pooldajad rõhuvad riigi alamate südametunnistusele: suurema sissetulekuga inimesed peavad üles näitama ka suuremat sotsiaalset vastutust. Kellel on suurem sissetulek, sellel on järelikult ka rohkem võimalusi riigi ülalpidamiseks panustada. Sellest tulenevalt peavad suuremapalgalisel protsentuaalselt rohkem makse maksma.

Kuidas suhtuda progressiivsesse maksusüsteemi Eesti kontekstis? Ühest küljest on tegemist õilsa ideega: rikkamal riigialamal on võrreldes vaesemaga võimalus ära anda protsentuaalselt suurem osa oma sissetulekutest. Võimalust ei saa aga segi ajada kohustusega. Riigil puudub alus karistada suuremate maksude kehtestamise teel inimesi, kes on rohkem pingutanud, on panustanud aega ja raha eneseharimisse ning oma ettevõtte arendamisse, või ettevõtjat investeringu äratasumise ja kasumisse jõudmise järel. Adam Smith väidab, et inimesed oleksid rumalad ja rahvad vaesed, kui nad ootaksid heategevust nii majanduses

Piirideta Euroopa on Eesti arengule sama tähtis kui optimaalse maksupoliitikaga kõrget lisaväärtust loov riigi majanduspoliitika.

kui ka isiklikus elukorralduses. Inimesed ei toeta üksteist mitte niivõrd kaastundest, kui võrd omaenda kasust lähtudes. Iga indiviidi õiguseks on teenitud tulu oma äranägemise järgi kasutada ja käsutada, sh teha annetusi, toetada nõrgemaid, tegeleda heategevusega. Ühiskonda lisapanustamine baseerub igapäev vabadusel, mitte kohustusel. Seetõttu tuleb kodanikke maksustada proportsionaalselt ehk võrdselt, sest maksusüsteem ei tohi pidurdada ettevõtlust ega seada ohtu riigi tulude laekumist.

Eesti riik vajab maksusüsteemi, mille ülalpidamine ei ole üleliia kulukas: tehnilised kulutused peavad olema minimaalsed ja ametnikkond väikesearvuline. Maksude liiga kõrgele tõstmise soodustab kuritegevust ehk maksude maksmisest kõrvalehoidmist, mis omakorda toob kaasa maksujärelevalve ja kontrolli kulude tõusu.

Progressiivse maksusüsteemi kehtestamine eeldab heaoluühiskonna eksisteerimist. Jõuka ning tugeva keskklassi olemasolu oli üheks eelduseks enne, kui näiteks Soome ja Rootsi progressiivse tulumaksu kehtestasid. Eesti puhul on tegemist postsotsialistliku riigiga, kus vaatamata suhteliselt edukale liberaalmajandusele, ei ole tugevat keskklassi veel välja kujunenud jõudnud. Teisisõnu, meil on kõrgemat palka teenivaid inimesi veel

liiga vähe, et nende suurema maksustamise kaudu pidada ülal nii riiki kui toetada ka madalapalgalisi. Eestis ei peahetkelkeskenduma mitte tulude ümberjaotamisele, vaid tulubaasi suurendamisele. Viimast on võimalik saavutada vaid ettevõtluse soodustamise näol, sest ettevõtjad on need, kelle müüdavate toodete ja teenuste ning töötajate palgatulu maksustamise kaudu on võimalik riigikassat täita. Juhul kui lisamaksustatakse Euroopa kontekstis keskklassi kuuluvaid hinnatud tippspetsialiste (näiteks arstid, insenerid, teadlased), siis lahkuvad naaberriikide kolleegidest niigi mitu korda vähem palka saavad potentsiaalse keskklassi alustalad Eestist ning maksulaekumiste suurenemise asemel seisame silmitsi hoopis maksude vähenemise või alalaekumisega. Halvaneb ka riigile üliolulise meditsiiniteenuse pakkumise suutlikkus, mis omakorda seab otsesed riskid kõigile ühiskonna liikmetele, sotsiaalsetest garantiidest rääkimata. Selline tendents viitab jätkuval doktorantide emigreerumisele ja sellele, et Eestisse ei ole motiveeritud tulema valdkonda arendavad teiste riikide välisdoktorandid ja tippspetsialistid. Musta stsenaariumina tähendab see Eesti kui teaduse arenguga tegeleva riigi kaardilt kustutamist.

Selleks, et hoida Eestis ettevõtluse arendajaid, peab riik täitma õigustatud ootusi stabiilse majanduskeskkonna suhtes. Suvel läbi

viidud seadusemuudatused panid ettevõtjad niigi keerulisse olukorda: kohaneda tuli käibemaksu ülikiire tõstmisega ning oodata on käibemaksu täiendavat tõstmist ja ettevõtte tulude taasmaksustamist. Lisapingeid tekitab Eesti valitsusele euroga liitumiseks tehtavad mittepopulaarsed otsused.

Progressiivse tulumaksu õige ajastusega ning eesmärgi silmas pidav kehtestamine eeldab põhjalikumalt eeltööd ja laialatulistlikku tasuvusuuringut, samuti näitab teiste riikide kogemus, et progressiivse tulumaksu kehtestamiseks on vajalik majanduskeskkonna suhteline stabiilsus vähemalt kahe-kolme põlvkonna jooksul. Viimaseid põlvkondi seob täiendavalt kinnisvaraalaenude haldamise laenukulud. Alles siis, kui eelnevad põlvkonnad on jõudnud varandust akumulierida, parandada ning lisaks jääb inimestel üle märkimisväärne osa palgast, tekivad eeldused sissetuleku astmeliseks maksustamiseks. Hetkel on selleks kindlasti vara, sest äkiline progressiivse tulumaksu kehtestamine sunnib neid väheseid, kes küll Eesti mõttes üle keskmise teenivad, Eestist lahkuma või maksude tasumise vältimise mooduseid otsima.

Ka rasketel aegadel peab tänane Eesti riik järgima võrdse kohtlemise printsiipi, mille alusel on igapäev õigus meelepärase töö saamiseks konkureerida, end maksimaalselt teostada ning teenitud tulust kindel protsent riigile maksta. Juhul kui indiviidi tulud on kuludest suuremad, on igapäev võimalus erinevate annetuste, stipendiumide ja teiste vabatahtlike eraalgatuste kaudu Eesti riigi üldisesse heaolu kasvu panustada. Selline valikuvõimalus peab edaspidigi säilima ning lisamaksukoormuse kehtestamine n-ö edukamatele on antud sotsiaalmajanduslikku konteksti silmas pidades ennatlik ja põhjendamatu. Proportsionaalse tulumaksu säilitamine aitab ära hoida Euroopa kontekstis alatasustatud tippspetsialistide lahkumist Eestist, soodustab õigustatud ootuse printsiipi järgides ettevõtluse arengut ning väldib progressiivse tulumaksusüsteemi kõrgemaid halduskulusid. Proportsionaalse tulumaksu säilitamine väärrib tähelepanu ka muudes mitte vähem olulistest ning esmapilgul ehk ka varju jäävates aspektides. Näiteks aitab kaasa Lennart Meri Eesti riigi jätkusuutlikkuse idee realiseerimisele, kus Eestisse naasevad siit eri põhjustel välisriikidesse tööle asunud maailmatasemel tippspetsialistid.

Stiletto treeningstudio omanikud Kristiina ja Karin

Luise Savik

Karin ja Kristiina said tuttavaks EBSis koos õppides ning nad löid üheskoos Stiletto treeningstudio. Intervjuus räägivad nad oma ettevõtte loomisest ning sellest, kas tasub üldse sõpradega äri ajada.

Kui kaua te olete tantsimise ja treeningutega tegelema?

Kristiina: Alates kolmandast eluaastast: iluvõimlemine, võistlustants, show-tants ning aeroobika. Tantsustiilidest saan ma enam-vähem kõigege hakkama, aga midagi spetsiaalset, mis oleks eriti südamelähedane, ei ole.

Karin: Alustasin tennisega ja siis läksin üle kergejõustikule ning jäin selle peale ligi kümneks aastaks. Kui olin kümme aastat tõsiselt kergejõustikku teinud, tuli valida, kas hakata profisportlaseks või minna ülikooli. Ma otsustasin, et lähen hoopis ülikooli ning teen kontorikarjääri. Edasi oli loomulik valik aeroobika, aga mitte tantsu-, vaid siis pigem jõu- ja body-aeroobika ning teiste treenimine.

Kust tuli idee luua oma treeningstudio?

Kristiina: Olen tantsimise sees olnud juba väikesest peale ning töötanud ühes ja teises spordiklubis. Mingil hetkel tundus, et ka endal on piisavalt teadmisi ja oskusi. Ülikooli ajal tutvusin Kariniga, kellel oli sarnane plaan ja me panime idee kokku.

Karin: Meil mõlemal oli idee teha tantsustudio. Mina olin kaua sporti teinud ning käinud erinevates spordiklubides ja mul oli ka mingisugune arusaam sellest, milline peaks olema hea spordiklubi. Aga nüüd nelja aastaga on tantsustudiost saanud treeningstudio.

Mis on iseloomuomadused, mida läheb vaja sellise ettevõtte loomisest ning säilitamisel?

Karin: Head pingetaluvust ning oskust hoida sõprust. Öeldakse, et sõpradega ei maksa äri teha, aga me oleme suutnud lahus hoida sõpruse ja töö poole. Töö probleeme ei saa

tuua sõprusesse. Peab olema valmis 24/7 oma ettevõttega tegelema ja mitte käega lööma, kui asjad ei lähe nii, nagu tahaksid. Tuleb olla paindlik ning oma plaanid ning visioonid ümber mõelda. Ja muidugi peab olema hull entusiast.

Kristiina: Kõige olulisem on positiivsus. Et sa suudad motiveerida oma kliente trennis käima. See eeldab, et oled ise kogu aeg ainult positiivne ning valmis teisi igati aitama ja innustama.

Miks te otsustasite EBSi tulla?

Kristiina: Mina käisin enne juba EBS Gümnaasiumis ja siis tundus see üsna loogiline valik. Ma kaalusin ka Tartusse minna majandust õppima, aga ma ei tahtnud Tartusse elama minna. EBS tundus selline hea auraga asi. Ka oli EBSis välisõppejõude. Toona oli neid mujal ülikoolides vähe.

Karin: Ma ei tahtnud minna Tartusse, mulle tundus, et ma ei ole nii Tartu inimene. Ja Tallinnas oligi valida kahe ülikooli vahel. Mulle tundus nendest kahest ülikoolist EBS kuidagi tänapäevasem ja praktilisem. Siin käisid loenguid andmas inimesed, kes on ise ka ärimaailma sees.

Millega te peale Stiletto treeningstudio veel tegelete?

Kristiina: Mina tulin just pool aastat tagasi teise töö pealt ära. Olin ühe akna- ja uksetarvikuid tootva ettevõtte turundusjuht. Aga oli näha, et oma ettevõtte kipub täiesti pea peale minema, kui ei ole kedagi, kes seal aktiivselt kohal käib. Hetkel ma tegelema ainult Stiletto treeningstudioga – alustades sellega, et meil ei ole koristajat, ning peale selle veel kogu majandamise, raamatupidamise ning trenniandmisega.

Karin: Mina üritan niipalju kui võimalik ülejäänud ajaga, mis mulle jääb, nõu ja jõuga Kristiinale abiks olla. Keegi peab ettevõttega iga päev tegelema ning juhuse tahtel on selleks Kristiina. Mina osalen rohkem Stiletto treeningstudio arenduse ja planeerimise töös. Täiskohaga töötan Saku õlletehases brändijuhina. Ning loomulikult treeneritöö – väga oluline osa minu elust.

Mida tuleks silmas pidada, kui luua

Karin ja Kristiina.

oma ettevõtte?

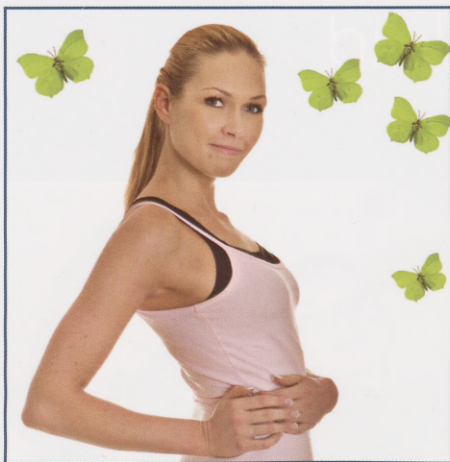
Kristiina: Esiteks tuleb vaadata, kellega sa alustad äri. Sõprussuhted tuleb hästi läbi mõelda. Me ei alustanud ettevõtte loomist kahekesi: on nii mõnigi liige, kellega sõprussuhted ei ole sellele kõigele vastu pidanud.

Karin: Inimestes avalduvad pingelistes olukordades hoopis teistsugused iseloomujooned ning eriti siis, kui mängus on ka finantsilised aspektid.

Kristiina: Peab olema valmis 24/7 oma äriaga tegelema ning sageli ei saa teha seda, mida oled planeerinud. Tuleb olla hästi paindlik ning tegeleda nende asjadega, mis on just hetkel olulised.

Karin: Meil mõlemal on mujal ettevõttes töötamise kogemus ja kui on ikka oma ettevõtte, siis suhtud sellesse hoopis teistmoodi. Mitte et teist tööd halvasti teeks, aga oma ettevõttes on vastutus palju suurem ning oled sinna rohkem oma tööd ja vaeva matnud.

Kristiina: Hingevalu on palju suurem, kui ühel kuul jääb lihtsalt kümme klienti tulemata. Üks on finantsiline pool, aga teine on see, mille peale kodus hiljem mõtled, et mida ma nüüd valesi tegin. Muidu niisama ei valuta südant sellepärast, aga oma ettevõtte puhul on need

Karin Golubev.

asjad palju teravamad.

Karin: Kui ikkagi väiksemat firmat teha, siis nagu Kristiina enne ütles – oled ise juht, raamatupidaja, koristaja ja administraator. Peab olema valmis tegema igasuguseid töid. Peaks olema ka selge ettekujutus sellest, mida sa tahad teha ja miks sa seda teed. Tegelikult on see positiivne, et saab väga hea kogemuse. Raskuste ja ebaõnnestumiste abil õpibki. Kunagi ei tea, mida homme päev toob. Sa lähed iga päev vastu uutele väljakutsetele, mis

annab tegelikult oma adrenaliinilaksu.

Mida soovitate praegustele EBSi tudengitele?

Karin: Mina soovitan, et ärge kiirustage nii kiiresti töömaailma. Kui meie kooli läksime, siis edukate inimeste põlvkond oli just suureks saanud ja palju oli noori juhte. Meil oli palju eeskujusid, milline peaks olema äriinimene. Kõik püüdsid selle poole ja kõik tahtsid saada juba 23aastaselt direktoriks. Praegu mõtled tagantjärele, et päris pikalt oled juba töömaastikul olnud. Ühel hetkel oled juba kolmkümmend ning oled kõik saavutanud. Tekib selline läbipõlemisoht, et kuhu ma nüüd edasi tahan jõuda. Praeguses majandusolukorras, et kui ei ole mingeid väga suuri finantskohustusi, siis tööd jõuab alati teha, see ei jookse eest ära.

Kristiina: Mine vahetusüliõpilaseks ning saa uusi tutvavaid, kunagi ei tea, milleks neid vaja võib minna. See on kindlasti targem kui esimesel kursusel kohe tööle tormata.

Mis on Stiletto treeningstudio missioon?

Kristiina: Pakkuda naisterahvale päevas

tund aega omaenda aega ning stressist vabanemise võimalust. Treening on hetk enda jaoks: vali muusika ja rühmas liikumine, ei võimalda mõelda millegi muu peale.

Karin: Naisterahvastel tavaliselt on see, et kui peab käima tööl ning on veel pere ning kodutööd, siis see hetk iseendaga kipub unarusse jääma. Me üritamegi motiveerida naisi, et võtta täpselt üks tund päevas ning hoolitseda enda eest: suhelda omasugustega, astuda välja igapäevarutiinist ning luua parem enesetunne.

Kristiina Vares.

ERIPAKKUMINE ÕPILASTELE & TUDENGITELE:
KUUKAART PÜSIVALT
500 krooni.

TREENINGSTUUDIO NAISTELE
PALJU ERINEVAID FITNESS- & TANTSUTREENINGUID
POSITIIVSEST ENERGIAST PAKATAVAD TREENERID

KOOLITUSED, TREENINGPÄEVAD

Lisaks...

Jene Salsa Class salsahuvilistele
Showtants noortele
Infrapuna saun

Lisainfo

www.stiletto.ee või
stiletto@stiletto.ee

Tel. 51 99 33 66
Asume Hermannini 1,
IV korrus

Stiletto

Eesti on ettevõtlushuvilisi pungil täis!

Taavi Tümer

Ettevõtluskonkursile „Ajujaht 2010” laekus rekordiliselt 1751 ideed, mis on viis korda enam kui eelmisel kahel aastal kokku. See on ilmselge tõestus, et eestlased ei jää ootama, kuni neile töökohti luuakse, vaid loovad neid endale ise.

Konkursi ideedemaht on võrreldes eelmiste aastatega ligikaudu viis korda kasvanud, mis omakorda on põhjustanud väga tiheda konkurentsi. Samas see just õngi konkursi eesmärk: esiteks suunata inimesed leidma vahvaid ideid ja ühtlasi neid põhjalikult analüüsima ja läbi mõtlema, mille lõpptulemusena valmib reaalselt rakendatav äriplaan.

Sellel aastal esitati „Ajujaht 2010” konkursile ülekaalukalt ideid, mis on seotud eri teenuste pakumisega, nagu näiteks kliendikaardid, kohvikud, restoranid jm. Esindatud olid ka infotehnoloogiat, meelelahutust ja tootmist puudutavad valdkonnad: näiteks andmebaasid, portaalid, e-teenused, teemapargid, robotite kaasamine tootmisse, taaskasutatavate toodete ümbertöötamine jne.

Žüriile on suurim väljakutse ideede eelvooru hindamine, kuna kõikide ideede seast tuleb välja valida vaid 20 parimat. Žürii otsib ideid, millel oleks sisu, mis oleksid realistlikud, kuid samas uudsed, ideid, mille eest on tarbijad nõus raha välja käima ja mis on meeskonna poolt teostatavad, ning ideid,

mis tõenäoliselt saavad positiivse hinnangu riskikapitalisti käest.

Hea meel on tõdeda, et oma ideid on esitanud väga erineva taustaga inimesed: töötud, tudengid, firmade osanikud, pensionärid, gümnaasiumiõpilased. Kõigil on konkursil võrdne võimalus edasi pääseda, kuna loeb ju idee sisu.

Viimastel aastatel võib täheldada, et eestlaste ambitsioonikad ning innovaatilised ideed on au ja kuulsust toonud ka välisriikides toimunud ettevõtluskonkurssidelt. Näiteks uuenduslikku kommertstarkvara arendav meeskond Erplay on üks selleaastase Euroopa alustavate ettevõtete konkursi „Seedcamp” võitjatest. „2009 NAVTEQ Global Challenge” võitja on samuti Eesti ettevõtte T+1 Solutions, kes arendab mobiilset taksoteenust, mille abil saavad tarbijad igal pool mobiiliga takso tellida.

Ka Microlink Eesti juht Enn Saar on andnud oma kiidusõnad „Ajujahi” konkursile ja ideedele: „Ajujahile esitatud ideedes on sära ja originaalsust, meeskonnad on motiveeritud ning on ainult aja küsimus, millal ideed rahvusvahelisel areenil läbi löövad”. Sellised sõnad on ainult inspiratsiooniks kõigile „Ajujahis” osalejatele.

Konkursi auhinnafondina jagatakse laiali 1 000 000 krooni. Auhinnafondi on kokku pannud eri ettevõtted ja organisatsioonid, kes soovivad panustada Eesti ettevõtluse arengusse: SEB, Elion, EMT, MicroLink, Ülemiste City, Eesti Arengufond, Tehnopol, Tallinna Ettevõtlusamet, Tartu linn, Skype, Heateo Sihtasutus, Webmedia ja Nasdaq OMX Tallinna börs. „Ajujahi” korraldavad BDA Consulting, Invent Baltics ja Connect Eesti.

Konkursi BDA Consultingi poolne projektijuht Kadri Ugand on rõõmus: „Nii tore, et Eestis leidub nii palju ettevõtteid, kes ei keskendu ainult kasumi maksimeerimisele, vaid püüavad läbi oma äritegevuse Eesti majandust elavdada ja innovaatiivsemaks muuta!”

Ettevõtluskonkurss Ajujaht koostas inspiratsiooniraamatu „Edu sammud”, milles 25 noort ettevõtjat tutvustavad oma äritegevuse alustamist ja sellega seotud õppetunde. Raamatu esimesed koopiad leiata värskelt avatud Baltika Kvartali Moetanavalt, kus asub ka „Ajujaht 2009” teise koha võitja ReUse Republic esindus. Raamatu viimastel lehtedel olevad eelmise aasta žürii kommentaarid:

Yrjö Ojasaar - žürii liige, mentor, koolitaja

Ajujaht on energiajook noortele ettevõtjatele. Aastaks 2020 on Ajujaht Eesti Seed Camp & Y Combinator, mis annab vajaliku finants- ja kompetentsisüsti, et Eesti projektid saaks rahvusvahelist edu ja tunnustust.

Mari Martin, „Ajujaht 2009” II koht

Ajujaht on IDEED, VÕIMALUS, TEEME ÄRA! 2020 on Ajujahist loodud pank - IDEEDE PANK! Seal käib siis ideedesse investeerimine, nende hoiustamine, ost-müük, ideede-tegijate vahendamine jne. Pangas saab teha kõiksugu erinevaid tehinguid ideedega vastavalt idee etapile ja küpsusele. HEA PANK!

Andrei Korobeinik žürii liige

Ajujaht on väljakutse, pinget, tulevik. Loodetavasti on aastaks 2020 tegemist eduka riskifondiga, kelle „portfoolios” on mitu edukat projekti.

Aavo Kokk, „Ajujaht 2009” žürii esimees

Märksõnad: intensiivne; laiahaardeline, üllatusterohke

2020:

Paljud Ajujahi osalejad on loonud väga edukad rahvusvahelised ettevõtted ja toetavad konkursi nüüd ise rahaga ja löövad aktiivselt kaasa žüriis.

Ajujaht 2009 ideega vägikaigast vedanud žürii.

EBS students from China enjoy Estonia

Mall Abel

We all have heard about the Estonians who can't wait to get out of Estonia, to live somewhere else and start a new life, because they don't like something here. But still every year so many students come to study here and they love living in Estonia! I talked with Susan Junhong Gao (S.) and Chuan Chen (C.) from China about the university and what is the reason they are still in EBS.

Who are you and where are you from?

Susan: I am a 4th year PhD student in EBS and I am studying management. I am from China, Qingdao, which is the 2nd largest city in China and lies by the coast.

Chuan: I am a Bachelor student of Estonian Business School, and come from the east coast province named Shandong, China.

How did you hear about Estonian Business School?

S: I got this information from the newspaper of one of the EBS's partner schools in China. To come here, I had to make an exam and pass the interview. 5 years ago, only 29 students from 50 could come here.

C: When I was in my academic year in China, my Chinese school had been keeping this program with EBS for several years. With this program I could transfer all my credit points to EBS.

How was your trip from China to Estonia?

S: I took a plane from Beijing to Helsinki and from there to Tallinn. Altogether it took about 15 hours, but it was nothing bad as it is easier to fly from east to west than on the contrary.

C: After the smooth procedure, 16 hours of a boring trip almost killed me.

Why did you choose from all the countries in the world a little and cold country? What did your family and friends say when you decided to come here?

S: Actually I had a friend who already was

studying in Finland, but also had travelled to Sweden and Estonia. She recommended me to come here to the north as well. And my other friends and also family did not know anything about Estonia, also they didn't say that I should reconsider. They just knew that I am very stubborn and they can't change my mind.

C: When I first heard about Estonia in a geography lecture in the high school, the first impression was that it is tiny and hidden on the deeper side of the Baltic Sea. After I decided to come here and told my friends about it, lots of them even asked whether it was an African country. Also they were confused why I chose such a little country that some of them had never heard about. I just think that Estonia could bring me fresher feeling to be a Chinese international student. As here are less people from China than some Western European countries, it will help me to get better feeling about the local culture and the natives.

How long have you lived here in Tallinn so far?

S: I came here in 2004, October, so it makes 5 years and 1 month all together. Right now I am the Chinese student who has studied the longest time in EBS.

C: Now it's my second year in Tallinn.

Is Estonian difficult language for you?

S: Absolutely! Comparing with Chinese, Estonian is quite similar to English. So it makes it easier to study, but still there are 14 (!!!) different semantic cases which make it difficult to understand everything. But I am really trying. I also have some friends with who I can practise it.

C: I have to say that there are so few words that I know in this hard and soft language. So yes, it is very difficult.

What are the main differences in school systems and also lifestyles between Estonian and Chinese universities?

S: I went to the Chinese school a long time ago, so it makes a little bit difficult to remember it. Firstly, in Estonia the teachers and student

Susan Junhong Gao.

are quite equal, but in China students always name the teachers by the last name and they don't have informal conversations at school. Also in Estonia the students are more active. Many students have besides the university also a job, but in China they are very committed to the university. And lastly, Estonian schools are well-equipped with technology. For example in EBS the computer room is always opened and there is a possibility to print for free. And Wifi is spread all over the school. You probably don't see such things much in China (although maybe during the last 5 years things have changed).

C: The studying methods: in EBS we have the teaching style that I only used to see in the foreign movies where the lecturers are not just following the text book by items, but the students can make their own groups to have discussion in the class. This is not common in China and Chinese teachers are focused only on the books even when the students don't understand. I really like the studying way here, because here we can make more our own decisions in the studies.

What are your plans after graduating from EBS?

S: I would like to stay here and do some research and also give some lectures in EBS if possible. I have a really good supervisor Ruth Alas, I admire her so much! Hopefully I can follow her.

C: I still have two more years in EBS, after that I may go back to China with all the knowledge I have learned here. Besides, I could spread the Estonian culture to my Chinese friends. They should know more about the country that has so much beautiful nature.

How do you spend your spare time? Which places have you already visited in Estonia?

S: I really like the old town, sometimes I go up to Toompea to watch the sunset. Also I like some clubs like Bonnie & Clyde or Hollywood and some coffee shops. Good jazz concerts I enjoy as well!

In Estonia I have been in some many places already. Saaremaa, Hiiumaa, Pärnu at least 3 times, Tartu, Narva, Kohtla-Järve.

C: In my spare time I don't have so many activities as a common Estonian has. But I also have my (or actually Chinese) way to spend my time, although some of my native friends think it's hard to follow.

In your opinion, how can you characterize a common Estonian?

S: A little bit shy, but very friendly and polite. There are so many people that are like artists: they like doing things like they want to, not

how someone else wants. I have to say that Estonians are very beautiful!

C: The people here are very enthusiastic in helping others. When we are talking about Estonians, especially my friends in the school, then they are really easygoing, and spending time with them makes me feel warmer and happier.

What are the things you like here the most/ the least?

S: I sometimes really dislike the weather like today (it is cold and very rainy). It makes me long for the spring. But in the winter I love those big snowflakes fluttering down and after that absolutely everything is white. That is amazing!

C: Peace, calm and quiet environment could help me to think more, meanwhile, my characteristic will also be more peaceful. I also have lots of friends here and I have a new lifestyle which is quite different from my life elsewhere. I like here the summer which is not so hot and has the light almost all day.

What do you miss the most from your country?

S: I am not very homesick to be honest. But of course I miss my parents who have supported

me so much. As in China there is a law that each family can't have more than one child, then I am the lucky one. I know how much they miss me as well, so this is quite hard.

C: There are so many things I miss from my homeland. The most attractive thing is the food. In my opinion Estonian food has a lack of taste and spices. That is why sometimes I like inviting some of my local friends to try my homemade food, though some of them can't cope with the strong taste.

What is the most surprising thing that you have noticed about Estonia or Estonians?

S: Well I have lived here so long already, that everything seems quite normal for me. But I remember how I was impressed of the pure nation and cleanliness on the streets.

C: I couldn't believe that I could go basically everywhere in Estonia during one day only. The traffic here is not so crowded and also with good order, without cars tooting all the time.

The funniest thing I have noticed is that in the Estonian language people pronounce the letter 'R' by shaking their tongue. This is why I don't like to say it with some natives around who don't speak English.

Chuan Chen in Shenyang, on the right there is 'Book of Family Names'.

Exchange relations with Georgia

Lusine Allahverdjian

Tbilisi is the capital and the largest city of Georgia, lying on the banks of the Mt'kvari River. This year we have some students from there and we asked one of them, who came to us from Caucasus University, a private university which is located in the South Caucasus region of Georgia, to give some of his viewpoints on Estonia and Georgia as partner countries in the nearest future.

How do you like your studies in EBS? What course you do?

I really like studying at EBS, as beside the knowledge EBS gives us, it also organizes some events for our enjoyment.

For how long have you come and why have you chosen EBS?

I have been in Tallinn since August 27. First of all I chose Estonia, because I was interested in the Baltic countries and Estonia itself is the most fascinating one among those countries. I decided on EBS because my University advised and offered me this opportunity.

Where have you found yourself in Tallinn? any special interests, hobbies, sports?

I found myself very keen on photography.

What are you going to do in the future? after finishing your studies

Levani Dzidziguri

Age:19

Sodiac: Pisces

Nationality: Georgian

Education: Junior at Caucasus University, faculty Caucasus Business School, specialty finances (PS we study for 4 years in Georgian Universities)

Work experience: short experience with AIESEC Georgia

Home town and country: Tbilisi, Georgia

Dream: I dream of finding my self on the top of corporate ladder

in Estonia?

After finishing my studies in Estonia, I will return to Georgia, where I will get my Bachelor's degree and start my career. Maybe the future will bring me to Estonia again but for my professional business.

Would you do business between Estonia and Georgia? Do you think there is any potential for cooperation?

Definitely, I would do some business between these two countries, as I really see big potential in the cooperation between Georgia and Estonia.

I have seen you being a listener at the Georgian Prime Minister's presentation in EBS recently. How did you find Nikoloz Gilauri? Do you agree with his point about Georgia's latest history, state's development and cooperation with its neighbours? In what points?

I do agree with Mr. Nika Gilauri that our big neighbour has really tried to devastate our country, its independence and its economy, but fortunately through good planning and with help from different countries we managed not only to survive it but to develop further. As the Prime Minister stated our country has a very big GDP growth rate, but there still seem to be some problems, like decreased investments as a result of the Russian aggression and not fully utilizing the resources in Georgia.

How do you find Estonia as a country? Can you give any recommendations or good sides of it? please give reasons as well...

I find Estonia a fascinating country with its nature as its biggest asset. But I was a little bit astonished with the lack of sociability of Estonian people compared to other Europeans.

Are there any similarities/differences between your country and Estonia? Which ones?

Yes, of course there are similarities as well as differences between Georgia and Estonia. Both countries are relatively small ones, with

One of the most beautiful swanlakes in the capital of Georgia.

vast resources and business potential. The main difference is about people. Estonians are a little bit introverted people, I guess.

Is it difficult for you to study here? Besides Georgian, what languages do you also speak and want to know as well?

I don't think that studying here is difficult. I think it's normal, as it should be. Beside Georgian, I speak English, German, Russian. I'd like to learn French as well.

How do you manage with your life as an exchange student? Do you have any financial support from your country or from EBS? Or you have some job, for example?

I manage my life quite well. I have no financial support either from my country or from EBS. My family provides me with the necessary financial funds.

Where would you like to use the experience gained in Estonia? Do you plan to go somewhere else abroad?

I plan to use this knowledge just everywhere, as I haven't gained here only theoretical knowledge, as I mentioned. I also learned some transferable skills that will guide my life. I plan to get my master's degree abroad, but I haven't decided on any specific country or university yet.

Would you recommend this university to your classmates in Georgia?

I will definitely advise this University to my classmates in Georgia, as it will give them both good theoretical knowledge or practical.

Exchange teacher in EBS from Holland

Lusine Allahverdjian

A Dutch visiting teacher, Dolf Tuinhout, has been teaching in EBS already for 4 years, coming every semester for about 2 weeks...So it was this time, when he came for 10 days and left the day he kindly gave an interview to introduce himself a bit to EBS students and teachers.

How I became a teacher

I basically stopped working in the area I was in about eight years ago, but all of a sudden, through connections I got into professional teaching. I started in France and through a colleague of mine, who was teaching there as well, a connection was created between EBS and myself. At that time EBS was looking for a logistics teacher. So, the subject I am teaching is all logistics and supply chain management. I mostly base this on actual cases, on which I was working with my former employers from my 20 years of experience in American multinational companies. These are completely different in the size of the trade, toys and games and telecom hardware.

A few words about my experience

My first education was in marketing, then I changed over into operations with a specialization towards logistics and supply chain management. And that is where I developed from further. I came from a truly practical logistics experience and during that time I did some knowledge transfer but teaching is a different trade, a different activity, a way of trying to get across information about how to think about certain subjects. The main reason why I started teaching was the fact that I didn't have to work any more, but through that relationship and the first invitation to teach in France, the activity and the pleasure in doing it, grew more and more, so I kept on doing it.

I basically spent all my working life in Holland but it wouldn't be wrong if I say that 30 per cent of my actual time, at least during the last 20 years of my working for employers, I have been travelling. Travelling throughout Europe, to the United States; I haven't been in the Far East, but I have been working for some weeks for a Saudia Arabian company. I have also

been working in Moscow. So travelling and doing things abroad, I like all that.

EBS wasn't a matter of preference, it was the first chance I've got. It was just a challenge and an opportunity that was created for me.

Working with EBS

I started in EBS in 2005 and I've lost count but I think I've been here eight or nine times, this is the ninth. Basically the least stay was every time ten days, and all of a sudden now I have an official contract, I am teaching here twice a year, and this first semester I am doing 15 academic hours and in the semester number two I am doing 30 academic hours, so I am staying here for two weeks.

Why Estonia?

Most of all it was a matter of discovery, a Baltic country, a former Eastern European country, which most of us Western Europeans have never been to. So what I have tried to do is try to get as much flavour of the country as possible, so the first week when I was in Estonia I have behaved like a real tourist - I went took a 48-hour Tallinn card and visited museums, palaces and all the historical places, the Old City with its walls. I have been in Tartu, Narva, Paldiski and last week I went to Haapsalu, so that's the way I tried to discover the country and enjoy my stay.

Living here

Here I am living in hotel, where you do different things from what you do at home. So what are the consequences - apart from reading a book, or reading a newspaper, you regularly, very regularly, pick up your laptop and start working again and upgrading and updating the course material that you are going to lecture to the students.

Plans for the future

I plan to keep on teaching as long as I am being invited to do so, and as a matter of fact, I just got a call last week to do over the next three years a mini MBA course in logistics as well in Belgium, so I don't know how this is going to come out. And other opportunities I determine every time that they come whether I will do it or I will not do it, just because of the matter of teaching and the amount of preparation

that you need to do for it. So sometimes I've had some opportunities that I can turn down because I've got other lectures more or less.

Students in EBS

What impressed me most or surprised me a little bit was the non-standard population in the classrooms, comprising Estonians, Russian and Finns mostly and some exchange students. It struck me that most of the foreigners are more outspoken, speak up earlier and quicker than the Estonians do. And I usually say "please, do ask questions!", because there is no such thing as a stupid question. The most stupid question is the question you haven't asked. So, a question and the answer might create discussion in the group, so that's what I'm up to.

Dream

I am willing to keep my teaching as long as I enjoy it. And I call it almost a happy break from the time doing nothing and enjoying myself with my children, my grandchildren and playing golf.

Differences between Estonia and Holland

Here it is snowing and zero degrees, and in Holland it's rainy and ten degrees. Other than that, traffic is almost as bad. Estonia had been much harder hit by the economic crisis than Holland has been. I don't want to be political, but it is said to be the fact that Estonia hasn't started to use the euro yet, so all the Baltic countries have been suffering. The unemployment rate in Estonia is much higher than in Holland, Estonia is as big as Holland, but Holland has ten times as many people - we have 15 million people. So as you can imagine, it is a little bit more crowded and a bit busier on the roads than it is here.

I was also surprised when I came here and saw that there is no free parking for cars and I didn't see any parking meters, so I said "how come?" and all of a sudden I saw somebody with a mobile phone paying for the parking, so apparently and advisedly, Estonia made a leap into the future, cutting out the number of stages in electronic and digital development, so that's what struck me very much. So, in a number of areas Holland is further developed than Estonia, but in some areas Estonia has an advantage already, not to forget Skype comes out of Estonia.

Studying in LUMS

Mall Abel

Some students from EBS have the opportunity to transfer after their second year to Lancaster University Management School (LUMS) and complete another two years in the UK. LUMS is a triple-accredited, world-ranked management school, consistently among the UK's top five. That is how Kalle Antniemi acted and he talks about his views of studying there.

When did you decide to go to Lancaster University?

I first came across Lancaster Uni at the end of my first year of study in EBS, when I heard that a representative from an English University is going to give a presentation and thought it would be worth while checking out. That's when I first heard of Lancaster University Management School. I sat down & listened to Mrs Newton and at the point when I heard it was a six-star management school my eyes lit up and I knew I had to get there (even though the discussion about the students looking like Harry Potter is what I remember best).

Ash The Balloon Balancer Morris and Kalle The Lego Man Antniemi a.k.a. Koshka.

These girls don't look too helthy.

How complicated was it to get a place to study there?

I think I'm the wrong person to ask whether it was hard to get in, because I thought it was a fairly easy process. Unlike EBS, I didn't even have an interview to get in. I was lucky. I did well first year having a GPA over 4 and wrote something about Scrooge McDuck to get in. Thank you, Mr Carl Barks! If you do choose to apply (which I highly recommend), you must be active in asking information about application deadlines, requirements and information that you have sent all the required papers: no one else is going to do it for you!

What is your subject and how long have you been studying it?

I've chosen a broad range of subjects to get broad-based knowledge, but my 'major' would be in management. I'll get a Bachelor of Arts in Social Sciences from EBS and a Bachelor of Sciences in Business Studies from LUMS. The courses (or modules as we call them here) that I'm taking are in the fields of management and operations management, which both deal with a lot of practical stuff including predictive, descriptive, evaluative & optimising techniques (we all love statistics). The other two fields are finance and marketing. I would've taken more marketing,

but it's something you mainly learn by doing it. Management & finance are great to learn if you plan on working for a consulting company (that's what the guys from Deloitte consulting told me). I've basically just started studying the areas of my interest here in Lancaster; there is pretty much freedom in choosing what courses you want to study. I'm still short of half the courses from year two, so I'll have to be doing some extra work!

What is the level of education?

Most of the people who study here have done pretty well in they're A-levels (A-levels pretty much determine what Uni you will get into), but the thing what really counts and what both students and lecturers have in common, is the level of motivation: this creates a great study environment. I really enjoy going to lectures here, because the teachers teach in a really simple way and make sure that everyone understands what is going on. "Keep it simple, but not too simple" is also what Albert E. emphasized. Most lecturers have worked with the biggest names in business and know what they're talking about. The pace of study is pretty high though. We also have one Finnish marketing teacher here who is great: he always encourages us to challenge current models in everything & do things the wrong way round,

so a big shout-out to Mr. Vanharanta! ‘Only dead fish go with the flow’.

What were your main fears before you went there?

My biggest fear was being under-educated and not being able to cope in lessons, tests and exams due to have missed so many lectures during my second year in EBS. But I realized that just by taking a little time in the evenings and weekends to rehearse what you’ve gone through during the week will get you really far. I’ve been a terrible student in doing that so far, but I’m getting better at it (though I have got full marks on my Finance work so far, high-fives all around). I think that 90% of you EBS students study harder than I do, so you’ll have nothing to worry about!

Living in England is expensive. How do you cope with that?

I’d like to say that I’m a rich boy, but unfortunately that isn’t the case. I’m luckier in the sense than most Estonians, because I get support from the Finnish government up to 400€-500€ per month. That covers the rent costs. Tuition fees are a bit more expensive than EBS at about 3300€ per year. I’ve had a bit of savings from before so I don’t have to work while I study, which is great. If you do need to take a loan, the loan schemes for students are very good: loans of a predetermined future value and you only start paying back when you earn a high enough salary. Food shopping can be handled on Wednesdays with free bus rides to Sainsbury’s with tons of 2 for one or 3 for 2 offers. Going out at the weekends can be cheap too: hit the right clubs at the right times and you’ll be paying under 2 pounds for a triple JD-coke! ‘Oh happy days...’

After you get your degree, do you want to return to Estonia and what are you planning to do in future?

I plan to work for a consulting firm/ advertising agency for a year or two before doing my Masters degree, most likely in Lancaster. I plan to visit Estonia on holidays for now, but currently nothing more major than that. Usually the Masters students are the ones the Universities want to get/keep, because they are the ones getting the good jobs and good money in the future.

What do you miss most in Estonia?

Well, I do have to say the girls... you girls are the best with Swedish girls (and Finnish girls coming in a good number 3)!! I also enjoyed the night life a lot. I’m really glad I moved to Lancaster, because now I can keep my concentration on my studies and not on the study of girls. You women have been a curse and a blessing. Damn you!

What is the greatest difference between EBS and Lancaster?

The greatest difference is in the amount of lectures, study rhythm and in some cases, the quality of teaching. In EBS there was always school from Mondays to Fridays, 5-8 hours a day. Here we have 1-4 hours a day, no Fridays. We get less homework, but a lot more independent learning. Actually, one of the greatest differences is in the amount of extracurricular activity. There are societies for everything!

I have already joined the entrepreneur, marketing, investment, Nordic and snowboard societies. The students have organized really interesting events including speakers from big industry players during society meetings. I

Morning on the Lancaster Campus.

also joined the Lake District Gliding Club and learned how to fly a plane yesterday: that was amazing! I think one reason for this is because the students are ‘stuck’ here on campus, we have the time to do this & getting many people involved isn’t that hard.

Let’s make a little advertisement here too. Why should one good EBS student go to LUMS to study there for 4 years when you could graduate from EBS in 3 years?

I consider this an investment for my own future and adding it to my brand value. Let’s consider a foreigner coming to Tallinn for the first time. He gets hungry and he’s trying to make a decision between two options. He could go to Söögiplats and enjoy a nutritious meal over there. There is a short queue and he sees people eating their delicacies who seem to be enjoying it. Still he is unsure of going there, because he does not know the quality of their food, even though it may be good. His second option is McDonalds. He has been there before and is satisfied with their quality. This foreigner is very conservative and does not want to take any risks, so he goes to McDonalds even though the queue is a little bit longer. This is what I see as the scenario here. People are more comfortable with something they are familiar with. Lancaster is globally more known, there is a good level of education and not only does it look great on your CV, it is great for networking and creating contacts & life-long friendships!

Flying over Lancashire Moors.

Raamatusoovitused

R. T. Kiyosaki. Tõstke oma rahanduslikku IQ-d

Tallinn: Sinisukk 2009

Haridussüsteemi üks suuremaid puudusi on see, et õpilased ei saa koolis finantsalaseid teadmisi. Tänapäeval soovivad paljud rahanduseksperdid jätkuvalt: „Tehke kõvasti tööd, säästke raha, vabanegge võlgadest, elage alla oma võimaluste ja paigutage raha avatud investeerimisfondide hästi hajutatud portfelliges”. Kas sellel juhendil on ka kasutusväärtust? Autori arvates mitte. 1971. aastal pärast USA loobumist kullastandardist, s.o dollari vahetuskursi fikseerimisest kullastandardi alusel, muutusid rahaturu reeglid, millest tulenevalt raha säästmine, võlgadest lahtisaamine ja hajutamine tänapäeval enam ei toimi. Kui tõeline raha kuld ja hõbe asendatakse USA dollari, jeeni, euroga, on tulemuseks vapustused rahaturgudel ning finantsiline IQ on tänapäeval kullast kallim. Miks? Aga sellepärast, et rahandusalaste teadmisteta otsivad inimesed kedagi, kes ütleks neile, mida teha. Infoajastu probleemiks on teabe üleküllus, ent teave + haridus = teadmised. Raamat aitab rahandusalaselt targemaks saada, selleks et suuta infot töödelda ja leida „oma tee rahanduslikku nirvaanasse”.

C. C. Markides. Õiged valikud

Tallinn: Fontes Kirjastus 2000

Eduka strateegia väljatöötamine on lõputu otsing. See, et sellistel ettevõtetel nagu Dell ja Wal-Mart on suurepärased strateegiad ja et nad on *täna* edukad, ei garanteeri, et nad on edukad ka *homme*. Edukad ettevõtted peavad aru saama edukate strateegiatega loogikast. Eriti kehtib see siis, kui nad on oma strateegia kujundanud intuiitiivselt, katse-eksituse meetodil või kui neil on lihtsalt vedanud. Eduka strateegia kujundamine ei ole siiski teadus – see on kunst esitada intelligentseid küsimusi, uurida võimalikke vastuseid, katsetada võimalike lahendustega ja kahelda aasta või paar tagasi leitud vastuste õigsuses. „Õiged valikud” on raamat, mis analüüsib kõige tähtsamaid valikuid, mida iga ettevõtte juht tegema peab. Baaskompetentsid, organisatsiooniline sisekeskkond kui käitumise määraja, strateegiline innovatsioon, turu ümbersegmenteerimine, ettevõtte

strateegiline tervis – nende mõistete ja teemadega kursisolek on kohustuslik igale ärialal tegutsevale professionaalile.

P. Atrill, E. McLaney. Accounting and Finance for Non-Specialists

London: FT Prentice Hall 2009

Huvitav raamat üliõpilastele, kes ei spetsialiseeru finantsjuhtimisele, kuid peavad õppeprogrammi raames läbima raamatupidamisalase baaskursuse. Väärtuslikuks teevad üllitise lihtne ja elav stiil, elulised näited, väljavõtted ajalehtedest ja firmade aruannetest ning *case-study*'d. Teos on suunatud tulevastele tippjuhtidele, kes ei pea ise finantsaruandeid koostama, küll aga viimastest aru saama. Ideaalne õpik iseõppijatele, kuna sisaldab erialase terminoloogia sõnastikku ja hulgaliselt ülesandeid ning nende lahenduskäike.

K. Kiviorg. Juhi innustavad ideed

Tallinn: Äripäev 2009

Firma ülestöötamine nõuab juhilt palju energiat ja aega ning ühel hetkel ollakse silmitsi küsimusega, kuidas edasi minna, et vältida ettevõtte ja isiklikku läbipõlemist. Probleem on eriti terav praeguses majanduskliimas, kus kulusid on viimase piirini kärbitud ning ettevõtted peavad kriitilise pilguga üle vaatama oma eesmärgid, pakutavad tooted ja teenused, tööjõu struktuuri ja hinnapoliitika. Uuritakse liidriomadusi ning õpitakse Eesti tuntud tippjuhtidelt, koolitajatelt, õppejõududelt. Teiste kogemuste teadvustamine aitab meil endil ilma „omal naha kogemiseta” vältida ebasobivaid lahendusi ning hoida ära suurematesse kuristikesse kukkumist. Raamat on mõeldud juhtidele, keda huvitavad ettevõtte ja juhi isiksusega seotud arengud ning nende sümbioos, et viia ettevõtte õigele sihile ja hoida teda seal.

K. Blanchard, M. Miller. Mida suurepärased juhid teavad ja teevad: Saladus

Tallinn: Äripäev 2009

EBSis valmistatakse meid esimesest koolipäevast peale kiirelt ja edukaks juhiks saama. See on unistus, mida rektor meile sisendab ning mille täitumise nimel meid õppima ja kooli kõrvalt praktiseerima ja töötama innustatakse. Kuivõrd reaalne on

tegelikult otse koolipingist edukaks juhiks saada? Millised eeldused peavad olema inimesel, kes on teiste inimeste kaudu võimeline saavutama häid tulemusi?

„Saladus” on hea näide sellest, kuidas suhteliselt lühikese ajaga on võimalik lammutada pikkade aastate jooksul elujõuliseks ehitatud organisatsioon. Aasta pärast ametikõrgenduse saamist ripub raamatu peategelase Debby töö jätkamine äriklientide osakonna juhatajana juuksekarva otsas: vastamist vajavad küsimused, mis ja miks on läinud valesti, et klientide rahulolu, kasum, töötajate motivatsioon näitavad tugevat langustrendi ning miks mitmed võtmetöötajad on otsustanud lahkuda. Rahulolematuna, et tema kui juhi tööd ei hinnata, ent samas kõige olemasoleva kaotamise hirmus otsustab Debby aja maha võtta ja karjäärilõnga tagasi kerida. Ta suundub kohta, kus enne karjääriredelil tõusmist pikki päevi sai veedetud – ülikooli raamatukokku. Ta annab endale võimaluse ette võtta heaks juhiks saamise okkiline teekond, mille käigus õpib ta loobuma kolleegidele türanniks ja käsuandjaks olemisest ning omandab meeskonnaliikmete teenindamiseks vajalikud teadmised ja oskused.

Raamat pöörabki palju tähelepanu hea juhi olemuse kirjeldamisele: liider peab käituma eeskujulikult, kandma endas ettevõtte kui terviku väärtusi ning olema võimeline tunnustama, et ka tema ei tea kaljukindlalt toimivaid lahendusi kõikidele kerkinud probleemidele. Raamatu kandva idee võtab lühidalt kokku dr Martin Luther King juuniori lause „Kõik võivad olla suurepärased, sest nad võivad olla inimeste teenistuses”. Soovitatav lektüür igale värsele ülikoolilõpetanule, kes seisab inimeste juhtimise raske tee lävepakul ning kes soovib ette näha liigselt kõrge enesehinnangu hävitavat mõju oma karjäärile.

C. Honoré. Kiirusta aeglaselt ehk kuidas ülemaailmne liikumine esitab väljakutse kiirusekultusele

Tallinn: Pegasus 2009

Autori arvates elame raevu ajastul: edukaks saamise ja jäämise võidujooksus jääb jalgu kõik peale töö: tervis, söömisharjumused, suhted ja armuelu. Läbipõlemise viimasel etapil annavad inimesed tihti peale veel hoogu juurde, et oma rahulolematusega mitte silmitsi

seista. Kiirelt stressist vabanemiseks tuleb aga aeglasemalt elada, tervislikumalt toituda, puhata vaimu ja keha ning vastutada enda vaimse ja füüsilise tervise eest – nüüdisaegsete kiirusekultusest tulenevate vaevuste vastu ei suuda nõu ega keemia abil leevendust pakkuda ükski meditsiinidoktor. Propageeritakse *slow*-liikumist, mille märksõnadeks *slow-food*, *slow sex*, *anti-TV* ja *prise of idleness*. Tõeliste väärtushinnangute üle mõtlema ja analüüsima innustav teos.

T. Saar. Teistmoodi tegijad: Sotsiaalne innovatsioon ettevõttes

Tallinn: Äripäev 2009

Mida rohkem saavad inimesed panustada ettevõttesse, seda rohkem tunnevad nad uhkust

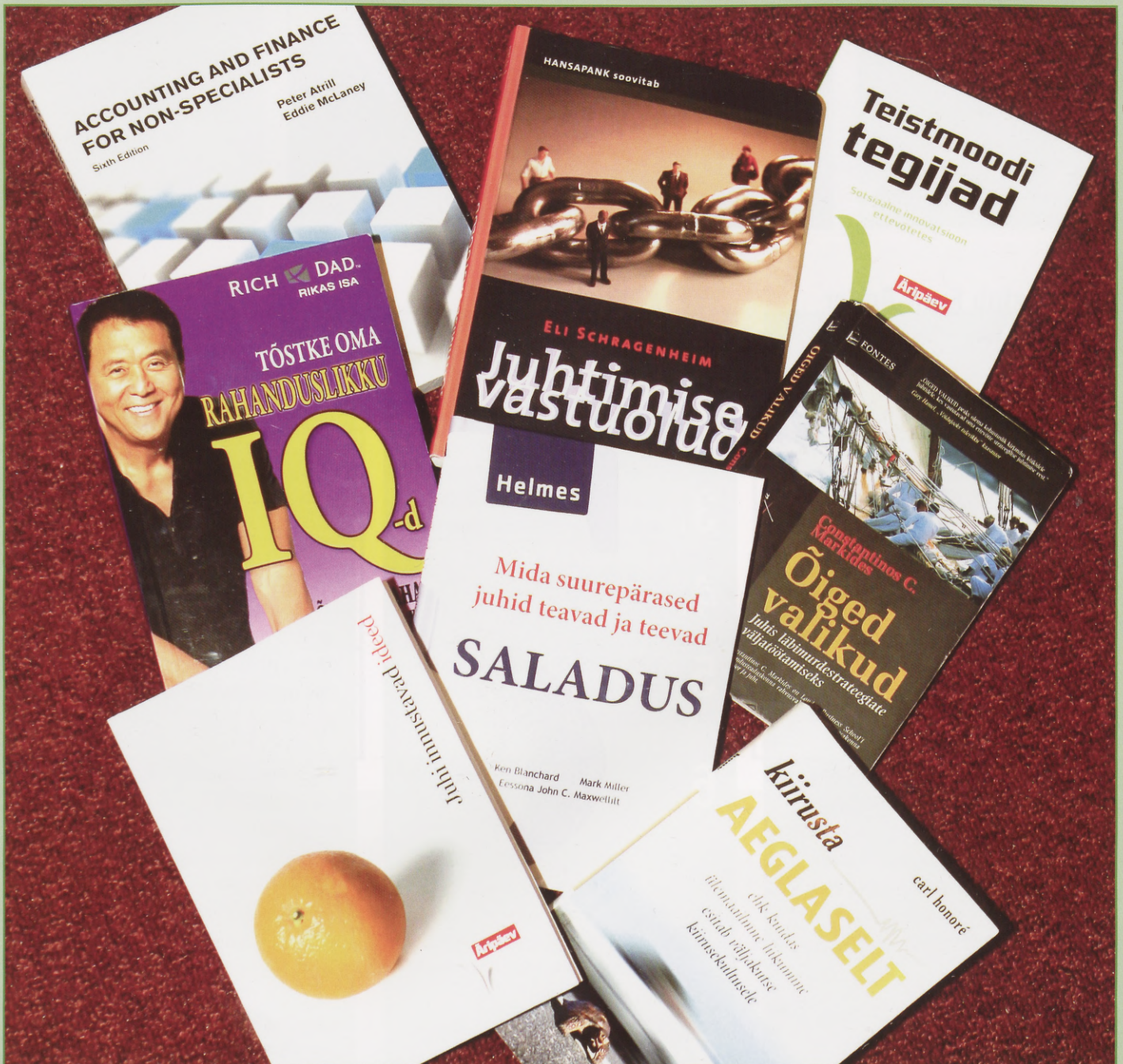
ettevõtte heaks töötamisest. Palganumbrite kõrval nähakse motivatsioonina ka seda, mida on heas meeskonnas võimalik juurde õppida ning kuidas tänu sellele konkurentsivõime tööturul kasvab. Ettevõtte võimuses on soodustada erinevate sotsiaalsete tegevuste gruppide teket firmas. Koos sportimine, kokkamine või lastega aja veetmine „liimib“ töötajaid ning aitab saavutada paremaid ametialaseid saavutusi. Töövälisel ajal koos tegutsemisest tekiv sünergia aitab üle elada majanduslanguse ning alles jäänud inimesi veelgi tugevamalt ettevõtte eesmärke silmas pidades liita.

E. Schragenheim. Juhtimise vastuluud: Probleemide

määratlemine ja lahendamine piirangute teooria abil

Tallinn: Goldratt Baltic Network 2001

„Juhtimise vastuolud“ sisaldab kolmteist lugu elust enesest, mida autor koos lugejaga analüüsib. Kuidas motiveerida allüksuste juhte töötama ühiste eesmärkide nimel? Millal on õige aeg minna uue tootega turule? Kuidas leida uut turgu, kui nõudlus väheneb? Kuidas prognoosida järgmise hooaja müüki? Kas lõpetada pikaleveninud tootearenduse projekt ja alustada uuega täiesti otsast peale? Kõik need küsimused on praeguses Eesti majanduskeskkonnas ülimalt aktuaalsed, mistõttu mainitud probleemidele põhjuse-tagajärje seoste ja lahenduste otsimine on Eesti ettevõtete juhtide jaoks ülimalt oluline.

Fed-Andor Pärn

Tudeng vs. õppejõud

Ants Liivat

Hea lugeja, rubriik „Tudeng vs. õppejõud” jätkab enda tegemisi ja nüüd juba kolmandat korda lähevad sõbralikuks duelliks vastamisi õppejõud ja tudeng. Küsimused on vägagi erinevatest valdkondadest ja põhinevad eelkõige üldisel silmaringil. Seekordseteks päevakangelasteks olid õppejõudude seast Arno Almann ja tudengite esindajana Fred-Ander Pärn. Taas kord tuleb mõlemat vastajat kiita ja seda just julguse ning, olgem ausad, ka laia silmaringi eest. Aga uurime lähemalt, kuidas neil läks...

Fred-Ander Pärn

Ettevõtlus ja ärijuhtimine,
õhtuõppe 1. kursus
Vanus: 23

Professor Arno Almann

Õiguse ja avaliku halduse
õppetooli juhataja
Vanus: 59

Fotod: erakogu

Vastab Fred-Ander

(Naerab) 3. (1 p)

1991 või 1992. Paneme 1991. (0 p)

Kes on meil praegu... Partsu-poiss? (1 p)

Jaapani rahaühik? Ohoo... Jeen ei ole või? (1 p)

(Mõtleb pikalt) Üks noormees oli. Mina teda ei pildistanud. (0 p)

Need on need... Suitsupääsuke, rukkilill ja ... (mõtleb pikalt) midagi söödavat ehk... Üldiselt ehk paekivi ka... Ma ei tea, mul ei tule rohkem... (anname Fredilegi vihje, põllumajandusministri kohta) Aa... see on see kala, rahvuskala, kas räim, lest või kilu. Paneme kilu. (3 p)

12. (1 p)

1. (1 p)

Küsimused

1. EBS: Mitu liiget on üliõpilas-esinduse juhatuses? (1 p)

2. EESTI: Mis aastal võeti taaskasutusele Eesti kroon? (1 p)

3. POLIITIKA: Kes on Eestis majandus- ja kommunikatsiooniminister? (1 p)

4. VALUUTA: Mis on Jaapani rahaühik? (1 p)

5. TUDENGILEHT: Kes oli oktoobrikuu Tudengilehe kaanestaar ja mis alal ta töötab? (2p)

6. LOODUS: Mis on Eesti looduslikud rahvussümbolid (4)? (4 p)

7. MATEMAATIKA: Mitu tahku on kahel kuubil kokku? (1 p)

8. SPORT: Mitu punkti annab korvpallis vabavise? (1 p)

Vastab Arno

Ma võtan neid nägude järgi... Ma arvan, et 5. (0 p)

1992. (1 p)

Juhan Partsi. (1 p)

Jeen. (1 p)

(Mõtleb natukene) Kas see ei olnud mitte meie maksuameti Enriko Aav? (0 p)

No, mis meil siis on... meil on rukkilill, suitsupääsuke, paekivi ja ... (mõtleb) (Anname vihje: selle rahvussümboli otsimise algatas üks põllumajandusminister.) See oli siis mingisugune Tuiksoo produkt... Isegi praegu ei ütle... (3 p)

12. (1 p)

Kaks punkti... aa, ei no kui on üks vabavise, siis ikka üks punkt. (1 p)

Seda pole isegi kuulnud. Tallinna kirikus kuskil, kindlasti ei ole näiteks Saare kirikus. Paneme Kaarli kirik. (0 p)

No ma just tulin sealt... Noh, muidu paljud mõtleksid, et on Sydney, aga tegelikult on Canberra. (1 p)
(Mõtleb) 1989. (0 p)

24 või? 27 paneme lukku... (loeb igaks juhuks veel terve tähestiku endamisi ette Paneme siis lõplikuks vastuseks 29. (0 p)

Kokku: 9 punkti

9. EESTI: 4. juunil 1884. aastal õnnistati Eesti lipp ühes Eesti kirikus kirikuõpetaja Rudolf Kallase poolt. Mis kirikust on jutt? (1 p)

10. GEOGRAAFIA: Mis on Austraalia pealinn? (1 p)

11. EBS: Mis aastal asutati EBS esimese Eesti eraõppe-asutusena? (1 p)

12. EESTI KEEL: Mitu tähte on Eesti tähestikus koos võõrtähtedega? (1 p)

Kolmanda „Tudeng vs. õppejõud” lahingu on võitnud õppejõud Arno Almann. Õnnitleme ja täname osalejaid! Seega on hetkel skoor endiselt õppejõudude kasuks ja seda tulemusega 3 : 0.

Otepää. (1 p)

Melbourne... aa ei, Canberra ikka. (1 p)

1989. (0 p)

Peaks olema umbes 36. (siiski toimub teine ja lõplik pakkumine) 42. (0 p)

Kokku: 10 punkti

Õiged vastused

1) 3) 2) 1992) 3) Juhhan Parts) 4) Jeen) 5) Andrus Purde, Skype'i turundusjuht) 6) Paekivi, suitsupääsuke, rukkiill ja räim) 7) 12) 8) 1) 9) Otepää kirik) 10) Canberra) 11) 1988) 12) 32

Tudengisudoku

		7	6		8	2		
			3	7	1			
	8	6				9	3	
	9						2	
		3		4		8		
	2						6	
	3	8				6	5	
			9	3	6			
		9	5		7	3		

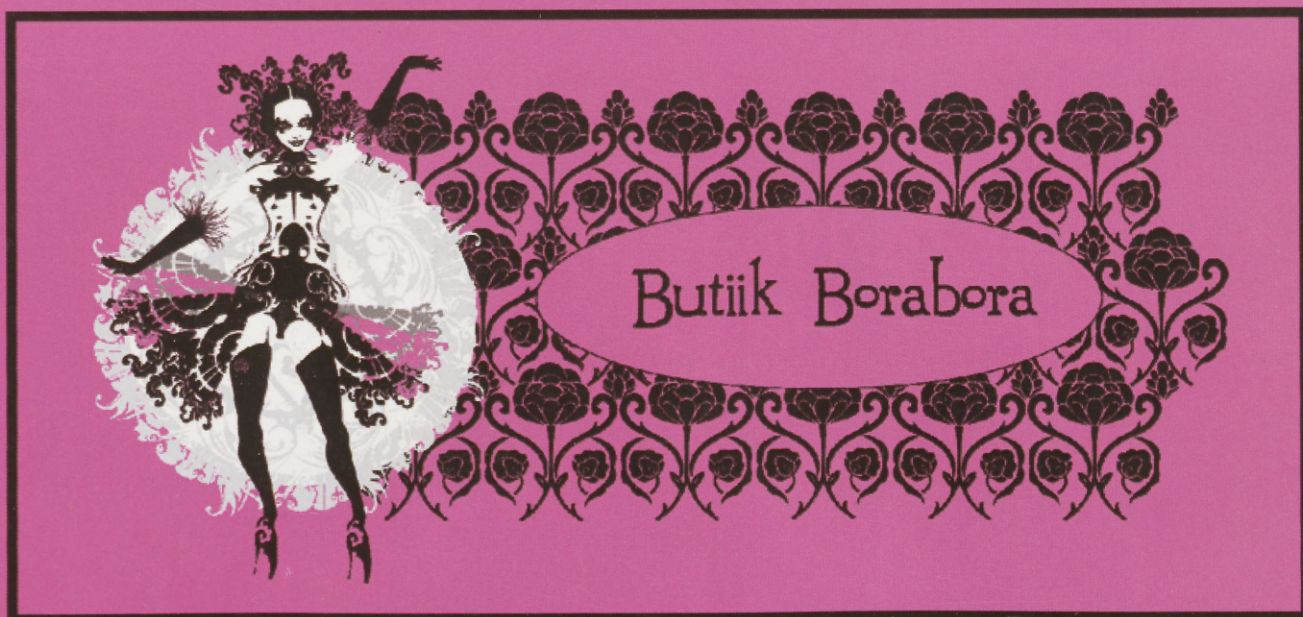
6	7			8				
	1	4		3	2			6
			1	5				
		6				3	9	
4	9					8	5	
7	3				6			
				1	3			
2			8	4		9	7	
				2		6	3	

2								7
	1			3				9
9		6	4		7	5		2
		1	3	8	9	4		
		9	5	2	1	7		
7		3	1		2	8		5
	8			9			4	
4								9

Võida EBSi meene!

Kõigi sudoku õige vastuse saatjate vahel läheb loosi EBSi meene. Õige vastus on iga sudoku keskmise kasti horisontaalne rida. Õiged vastused palun saata meiliaadressile liisi.poomann@ebs.ee hiljemalt 25. detsembriks käesoleval aastal.

Koos vastusega pange kirja ka oma nimi, kursus ja telefoninumber. Võitja selgitame välja 1. jaanuariks ja võtame teiega ise ühendust.

www.borabora.ee

Kentmanni 10
Tallinn 10116
E-R 10-19 L 11-16
info@borabora.ee
Tel: +372 55 69 2869

Külasta meie Kentmanni
tänava poodi.

Selle kupongi ettenäitamisel
kõik tooted
- 20 %

